CHECKED
K. UNIVERSITY LIB.
Acc No 100357
Date 19/1/73
Acc No 100357

۷۸۶

دلیلاہ بوز درد و سوز آمیز
چھو تہو مت راوین یت ناو گلریز

قصۂ لاجواب

موسوم بہ

گلریز کلان

بزبانِ کشمیری

من تصنیف

لطیف شاعر نامی گرامی پیر مقبول شاہ صاحب کرالہ واری کشمیری غفر اللہ لہ

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج بازار گنج
{سری نگر کشمیر}

(کاتب قاضی کاشمیری) قیمت ایک روپیہ پچاس پیسے در مطبع اعلی پریس دہلی

گلریز | بسم الله الرحمن الرحیم | کلان

خدایا چهرهٔ امید بنمائی
چراغ فکرت و طبعم برافروز
مبدل حنظلم و طبعم را به رطب کن
درود بے شمار و نعت بے حد
سرم باد انثار چار یارش
چو سردار جهان سلطان شاهان
ائیش تس احاجت دوا چهوی
مه چهوم ارمان دادس کرته درمان
درت دار الشفائ خاص و عامست
دوا از درگه دار الشفاء دم
نظر کرتم نظر یا شاه مخدوم

درے از حکمت جاوید بکشائی
زبانم در سخن در سفتن آموز
دهانم پر شکر از نوش لب کن
دمادم باد از ما بر محمد
فدائی آل و اصحاب کبارش
جناب قطب عالم حمزه سلطان
بدرد دل دوا دادس دوا چهوی
بدرگاه چهوسلی شاه سلطان
مراد دل ز تو هر دم تمام است
بو آسے برانزسیتن زی مدادم
مه کدتم از سر جان تیر مسموم

سبب نظم و آغاز قصهٔ زاد و بودم ملک طیفور شاه

زبعد حمد بے حد نعت احمد
دلیلاه بو ز درد و سوز آمیز
بمکو رادی ضیائی بخشی چهوی
یه تختب آسو عادل شهریاراه
غضنفر فریدون شوکتاه آسو
دویم نوشیروان اه در عدالت
تز هی تمسنز عدالت آسش مشهور
بیلیجا آسش گرگ و میش فیرن
به ملک و مال کاته آسو سنه ثانی

فنے بو قصهٔ رنگین مجدد
چوتهو ثمت راوین نیت نام گلریز
بقول راست زمادن صحی چهوے
امیراه تخت گیراه تاجداراه
سکندر شیوه دار احتشماه آسو
زمانک حاتماه اندر سخاوت
بنمیت آسش ملکس پاسبان زور
جوان هانگل بچه دو دماده شیرن
گداین پت گرانی زرفشانی

کفش در جود چون بحر روان بود
زداد تش مردمان شهر خوشنود
ملک طیفور آسوس نام مشهور
ملک معمور تمسند خلق مسرور
زهر بند غم آسوس خاطر آزاد
ولیکن نور چشم آسوسته اولاد
کران آسو آزروها از خداوند
دتم یارب اچهن هند گاش فرزند

۲

سنگان اولاد آسو مردمه ازحق
چون دون بیت آسکن فرزند لائق
هیون سوس گند مهر ان شیداه
بصورت نیک و خوش سیرت ازحق اجابت
دعا تمسند سپن ازحق زناده عنایت
کرن تس تازه نوزنداه ازگلزار شاهی
گل به شگفت از نمه تا ماهی
گرفته لوبش از نمه تا ماهی

K UNIVERSITY LIB.
Acc. No.

گلا باہ فلوز باغ شاہ نخشب!
تہنہ پیو ماجہ نش زن کا جکوی زد
دُرہ فلو از صدف یامت نبرد راد
تُسند برخ ڈلیشتہی گو شاہ خوشدل
جنیش ماہ بُرج شہریاری
سٹاہ زین ہڑدہ گو طیفور شاہ شاد
نہایت گشت شہ خوشحال خورسند
کرُن شکرانہ داُین شادیانہ
خزائن قفل تامت موژہ راوُن
زبخشایش کرن خالی خزانہ
سٹاہ مشہور گوشہ در سخاوت
نیاز و نذر قربان تم تہوی کرُ
وجہت دیدار فرزند دلآرائے
فلوس از خورمی دل باغ در باغ
بہ فضلِ حق سپُن شہزادہ عاقل
سو در حدِ بلاغت داتو دلول
قدم ژانن بہ جلدی اعتدالس
خرامانہ گوزدانہ سوی مکتب
کرُن علم و ادب حاصل تیر کال
زہرکس در ہنرمندی سبق برد
سپن ماہر بہ علم آسمانی
بہرفن دہ ہنرمندی سپُن طاق
بہ علم پہلوانی گو قوی دست
چہاردہ سالہ درس داتو یامت

ستارہ کھتو ز برجِ شاہ نخشب
وجہت طیفور شاہ مسرور کیاہ گو
کرک تامت تمس معصوم شاہ ناد
مُراد خاطرش شد جملہ حاصل
رخش خورشید اوجِ نامداری
بخوبی داد دادِ جود را داد
دو چشمش روشن از دیدار فرزند
سپن گمنام غم اندر زمانہ
ہریپن عاجزن تم وقف ہاوُن
دل آسودہ سپُن خلق زمانہ
زجود و لطف حاتم دتن پت
گدا کا نہ بخشش منز دُدنہ ژُہر
مُرادِ دل شہس یکبارگی درائے
ژلوس غم ناامیدی ہند بلوس باغ
عطا سپنوس بخوردی عقل کامل
بہ باغ حسن روش کیت گل فُل
ہپی تحصیل سوزک ژاتہ ہالس!
کرن تعلیم درسس روز تا شب!
سپن در زیرکی از ہمرہان خال
و نان پس سر بہ دیگر علمہا کرد
ہودہ کشف اسرار نہانی!
بدانائی سو گو مشہور آفاق
سپُن در ہر ہنرمندی سر و مست
زچار ابرو شگفتن سرو قامت

چو ماہ چاردہ تابندہ رویش
معنبر تیز ز عنبر زلف مویش
سمنبر سیمتن معشوق طناز
قدش در باغ جان سرو سرفراز
گلابن جامہ کرڈتیت شوخ چالاک
وجہت تمر وٹہہ وزل پیو لالہ در خاک
نیا مہر بانزد نگارے حور پیکر
زسر تا پا تنش چون لولوتی تر

۳

جوان گل عذار و سیم اندام
ہمایون طالع فرخندہ فرجام
دلس اتیج چیر آسوستہ کتہ غم
کران آسو عیش یاران ہمدم
ہمہ اسباب عیشش بود حاصل
دوان داد و نشاط و عشرتِ دل
بجز عیش و طرب آسوستہ کانہہ کار
تہوت چشم بدس اندر شب تار

نيقن سيت جامِ مي چوان آسو
بدين عشرت كران آسو زندگاني

به بزمِ عيش دادِ دل دوان آسو
دران ايا مهائے نوجواني

بنا كردن معصوم شاه مجلس عيش و طرب بار اوّل با احباب و اركانِ خود

ده ۾ اکه مجلساه رنگين د اعلٰی
ز هر گونه مهيّا عيش تهاؤن
وڏه وڻ چنگ ۽ ني سيتاره ته ساز
شب ۽ روز آسو در مجلس فروزي
به تخت زر نشسته شاهزاده
مي د آواز با ساز آسو حاضر
مغني لحن دلكش بركشيده
نهاده گوش بر دو دوف ۽ ني
اتهن كت پياله هت مشغول در ناز
بكامِ دل بهت منز باگ يارن
ز جوش مي سيئن شهزاده سرمست
دران مجلس طرب افزود و غم كاست
دريچن کن كرن باهس نظاره
بهت بر بام چون طاؤس زيبا
ز طوطي جا نوارا آسو خوشتر
برنگ ۽ لپسند ير دو گونه خوب
بديده شاهزادن بام ڏٺهن
وجهت تس کن دلوك آرام رادس
گلن منز ترِه گلابن تازه روئي
نابت آسو خوشديدارالحق

كران بر پائي با اركانِ والا
رباب ۽ مطرب مي منگه ناؤن
بهشت شيرين نوا هر سو خوش آواز
كران در نغمه سازي عود سازي
غلامان دست بر سينه نهاده
بگرد شاه صف ڏي ڏي اكابر
بر آوازش دل خوش آرميده
رفيقن ڏو سيتن سيتين چوان مے
چوان مي گوش دل تهاوت بر آواز
شئن تهيو ماهِ تابان منز ستارن
دل و جان عقل و دانش داد از دست
وجهن هتو شاهزادن از چپ و راست
عجب خوشرنگ ڏيو ڏٺهن جانوارا ه
ز بوده از خرد صبر و شكيب
زر افشان بال ۽ پر طاؤس پيكر
فريبنده بجلوه هم چو محبوب
سئن از جان ۽ دلِ مشتاق تس کن
ز سر ذوقِ رباب ۽ جام رادس
ترتهي تس جانوارن منز نكوئي
وجهن گو شهزاده محو مطلق

ترِ عشق کرن تس جاي د ر دل
پيت آوارگي تس پائي در گل
ز عشق مرغ گو شهزاده بيهوش
ز مجلس ۽ تهيو بهر جايت سٺاه جوش
وزيرن کن ڏين تهيو جانوا ر اه
به ديا كينه ماجهده ڏيهو ڏمت ز اه
تمامي اهلِ مجلس آئي بت بت !
وجهن مشتاق گي شاهي تس کن

٤

سٺاه كيتا شاهزادن بيقراري
نين فرياد دين از دل نزاري
اتن تم ام اهلِ مجلس عاجز و تنگ
بهر صورت ڻهون اين مرغ خوش رنگ
وزير و سهو كرن چاره درين كار
بدام اين مرغ جون آيد گرفتار
مجلس بيٺه دانايان آن قوم
ز انشنه مولي سيتو كينه معلوم

بجیلہ چارہ کنھ زانو کنہ ہرگز
دپُن فیرت وزیرو ای جھاندار
بہ دُنیا جانوزیم مادہ تہ نر
نمی ستین لگن تم دالہ داشہ
بنیدا نیم نسل داصل این کیست
پرندہ چھی لگن زانس وچھت فل
زہیر مرغ گو شہزادہ بیتاب
بہ دلجوئیش ساری آسن دماز
پرن یلہ ہتو کڈن تم داش وارلہ
دل وجان شاہزادس مضطرب گو
چو دیوانہ زجائی خویش برجست
تہ ڈیشت اہل مجلس تھد وتھت گے
زناجش مخنۃ یامکہ تختہ سیتی
وچھت دُردانہ بُرجا نادرن جادُ
غذا تمُسند وزیر وپرزہ ناوُک
مبر کنہہ غم غذا مُسند چھو مخنتہ
چھو عالی پایہ مرغاہ ذات سادی
رٹن مُسند بظاہر ون سکھاہ سہل
عجب دامی بیاد رندلو یان
بجای دانہ تھوس مخنۃ دُردام
ہتن دُردانہ کھن یامت بہ منقار
برغبت جانوارن مخنۃ ہتو کھن!
طمع چھوی پائی بندہو شمندان
طمع چھوی ژور ایمانک بلاشک

نہائت در گرفتن آی عاجز
کرو کیا اس ٹن مُسند چھو دشوار
غذا چھوک پرت اکس بُن بُن مقرر
چو شاہین ورغن شہباز و باشہ
بہ عالم دانہ این جانوار چیست!
در زندن نفیسے گرد ن چھ ہا نکل
اچھو کن ہارنی لگو ژالہ زن آب
کرُن ہتو جانوارن قصد پرواز
اچھن تھکو شاہزادس گاشہ وارلہ
سپُن بیتاب ژر در کف رٹن چھوہ
رٹن وامن لبوئی مرغ دردست
زناج تہ دست دُردانہ کنھ پے
جُدا گے جانوارہ ندہ بخنۃ سیتی
غذا آس آسوتی یت ہٹہ وست آدُ
دیکن دل شاہزادس سبنلاوُک
بدام آید ازین تدبیر بخت
خورش دُردانہ چھو ہلسے پرزہ نادی
ژہ کرُن صبر اک ساتھاہ مہ کرچھل
مُسلسل ہیچو زلف مشکمویان
پتھر وتھو جانور ڈیشت از آن بام
سرو پایش بہ چنبر گو گرفتار
ز طمع خام نفسن ژالہ لاگُون
چھو ہر کس از طمع داتن بزندان
طمع چھوی دام مُرغ پائی زیرک

طمع جمبلہ شرف وہر حرف خالی
طمع جمبلہ شرف و ہر سے حالی
ککن نیرک طمع ای دی دست حالی
دپن یلہ مرغ لگو از طمع زالہ
ژنخ شاہزادہ نلو چون برگ لالہ
سنھاہ گو خوش نیر ٹہر ہواز دام
قفس اندر کرن تس آنو سرانجام
درآن زرین قفس گردن نشیمن
متیا تہاوس ہر گونہ کھن چن!

بروز و شب قفس وپیش تھاون.
تمامی شغل درکارو بارترادُن
اچھو تلہ یک نفس آسونہ چھوران
سر مویہ سو شوق آسونہ سوران
ز دیدارش نہ ل شہزادہ خندان
سو در زندان گلن چون ہو ورخان
یلی این ست دسم چرخ گردان
اکس ماتم بیس گو دایت جان

مکدر پنجرس منز جانور آسو
دوہن کنیشرن تہوت سر زیر پر آسو

کران اندیشہ ہردم بادل زار
خلاصی چھم ازین غم نہ دشوار

کرن تدبیر کھن شہزادہ از یاد
کرم شاید ازین حیلہ مہ آزاد

غذا کھن جانوارن تراو یکبار
سپن پژمردہ لاگن وارہ بیمار

کرن ہیچ کار بن تراون پروبال
وچھت شہزادہ گو پژ خستہ احوال

دچھن تس در قفس زرد وارہ زامت
نفس آزارہ ستین برلب آمت

دل آزردہ سٹھاہ گو شاہزادہ
کھتوس تیپ جانوارہ بندہ خوتہ زیادہ

گل روئس گیس زردی پیس ہام
زدر مرغ میولس مندنن شام

زخورد وخواب گو بیزار یکبار
پریشان گو دزان زن آسو در نار

زددا ہم زدن زن ان غم گلن گو
سپن خورشید ویس چون مہ نو

لگت مرغ ہوس ردام رادس
تسکار غم سپن آرام رادس

زآزار غمش آن روی دلکش
شدہ افسردہ ہمچون گل زآتش

ددس نارہ جگر دارہ ستنوس زر
سہ زیبا تن گیس چون موئی لاغر

کلام کردن جانور باشہزادہ معصوم شاہ

وچھون یلہ حال تمسند جانوارن
زدیدہ خون دل ہرلحظہ ہارن

بشیرینی زبان ناگاہ بکشاد
دعائی جان شہ بنیاد بنہاد

سپن در گفتگو باشہ موافق
باین لطف وکرم ماچھوسن بو لائق

زغمخواری من کیا چھوی زہ مطلب
دوہک آرام تراون روز تا شب

مہ ونتم زن ہوس کیا چھوی زہ حاصل
تلوت کمہ باعث از سلطنت دل

عنایت ہائی بے اندازہ کردی
ددان من بہ بینکی تازہ کردی

بخلق خوش سٹھاہ شرمندہ کرتھس
بشکر خندہ خود بندہ کرتھس

چھیو پز پاٹھن رسوم شہریاری
کرن خستہ روانن دستیاری

توکردی لطف واحسان ہرچہ شاید
ولیکن خدمتت از من چہ آید

بہ شکل اصل یڈ دے پیسہا بو
دوک غم غصہ شاہس کاسہا بو
ولیکن چھس بہ شکل مرغ بستہ
بجز تعریف کیاہ ایہ میانہ دستہ
یہ بڈت شاہزادس عقلہ کرچرخ
دو رخ چھون زحسن شد گل سرخ
تعجب کھیون ات منز حیرتی پید
بہ فکر جانور وارہ بڈت گو

٦

دپن تن جانوارس بہر اللہ
پمہ گنہ مر وارہ آگاہ
شنیس ... سرس پیٹھ
بوجانی بیگرہ اندر رد
بجال خون بن کیمر
دپن مر جانوارن تورہ فیرت
ونی کیا سر بنن گنڈہ فاش نیرت
مہ بدبارک جدا ازتن گنڈہ
چھوم ... بیس یاون نہ

کرُس ہرچند شہزادن مدارا
بہ خاطر گونہ تس ہرگز گدارا

بدین صورت مہ داتم پوٗزہ سال
بہ عالم گشتہ سرگردان بدین حال

دِلستامت کرمنہ کانہہ خبر دار
زہ چھوک تہ نش دوٗہن دون بریار

برین گویم دلیل خوب بشنو
جواناہ آسور عاقید سوی پہیہ

تمثیل آوردن جانور باشہزادہ معصوم شاہ

برین گویم دلیل خوب بشنو
کرت زنجیر اٰسِس ست دِ پایِن
منجہ درِ راہ از یک پیرہ زن ترِیش
کرُت تیہند کارکُن کرہ ہی زہ زنجیر
درہ واتم یمہ تہنجہ عذابس!
دپُن زین گونہ چھم ژُون کرُت کیاہ
ژ منخواہی باین یک شربتِ آب
مثالِ پیرہ زن ہم تو بخواہی
دُہن درہن سیٛن نہ میانو سرِ نن
دِلستامت دمنہ کنیہ این راز
نہ گویم قصۂ دِل سوز با تو
دَنی یدُدی زہ تی لوٗزت بکِنہ
بنُ سِر بادہ یدُ باسنگچارہ
بدُیدُی بادہ بامُردم دِلوک حال
اگر ظاہر کنم این راز دہ سال
دُپُن شاہزادن اتھ یتہ مہ بادر
سوائی حیلہ بادُم راز پنہان
بہانہ ترا و آخر یژدِن چھوٗی

جواناہ آسور عاقید سوی پہیہ
نوانِ بازارہ منز بازار لائِن
دژس تمہ ترِیش پرژہونس قصۂ خویش
دپُن تم تورہ فیرت راہ خود گیر!
بخواری سخت چھس لگمت عذابس
انم عاجز چھوسَتہ پُژدن زاہ
شوی برحالِ من واقف درین باب
شدُن محرم باین حالِ تباہی
چھوٗ زاہ تیوت دل چھوم کرمتن سُن
بہ ہیت چون کنم احوالِ خود بان
باین اخلاص یک دوٗ روز با تو
زہ ہرگز تابِ فہمیدن انکنہ
گژہن تت میانہ حالہ پارہ پارہ
گژہن سنگین دلن والبخہ پرکال
کوہن گژہ سور لوٗزت میانو احوال
یمو حیلو مولی بو تہف تولی کر
گژہ ہم وادہ تسلیٔ دِل و جان
دستار پایہ کنز راہ سِرِ نن چھوٗی

بیان کردن جانور حالِ خود و آنکہ
پوشیدہ بود از شہزادہ معصوم شاہ
کرُس یلہ شاہزادن یادہ ابدا
بنن تہ آغاز و انجام
دِنن شنودنس زانن نہ چارہ
بغیر از راستی کن کن تھاو وارہ
دپُن یس کُن نہ کُن کُن حبس
بوٗنیہ کین دختر شاہ یتی حبس

بُرہ کر ترزہ ہیو اک چھتری جیس
وچھان آشتہ سوٗزناہ آفتابس
دپِن شہزادِ چھم تاوٗ بالیس
جزیرس منز سکونت گاہ چھوم تس
دیان بیت الامان تت ناوٗ ملکس
دُنی کیا ماجہ ہند اوصاف کن تھاو
دپِن چھم گمبدن پیراہس ناو

عزیز ازجان بود آسس تس کنی کوُر
دلی تھو گوش چھم مہ نوش لب ناؤ
بی شکلہ مہ داتم پوُرہ دہ سال
بہ گویم سرگذشت خویش بشنو
چھہ میانوی قصہ بوزن سخت مشکل

کرُس تقدیرن از مادر پدر دوُر
بہ دنیا کس چھ پوُمت میانو ہیو داد
پریشان در بدر سرگشتہ احوال
تھوت کن سوز عشقن بوز کیاہ گو
مہ آسن کینہ لگمت کینہ پتہ دل

آغاز قصہ عجب ملک در عشق نوش لب میگوید

بترکستان ولایت بود شاہی
جوان دربخت در بخشش جوانمرد
زغمہای زمانہ آسو آزاد
بجود و عدل و احسان نامور آسو
سمن بوی و صنوبر قد جوا ناہ
پریزادن رخ تسند زن ماہ تابان
زسرتا پا دل آشوب و دل آرام
سمن سر دس چھونہ تتھو پاوین چاوُ
بہر علم و بہر فن آسو کامل
ستھاہ تس عاقلن سیت آسو الفت
رفیقن سیت تس دل آسو مسرور
نشاط و عشرتن کُن آسو مشغول
ہمیشہ مجلس آرائی کران آسو
دوہہ اکہ گوم کرم تم مجلساہ جان
زہر سو مطربان شکر آمیز!
دوون ساقی زجام خورمی [illegible]

بہ ملک و مملکت عالم پناہی
قوی دل ناد آسوس شاد بہ گرد
بعہد شاہ ہیش خلق آسس دلشاد
بہ دنیا تس کنوی نور بصر آسو
پری رخ ماہ وش خوشخوئی و رعنا
دچھت از گل تند سنبل پریشان
بُت گلروی و گلبوئی و گُل اندام
عجب ملک آسو تس مہ بیکرس ناؤ
بین شہزادنی ہندہ خوتہ عاقل
گمت مست آسو بالکل نعتن پت
بحالِ خویش گومت مست و مخمور
یتھی پاٹھہ آسو تس ہر روز معمول
زنخوت علم مغروری پران آسو
بہت منز باگ یارن آسو شوبان
زلیخہ یہ دل عاشق آسو شوبان
بدست شاہ پُرکردہ پیالے

زجام می ترہ شہزادہ مدہوش
نہادہ بر سماع مطربان گوش
زمغروری نظر کورن ہزار دن
وچھن مجلس پرطرف تم نامرادن
نشستہ خود چھ مرہ در خانہ توس
بحا طرگوس ییُ تتھ بزم یمیم!
مہ رستوی آس کم وچھتہ بہ عالم

وزیرن کن وین چھو بوزمت زادہ
مہ بیلو چھا آسو شمن کانہہ شاہزادہ
وین فیرن وزیرو شاہ عالم
زہ بیلو چھو نہ کانہہ وچھیت خالص
درآن مجلس یتی آسکھ حاضر
تمہ خلق آسس از ہر جنس حاضر
کران نہ آسس جبت زیر بلانہ
وبان از باسیوبان داستانہ

بهدیگر گرک این بحث بالکل!
گهی شیرین بیان کرد ند آغاز
گهی در ذکر مهرویان کشمیر!
بدین گونه کران تم گفتگو آس
از انجمله بڈاه اک آسو هوشیار
جهاندیده بسے محنت کشیده
تمی دوپنک یه سادی توه باطل
اُیز توه دوتوه یم تعریف خوبان
شکر لب گلرخن شایان چهو تعریف
حسین هند صفت دوّن قلن دل
صفت جسنکی مه نش توه بوز تو دن
چهیت دقتس اندر در ملک دنیا

چهبے همتا بتان چین و کابل
ز خوبان ختن ترکان شیراز
شده کام حریفان چاشنی گیر!
دنان افسانه از هر خوب واس
بهر چیز آزموده کار بسیار
ز هر قسمے شکایت ها شنیده
مه نش چهو نه کانهه اندر حسن کامل
چهو نه بے حسنی تعریف خوبان
کرن ناخوب یو ناخوب توصیف
قبیحن هند صفت چهوی کار جاهل
دین کت حسن هم هت دز تو دن
نگارے گلرخے معشوق زیبا

در بیانِ سراپای نوش لب از زبان پیر کهن سال

چهیت دقتس اندر در ملک دُنیا
به عالم چهو سنه دنکحن کانهه ثانی
قدش زیبا ز شمشاد سر فراز
تُسند قد سرو تازه نخل خوبی
الف زن دال ... گوس قامت
سو قد سرو س ... رشک غزالان
زمه تا بیده تر چهوس لاله رخسار
مسلسل شوبه دن کیاه زلف و کاکل
فریبنده زه کاکل دام اُلفت
معنبر زلف مشکین مار پیچان

نگارے گلرخے معشوق زیبا
نیمبر تس چهه حسنچ مهربانی
خرامان باغ حسنک سرو طناز
شده پرورده در فردوس خوبی
ز غمش شد خم صنوبر در ندامت
کمند زلف او دام غزالان
ز کاکل گلرخس ... کاله شبهار
زه کاکل تن پریشان دسته گل
وچهه دنی بچهه دن مار خصلت!
خم اندر خم کهودن تامت پریشان

مثل مشک سیه مشک تتاری
تُسند موی سیه اندر نافه سکاری
سر پیچ ... سینه اندر ریحان چمن زن
ز عنبر پوش ریحان یاسمن زن
زلف سنبل زه کاکل یاسمن فام
زلف تشن در آن موی سیه فام
خط قرقش در آن ... تام
رو یه سنبر جوی زن ... چمن زن
میان موی زیبا جوی چهس زن
تاریکی یه ... غافلن آن

مرصع بو سر پش طاقین ز زین
اما کتره تاپن بر موی مشکین
تمنی هیته سنبلن منز باگ پوشاه
نه زن رنگین اندر منز شاه
بر ابرو پش جبین از نور تابان
عطارد زن بهت بر برج میزان
پریشانی چو ماه نیم هفته
به برج قوس جای خود گرفته

دہانس غنچہ خوتہ کیتھہ کمی نہ
لبِ لعلس شکر چھا کم کمی نہ
زِ شیرینی دہانس در شکر خند
بریر لب پرزلون قندہ فلی بند
اسن دنتہ ستارہ زن چھہ تابان
نہ خستہ دلن کرمتو مرہم جان
مدور سیب سیمنس زنخدان
نہ سیمس آسیب دل و جان

دو لبن کیاہ چھو شوبان ہیجہ نشنہ حکی
لا لب از ہستی صافی دل خواہ
پہ ازمی چاہ زمزم یا چھو گرداب
تہ ارجان دل تت جاپہ بتاب
ہیجہ منز ناک آن خال مغنب
تھو چھادن زنگما زن ابر و تہ
ننہ گردن و چھیت کیاہ برنو
ہیجن اوجس ان تہیت جیہ ہیرنو

ڈکس پٹ مکہ چھس چون زہرہ بر ماہ
رمہ زائل شوبہ ون ہمہ د بحر
سوا بر و طاق یا محراب سیمین!
کمان یا ماہِ نو یا تیغ خون ریز
بمن منز ترا ومت کیاہ شوبہ ون خال
نتہ زن خیرہ شہباز سیہ رنگ
نتہ ہمبور کران ہیر زلن گت
دو چشمش جام می یا کام چا ہتا
سیہ تمہ چشمہ چھس از سرمۂ ناز
دو بادام سیہ یا نرگس مست
برہ تمہ چشمہ ڈیشت گیہ ینبرزل
سٹھاہ چھس فتنہ گو چشمان پُر ناز
سہ یدوی تیر غمزہ تراوہ از دور
زنیزہ تیز چھس مژگان تم کان
زلف چھس شولہ ترا دان منز کنہ دور
اویزان چھس پرزلون گوشوارہ
ستارہ زن پرزان دُردانہ گوشن!
سوگل دش لدی دلکش کاکلن منز
تھی دون زلفن اندر چھرہ شوبان
شوبان کنہ لالہ ردس خال دلکش
حبش بچواہ نتہ در باغ ژ امت
زنبخر چھس سٹھاہ باریک بینی
شکر لب ترو زل از لعل و یاقوت
دزل وٹھہ خوشتر از گلبرگ خوش رنگ

نتہ مریخ بر خورشید دل خواہ
چھہ کرمت زن بیک قبضہ زہ خنجر
نتہ چتر سیہ بر خواب ناکان
برائے کشتگان دلخستگان تیز
ہمایون حسن بکشتان نو خال
با آہوئی ختن انداختہ جنگ!
نتہ تیھہ میکتاہ میخانسی پت
نتہ بیمار زیر سائیا یہتا
با آشوب زمانہ گشتہ دمساز
نہادہ ہر دو بر جادوگری دست
زلت گی ہرنہ ہانگل لگ بہ جنگل
زغمخواری بہ غمزہ عشوہ پرداز
گژہن مشتاق کشتہ عشقہ رنجور
ہمیس ین تہہ دوہن تس کر چھوا مکان
یون تیھہ در بیٹھ اختر در شب از دور
لوان تم گرایہ سیتین ہوش وارہ
چھہ امت کمتا گوہر فروشن
گلا باہ زن چھہ ظلمت سنبلن منز
تیھہ زن کالہ ابرس ماہِ تابان!
بہ گلشن زاغ یا فلفل در آتش
سو ڈیشت زونہ بر دل داغ ژ امت
کرن خستہ جگر از نازنینی
ہیچ سرخی دچھیت گو لالہ فرتوت
دچھیت لعل بدخشان بیوٹھہ رنگ

سراسر حلقہ وہم گردنش پُر — زلعلِ بے بہا وز گوہر و دُر
ییتہ سِٹھہ نال لاجن کھال ہالہ — تنہ روشت چھہ در جنگل غزالہ
وَنی کیاہ سینہ پُرن چھس شینہ خوتہ — بہ صافی صاف تر آئینہ خوتہ
چھونہ تت سینسی آئینہ ہم سر — دو پستانش حباب آب کو تر
کتہ ون ٹورن یا تازہ انار — تمن وچھہ چھہ بلبن کیاہ چھہ بیمار
رُدیہ سند دست تمسند دستہ گُل — چھہ کرمت سرخ زن در خون بُلبُل
کران رنگین اتھہ ہا دت گُلن گت — بضربِ گل گژہن تس منزا تھہن سٹھ
دزل تم مینزہ رنگمت برگِ لالہ — نتہ چھہُس ملمتن خون غزالہ
تسند نازک کمر از موئی باریک — زبار یکیش چشم عقل تاریک
زنافش رشک نیون آہوئی چین — دُر نا سُفتہ چھوس از حسنِ وٹین
تفاوت چھہ سنہ موس سیت دانہ — کمر بن کُن رُدیہ سنز کو سمہ دانہ
چھو مخفی عصمتک تس گنج بے مار — چھہ راہِ فکر تت کُن سخت بیمار
کوٹھیو سِٹھہ چھس بدن تام رُدیہ سنز تن — کفِ پا از کفِ دریا نہ کنہہ کم
ملت کھوٹن حنا از خونِ عشاق — بخوبی چھو ستہ کانہہ ثانی در آفاق
زشیرین ہم رطل ئیف ہست خوشتر — دہن چھس نوش لب شیرین شکر

شیدا شدنِ عجب ملک باستماعِ خبر از زبانِ پیرِ کہن سال

یہ بُوزت گوسٹھاہ شہزادہ بیتاب — خیالِ عیش و شادی گوتمس خواب
زنامِ نوش لب دل گوس بیتاب — گیس شاہی جہانداری بگرداب
کنو بوزن خبر دل گوس تت پت — میٹھوس یکیا سادی عیش و راحت
بوڈس کُن تم دپن ای پیرِ رای — چھہ تن آسان کت ملکس ندرجای
باین صورت سحری یا پری چھا — بگو از جنسِ آدم یا پری چھا
دپس تم یڈ جزیرس منز چھہ ملکاہ — تمکو آبِ لب بیمارِ دل خواہ
پرستانہ عجایبِ رجہان چھو — زتس تہوتا دتت بیت الامان چھو

پری پیکریان تنہ جایہ نگاہس
دیان اہتہ ہدرتہ چمن و باہس
سنی چھس پکو رنی ئن نوش لب ناد
یہ بوزن تا نہ ادن گونٹ برجاو
سپن از جامِ عشق نوش لب مست
قرار دل ژن یکبار از دست
بہ خاطر پان پانس لگو ونے
دلن نفس محبت لگو کہنہ نے

11

کنو بوزم تہ دل ہر گوم در ہم
کرُم ما عشق سرگردانِ عالم
پیم ما از دل از پردہ بیرون
کدم ما سر جنون در کوہ ہامون
بیھی پاٹھن دیان آسو دارہ وارہ
یو کرتس یارہ عشقن کیاہ چھہ چارہ
بروز و شب کران فریاد و زاری
زدیدہ خون دل تس آسو جاری

تمامی شب بہ دردِ غم وَدن آسو
زدردو غصہ بہ سر لٹہ لدن آسو
کران آسو بلی تہ وانی رات راتس
قرارِ دل مولی ژُوڈ دسنہ ساتس
وَدان تتہ تاوہ منز زن ہرٹ ڈَن آسو
شمع صورت وزن گہ ژھون آسو
زگریہ آسو چشمن اشک جاری
دوٗن فریاد تراز بے قراری

بزم آرائی کردن عجب ملک بار دوم و آوردن پیر کہن سال را نزد خود

نگاہ دتو جالنوار و نالہ در باغ
سنت فلوکر شبن پرواز چون زاغ
زبالین شاہزادن تہند تلن سر
لباس پادشاہی کرتہ در بر
رفیقن کُن دپن از بخت فیروز
کرو برپائی مجلس ہم چو دیروز
بحکم شہ سپن مجلس سٹھاہ گرم
تولت ژھون پادشاہن از بزم
بخوبی آسس مطرب سازدایان
بآئینِ خوش و دستورِ شاہان
وزان آسو ہر طرف ستارہ سنطور
بہت شہزادہ یکسو مست و مخمور
بجان و دل تہوت نغمس کنوی گوش
کران بریاد دلبر جامِ مَی نوش
سو را تک قصہ تت منز یاد پیوتس
حصول جمعیت برباد گوتس
ہتن ترادُن اچھو کن اشک نِش ژدد
دپُن حاضر کرن گژھہ بڈ لوک ژُدد
بہ جلدی نادِ دت بڈ آنہ ناوُک
بہ مجلس و تہنہ کن تس و اتناوک
دپُن شہزادن ای پیرِ خردمند
ز درجِ گوہرِ خود برکشا بند
مُتر در گفتگو یم لعلِ نوشین
دتم اک شربتاہ از جام دوشین
زحالِ نوش لب کرنم مہ مستور
غمیچ تلخی گژھ ہیم اد کام جانچ دور
تسند عشقن مہ کرنم جای در دل
زعشقِ اد گمت چھس پای در گل
کمن ہتر بڈ دلیلاہ بیاک آغاز
امی سیت بیہ نا بر حال خود باز
عجب ملکن دپُن ای مردِ دیرین
تیتھو حرفو ہیم کر دل مہ تسکین
زہ چھوک بیشک سراپا پر ز دانش
کلاس چھیتہ شیرینی یوچ ہش
اپرہ ژھین ترادھی دل دن یوچ کت
چھیوت تاثیرن تت بیاک لذت

بُردوی فن وارہ پاٹھن انہ کت منز
غادت دادیاہ چھی یت تہ تت منز
گژھن چھو نہ ہرگز از نار است بجوش
گرچہ آسہ ہمچون راست دلکش
پیُم کت پرتہ آسہ عاقل
کنو کت بوز نہ چھی تاثیر در دل
مہ گو تاثیر در دل از کلامت
شمہ تاہ یہ لذت تا قیامت

دان چھیم از کلامت لوتی شیرین
دان چھیم از زلف مشکین
معطر گو جہان بوینی کرنس بوس مست
لوی ام بوینی عقل و ہوش از دست
تمہ یکیا عقل و ہوش دل گومزیرت
اچھو کنہ دنی دل گومزیرت
دوباہ ون چھو شکل تن سونیرت
منشن یارہ تند زنارہ تہ بہ نہ
ذدم دل وارہ وارہ شورہ تیمنہ

زشاهی گوش بالکل گوش تر لرشی
کوُن هتو شاهزادګی آه وافغان
وچیت شهزاده شُد احوال غمګین
ګرک تس سار دی زجه و ملامت
کړی یم کیانه تره کت پاره یت آم
عجب ملک یمې ونان آسو روز تا شب
دلو عشقو اچهن اندر کړی جائی
ژه یدُدی عاشقن سټه تیر تراوک
شهت هکه کیا هت گو هم نهانی
ژه آهم غیر خواهش چهوُی مُبارک
مخاطب هت خیال یار دل خواه

خبر کنه چهمنه بختج کیاه ایم پشیس
سپین بډ از کلام خود پشیمان
برسوائی سپین بډ را دمسکین
خجل سپین سټهاه بیو دو ندامت
زجم کنه بخته آست د راس بو خام
دلس منز عشق دلبر بت مخاطب
مه کرنهم کیا غمک نه ولانه دریائی
بیک تیر نګه لهه خون هارک
بو وندی سرته کرتم مهربانی
لګے پاری بیا بنشین تبارک
کران ارس دلس افسوس نته آه

غزل خواندن عجب ملک

چهاد ګل رویه ګلزار هاو دیدار لیتے
پهمنے مټه چهی مار هاو دیدار لیتے
ژه پټ شید اګرفتار چه ګیمت آره کاتے
دون ون کوچه بازار ها ددیدار لیتے
انکنار وشه رفتار بو دوتهری پوشه ننتے
ژه تهوکن بو زتم زار ها ددیدار لیتے
بین نازن خریدار اسپن عاقل ته ننتے
نبقد جان ګرفتار ها ددیدار لیتے
زچشم مست هشیار زلف چهی تراو ننتے
کران صد خون به یکبار ها ددیدار لیتے

وچهت یمبر لعل د ریا شهرین ننه ننتے
لخته بیمار ها و ددیدار لیتے
بلبن د ګلبن یار ګمبر دن ګیت کهنتے
بگمن بگینه یار ها و ددیدار لیتے
رواچهاتهو کرن کار ها کاره ننتے
شیو سنبل مشکدار بولاله کاره ننتے
ژه دون ګرایه یمی مار ها و ددیدار لیتے
دل مقبول افګار جان ګرکاره ننتے
سپین تس دست بردار ها و ددیدار لیتے

۱۳

بیان شدن عجب ملک از عشق نوش لب و بیان زاری و بیقراری!

تا آسوس صبرتی آرام دردل
زعشق یار ګو دیوانه عاقل
یمی تاله دوان آسو شاهزاده
بیا د دوست دل از دست داده

بغارت نیوس عشقن صبر و آرام / سپن تس صبح امیدس بدل شام
بہ یکبارہ ننوتس عشقوی زٕ ر / سنس بیمار لۄ تراون بہ بستر
بجسم نازنین دارہ کھتوس تپ / زعشق یار وٲتس جان بر لب
رو پہ سنز تن گیس باریک چھن موئ / پریشان گلرخس پٹ گیس گیسوئ
شب و روز آسنہ تس نہ نندر / ز غم ماہ ددہ ہفتس گوس چندر
مٹھوس از دردِ دل راحت تہ کھن چین / سپن تس گلعذارس رنگ سوسن
دُدن از سینہ آسوس شعلہ آتش / یوان آسوس ز ضعفِ دل سٹھاہ غش

واقف شُدن شاہ بہگرد از بیماری زاری فرزندِ خود عجب ملک

خبر دژ شاہ بہگردس وزیرو / جگر گوشہ تہند بیمار از پیو
خبر چھینہ کینہہ چھہ کیاہ تس بیقراری / غذا کینہہ چھہ ونہ جز فریاد و زاری
وتھت تہند تتیہ لیوٗمت آو لاران / اچھو کن دارہ ستین خون ہاران
تمس نشہ مالو یامت آو در حال / وچھُن فرزند بر بستر در آن حال
نہ مالس ہیرہ وتھو کرنس نہ تسلیم / نہ تہند وتھو فرستہ تھٕہ کرنس تعظیم
وچھُن شہزادہ تراوت سر بہ بالین / ز دل آدارہ گومت زار و مسکین
پریشان دل وچھت گو شاہ بہگرد / کرت خون یاری از سینہ لبد درد
وچھُن یلہ شاہمی آن حال فرزند / ودن گو تہند وتھت از پیش دلبند
حکیمان شہن دانا تہ عاقل / سٹھاہ سوی تجربن منز آسو کابل
کرن راہی ہمہ تیز دانش! / ژٕہ وچھتس نبض کرتس آزمائش
صحیح معلوم کرٕ آزار کیاہ چھس / دوائی آن خلل در کار کیاہ چھس
حکیم یلہ شاہزادس واتو برونہہ کن / ژٕٹ جامہ رٹت ماتم سوڈ بیہون
بہ علم تجربہ تم نبض وچھونس! / تسنز بیمار لوز نہ آیہ نہ تس
بہ حکمتہای خود ہر راہ بتنافت / مرض عشقن مولی سپنوس نہ دریافت
دین تس کرٕ اُپز کرہ لیوت تا تیر / پزدی فن بڈ بزی کرنس لو دل گیر

وننم اے حکیم تیز فطرت
ایی کر عشقہ دادس ژٕ حکمت
ژٕ دادن قاتل پتھ نا حق مہ راؤ ر
دوا چھیونہ عشقہ دادس غیر دلبر
مہ عشقن داد چھُوم یتہ کیاہ چھوپارہ
ز درد یار گومت چھُوس وارہ
حکیمس داد عشقن یلہ ماؤن
وتھت گو پادشاہس نشہ باوُن

چھُو تنگ شہزادہ نزدی زار و گومت
چھُو عاشق آہ تسند سر دگومت
چھُو عاشق سو گومت آسہ عاشق
وچھتھ زاران زاران و تب و تب
مرض چھس پننی بستہ تاب و تب
غماہ چھو کینہہ بلن اسند چھو اسان
سو زن رفیقاہ کانہہ بیہ ران
گژھتس کرس تن واو این راز
دارا ستوی کرس تن عشق و ساز
چھُو پسند شہزادس عشق دساز

سوید آسِس موافق باده تس سر
تمی موجب کرد اده چارۂ کار

گمت کت جایہ آسِس بستہ خاطر
سوائی آن ثبن اسند چھہ دشوار

فرستادن شاہ بہگر وزیر خود را از دِ عجب ملک وسِر آگاہ شدن از حال او

یلہ شاہن یہ بوزن حیلۂ کار
جہاندارن وزیرس دیپہ نہ بر خیز
نگی ژی پرزن تُسند دلوک حال
بہ تدبیر وفانہ پرزہ ناوُن
وزیر آ دو شاہزادس نشہ درحال
مہ گو دریافت عاشق چھوک ژہ کستام
نتہ کتھ آسِہی ایتھو زعفران نگ
گمت کس چھوک ژہ عاشق باد تم سر!
بو دالن آسہ دُبہ آسمانس
کمر بستہ کری کوشش درین کار
بتیر نیہ کرن شہزادہ دل نرم
فربیاہ دت الونس دارہ یاور
یہ کنیزاہ بوزمت اسُن بڈس نش
وزیرن قصۂ تمسند یام بوزن
یہ چھومنہ بوزمت ذاہ تابایندم
ونستام کینہ ہنرہ زیو چھونہ درمت
گمان چھوم بڈ غلط وزمت چھو بیک
دپن تس کرانہ کرہ یوت تاشیر
دوبارہ شاہزادس دلیو وزیرن
زنانن ہند رتھی در دل محبت

امی ستین ژلم اندوہ دیدار
برائی چارہ ژی نل قدم تیز
وزیر آ دو شاہزادس نشہ درحال
بہر صورت بنین حال بادہ ناوُن
پرژہون ہتونس نہری حال احوال
توی چھوہ ور گومت خواب آرام
ونم تی تم ژہ کونک یوت دل تنگ
کرن ژی بر ونہہ کن درحال حاضر
دمی ژہمارت انت سارس جہانس
بو حاضر ون کرن ژی نش سہو دلدار
ستین تس جمع خاطر گوس دل نرم
دُنس تم قصۂ خود پای تا سر
دُنن تی باوزیر تیز دانش!
ستین عاجز دُبن قیرت تمس کُن
چھوکس مشہور ژہ در ملک عالم
نہ نام نوش لب در گوشن تیہ اُمت
عجب ملکس تہ بوزت کہنہ ستھاہ ژک
پزدی دُن بڈ پزی کرنس بو دلگیر
چھو کر شایان شاہن تہ امیرن
کنو بوزن گژہن برباد نت پیت

وفاداری زنانن چھنہ پیش
جفاکاری تہنز خصلت بہیش
در بیان تمثیل زندہ کردن حضرت
عیسیٰ زنی را از مقبرہ
دُنی اَت بٹ دلیلاہ بوز مرہم
یکان آسو ونہ عیسیٰ ابن مریم
سر راہ ڈلو بہ مرآک مر پنز اناہ
برن تنہ فاتحہ باقل ھو اللہ

15

وُدان ڈیوٹھن مزارس منز جواناہ
ضعیفاہ ناتواناہ نیم جاناہ
زنانم تی تسنز از موئی باریک
ستیمژہ دُدُو دی تی چشمہ تاریک
چھودیوانہ زعقل و ہوش دُلمت
دو دیکہ ستیق ہالاہ ہیو سو گلمت
نکھہ گرہتی مسیحن حال پرژنس
بنیومت کیاژہ چھوی تم انو دُنس

تتھکو شہزادہ یس کنس سو دمُت
کرت گردش سو قدرت آسہ ہیت
تطرتن یا دشاہس یہ بہ زن
پُتن بہوش تس تونی جوش عشقن
وُچھت گیہ شاہزادس سونہ عاشق
دوشوین عشق دُر دل سوک قائم
جوانس شاہزادن دیو پہ چھوک ذر
دژت تہیف محلہ خانن چھا یہ سپتور

۱۶

پہ چھے میانی کنیز دُر خریدہ
زہرزن ترسہی چھم بر گندیدہ
زہ ژاہم یہ محلہ خانس ژورہ نتھم
زہرا ہن کنیز بہ آسوس لبو دُر غم
کنُدن گل تم جوانن دُنبن نیب
زنانن چھم بن شیب و ریب
یہی ازانہ کانچ آس موشر
نہوت داغ حلہ آسیم یہ گنہ

زنانہ ٹاٹھہ آسم جورہ دِل خواہ
بو تمسندہ دادہ گمت چھوس غمس منز
مہ آسوم وعدہ تس سیتن یہ کرمُت
دن چھوس پاران قضا کنہ کن ہیمنا
تمس رستوی ایم کیاہ زدمہ درکار
نہ بوزت آدمیاس سٹھاہ عار
دوکہ لدآسو داراہ تنبہ لیومُت
جوانس حسن بجا آسوسنہ داراہ

موہیم سی مرنہ تمسندی مہ گوداہ
نہ تلخی زندگی چھم ہمتس منز
ایم بہ عمل توی چھوم مازہ ہرمُت
بہ جلدی تس رقیقس کن نیمنا
تمس رستوی لسن میانو کو سزا دا
دپن تس مہ ہا دُن قرآن یار
فراقہ سیت داراہ سوی انیومُت
بدیگر قبر ہا دُن تس اشاراہ

زندہ شدن یہودی بہ دُعای حضرت عیسیٰ ؑ و ایمان آوردن او

روانی یام عیسیٰ ؑ قبرہ بہٹھ آو
دزن درتار چھس آس تس گرک
وُچھت ہتو حال عیسائی پرژہن تس
دُپس تم تورہ یا عیسیٰ ؑ زندی جان
ژہ الانک میانہ پاپت بت مکانس
پُرن کلمہ سُتن مومن یہودی
جوانوژی دیو تہم چھم زنانہ
ژہ دیو تہم دلپسند آسم موشر چھم
جوانس دیو بزی کن چھم زنانہ
بزرگو گو عیسیٰ روانہ
دُعا منگون زمینس پٹ تہون سر
اکراک ڈیشہی گی تم سٹھاہ شاد
دو لو باز محبت کر بہ غایت
روانہ سوی خانہ گے دوشیوی

یہودا اک قبر پاٹت بزرداد
آسیہ سوس بدن گومت لون پہک
مہ دنتم کیاہ لگمت چھوک عذابس
گمت آسوس نہ دنیا نامسلمان
دلوم کلمہ ژلم مہ داغ لعنت
جوانس نشہ عیسیٰ ؑ گو بزودی
اُنز چھا یا بدل دتو تہم نشانہ
سپن تس مرد کتھ پاٹھن مہ دنتم
دلی بوی از غلط دوس گمانہ
ژہ کرتن زندہ یا بزورد گانہ
وُنہت گیہ از قرآن جوچکر
ژنفید محنت دہجران گے آزاد
برک لولاہ اکس اک بے نہایت
سپاہ تہ یادشہ بر دنہٹھ تمن پے

خداءِ کريه قدرت دَن يه زنده
بناحق چهوک کرن دعوائ باطل
بدی بيهوده چهوی هن آه مردم
دُيس شهزادن ای مرد تيه کار
توڻس تهڦ دت هين دَٹ نته مارت
زنانه تند دسرکش گيه پڑکسين
زنانه دڑه ته دلونس پادشاهم
انس يم ژدره ني بوزدره از رات
هتن تس شاهزادس پته لاءُن
پته پته هتونه لاءُن تس زنفتيس
دُدِ دِی چهوی چانه باين تجه خوادی
ودِن داراه جوانن يه آد درحال
يه بوزت حضرت عيسیٰ جرتس پيو
دپن ترأی زن بدخوئ بدبوُی
جرچی کيتر خوادی تجه ژی پيت
پرن پيم يهه امسنزی ٹکانی
ژه نی بوزک لونگے از خدا موت
دُيس تمه چهس کيتر پادشه بو
اسِ سيتين بو شهزادن پرزتس
مسيحن دست سوی آسمان تل
وزيرن دپو عجب ملکس يه دهتو
سپين زنده سه آخر تمسندی سيت
زنانن بيوفائی هتز چه خصلت
گيس سوءُ عاقبت بيگانسی بيت

چهوپزئ چان کنهه پاٹهن چهه بنده
مه کر بے رحميا پژ لاک ژه عادل
ستمگاری مه کرن عادلی گم
مولی از جان خود چهوينه لون عار
اتهه تراوُن نته بردار کهارت
لزن از قهر شوهر برچين چسين
بو چهس بيٹ کينسز شاهِ عالم
جوانس ژدره تهمت کرنه اثبات
جوانن هتوا چهوکن خون هاوُن
دغابازی کرن شوبا شفيقس
يهی چهاچان رسم دوستداری
دنن درخدمت عيسیٰ يه احوال
به پيش زن جوانس سيت هت گو
جوانس پيٹه کوی لاگت جفاجوُی
پتولاکن ژه در ايک بدطبيعت
امی دادی دوباره زندگانی!
تهوم بيٹ اجابت دَن گرنک فوت
بدزدی يم انس ازباد گه بد
بدولت خانه پانس سيت انس
وهوکذ تس ست پيه موبه دلول
پئ زن تم جوانن کوت غم کهيو
کرن انجام تس نسبت ستم کيت
جوانس تس پته تج تيز محنت!
چهه بے مهری زنانن هتز طبيعت

ژه وچهوست چهونبه دوی نونش لزناه
کران بيهوده چهوک افسوس ته آه
اچهوڈ لوتهت نه ملو اگوس تت پت
تهوت دردل ژه ناديده محبت
چهوی ناديده پاٹهن مبتلا گوک
ننده صد بلاين مبتلا گوک
چهونهاوُن بيوفاتن منز محبت
بعيد از قول و فعل اهل تهمت

17

جوابدادن عجب ملک وزير خود را و تعريف عشق و عاشقی ميگويد

دُيس تم کار عاشق چهوی دانائی
کرس معشوق بدجوُر و جفائی
ستمگاری چهه بيٹک خصلت يار
چهه بتز عاشقن لاگن وفادار

شہنشاہ گو ستھاہ دِلخستہ غمناک
وُڈن دارہ زخم بو سر لڈن خاک
عجیب لکس نز شہ گو چھوان ہارِ ت
دو لو چشمو کنی مانند باران
ملِک تی مدارا کوُت کورنس !
و دردِ عظا و نصیحت کوُت زِتی
اچھن بھندہ گاشہ ماخوبارتہ میانے
یہ کیا آسوی ژہ کھمت کوُمہ لانے

ژہ و نثمو عشق و عشرت کیاہ زِ راون
تھنوت نا الیہ ولعی نہنی نہ پراون
دلوت کوہ ترک خواب و بِ آرام
رتن تمو تخنوی کرنس بو بدنام
غرض مو ترکہ ژہ ما آسہِ آسی شیر مرغان
دِمی سِد اکھت بنتان تہ یک آن
ونت چھونہ کوُنہ جایہ پیغام
ونمسنہ چھنہ کونہ جایہ سنز نہ نام

وفاداری ہمیشہ کارِ عاشق !!
ژہ چھک از جامِ عشق دوست محروم
یمو چھو دوارہ پاٹھن عشقنوی سے
ژہ کیاہ زانک چھو عشقن کوت لذت
یو موہس لوکہ مست دِت دارہ عشقن
یہ گلشن دِن دِمس لاگت عنا دل
بوتھانڈن ہر طرف چھس نندہ یتو تمام
وزیرن زالو عشقس منز چھو محکم
کرُن دم ژھو یہ لاجن از وکالت
کران چھس نہ نصیحت دانہ تاثیر
چھو کُنہ مت بعالم شاہ مشہور
ترُندوی چھوس گمت بوُزت محبت
تھوی تس عشق در خاطر رٹت جائی
شہن سنزت ان پیران عاقل
یہ ژھون تمنی کنو چھوہ بوزمت زاہ
اچھو ماڈی لوٹھمت چھوہ کینہ انز دُور
یمو فیرت دِیُس چھونہ بوزمت زاہ
جہانس آس چھہ فیرن قاف تا قاف
بجز گردش بہت زاہ چھیہ روزان
بہر جانب چھو کرمت سیر ملکن
تنہ بوزت بادشاہس دِ ستھاہ دل
کنوی آسوم کُنی دا جسم دُنہ می

جفائی ژالہ بیک سوی چھو عاشق
توی ناکِن دردِ عاشق چھو بہ معلوم
تہی واقف بہ دردِ عاشقی گے
یمو زانوی تمو درشارسی لت
کرُس از جان و دل آوارہ عشقن
ایم بو باہ ہیم تسکین عنا دل
لبن کوُنہ جایہ شاید آن دلآرام
شرارہ چھسنہ ات نارس گژھن کم
وہتت تھند گوڈنن شاہس دلالت
اَمِس کرمت چھو عشقن پایہ زنجیر
چھہ تمی حو پیکر نوش لب کوُر
چھہ تس نمرِ با بڈ اک تسنز کت
زنگ و نام شاہی چھوسنہ پروائے
جہاندہ ستھاہ عالم تہ کامل
تس ان نوش لب در ملک دُنیا
دیان تس بادشاہس نال و شہود
بہ عمر خویش آن نام شہنشاہ
بہ کوہ و دشت و دریا شہر و اطراف
توہی ناشن آس چھہ تمت ناو بوزان
شناسائی چھہ ہر جاییت خلقن
ہتون افسوس گھن تس آس تمکل
سونے آسم دِلک راحت چھونہ می

پریشان شدن شاہ بہگرد و نصیحت کردن پسر را

بو سوزن چانه خیطره سار لشکر
بر کوه و دشت و دریا روز و شب تم
عجب ملکن دیُس ای شاه والا
براهِ عشق لاړن کر چهو شابان
چهو لازم عاشقن لاړن اچهو کن
کهو دِ ستین یکن چهوس شرط یاری
دیُس شاهن ژه کمیو مایه دلو هم
جبر ژی چهی دُویم ما چهوم مه گیراه
توقع ای پسر آسوم مه چانوی
کرک بر تخت شاهی کامرانی
زپیری داتو مُت چهوس بر لب گور
مه داتوم آفتاب عمر بو کوُه
ایم ساتهاه یتم مه مرگ پُر زور
زلعبد من ژه شوبی تاجداری
ژه کر شوبی گژ هن فلوا ته عاشق
مه آسم برات ترادک خام کاری
ژه آسوی وقف می پته تخت میانوی
یه کر زانم ژه ترادک ملک ته مال
ژه ترادک پادشاهی ته حکومت
دیُشم تو ده ای شاه جوان بخت
چه راهِ عشق راهِ رنج و خواری
ز عاشق پادشاهی ین چه دشوار
چه لغرت عاشقن از کار دُنیا
یه کت بوُزت ته تاهس گو جگر خون

تمی ژه مانڈن بهر چا چا تو دلبر
ان شاید خبر از نوشس لب تم
جهانس چانه ستین قدر و بالا
حشم بهت سیت با ارکان و اعیان
بهردم خون دل ها رُن اچهو کن
لبر لاړن چهو شرط دستداری
کوُد زن شین شراونه کرایه گلو هم
کنوی ژی آسوهم دنتم ژه گوی کیاه
ژه تهادک نه نده مه پته نا و میانوی
ز ملک مال و خزانه جای میانی
ضعیف و ناتوان بیدست و بی زور
گمُت چهوم یاده نه مه شراوتس لوُه
هیم مارت دیم دارت مه در گور
مسلم می پته ژی شهریاری
ژه شوبی پادشاهی چهوک ژه لایق
کرک کشورستانی تاجداری
ژه آسوی وقف می پته رخت میانوی
یه کر زانم گژ هک تهو خسته احوال
گئی کتو عقل بوُزت نا روا کت
به عاشق کو چهو لایق تاج ته تخت
سزای عاشقان چهته تاجداری
ائی کر عاشقن هنده دسته کا نهه کار
یلیمت تم چه از آزار دُنیا
هتون هارن ز دیده اشک گلگون

نصیحت ته کړن شهزاده دس
چهون بله عشق گمت کاره کړیس
ژه نهو مر کن کړی او از نصیحت
منو ژلنم ستوامه عشقه نه ښته
نهره میانی ژه چهوک غنچه اده فکل
وچهین آسوس ژه کوداره فولی گمل
ژه آسوک میانه باغمک لو ښته دسته
زباد رنج و غم گوهم ژه خسته

19

غقل کو پیده ون دیوانه گی تراد
کیتین میانین ژه نهوکین عشق مراد
نهوی بو تاج بو سر کو حکومت!
مرد کود و دوهته ژهین تال خلوت
مه چهم در وقت پیری جان امید
گهتین گوه کمستم ما تقد خورشید
بو آلوسکن جانو دخ دلیتت ته توشتن
کمک می پته میانوی خانه زدوستن

مے چھم خواہش سٹھاہ زان حسن خوشتاب
تمکو پوتو کرن شرمندہ مہتاب
اگر فرمات دِہ شاہ جہانداد
ردم ہر سو بہ جستجوئی دلدار
چھیہ ییو تامت مے باقی زندگانی
وچھن در ہر طرف آن یار جانی
ہمت ژامہ نذرن بشہر دہ ہر سو
مگر پیغام دلبر بوزہ نا بو

تقین چھوہ میانو رحت روزنہ زاہ
لتن دلوہ ناگہان آن بخت باہ
مے آرمرتھ اگر ازتن ژہم ڈستہ
ازین اندیشہ قبران چھومنہ بہتر
یتھ ییس آیس چھومنہ سزاوار
مرن بہتر زران نہ ہجر دلدار
شہن دریس چھوہ پیمہ ژہن سند وی کتھ
لگو سکھ ژٹ دہ چھیم حال پیٹھ چھیم بداتھ

آدی باپت زنخی کا ژھن چہ اولاد
کوٹ گم پرانی ہند ننگ تہ ناموس
بہ خاطر چھوم ژہ ما اسہ منزہ چھاوک
بڈن لوکن اصیلن کرچھ شایان
بدل تھاون محبت شوبہ از حق
مہ دنومی بابہ سیتی تھوزتس کت
نصیحت شاہزادن بوز یا مت
اثر گوتس دپن دمہ عشق بربا د
ازین پس ترک کرہ ون عشق بازی
درین اندیشہ عشقن جوش کرنس
کران آسو سوز سینس صبر چارہ
دپن باشاہ اندر حال این زار
بوپانس کریژہان آسوس بہ خواری
یژہیا کاتھہ دادنی منز یان گاٹن
گمان چھومنہ بہ دنیا چھین تیم آمت
بوزن آسو سنہ شاہ آسن سلامت
کلس ییہ میوہ گژھ کم کیاہ چھیہ پروا
گلاہ ییہ گو کلس آسن حیاتی
کرس لاچارہ عشقن ہومنہ تقصیر
امی پوژہ چھوس بنا بو پیدہ گومت
مہ عشق نوش لب گو ہوش ڈالت
چھو دا جب عاشقن معشوق گاٹن
محبت عاشقن آسن چھہ دستور
وفاداری کرن معشوقسی پت

تہومنا زندہ جند وو نام اجداد
خجل کرہ تہس سٹھاہ انو تہم ڈکس کوس
بہ دنیا نام بدپت برو نہ تھاوک
زنانن پیٹ گژھن خاطر پریشان
بہ دنیا عشق حق دنیس چھو رد نق
ژ شیرین چھی مدر میانی نصیحت!
سٹھاہ شرمندہ گو پیو در ندامت
محبت یارہ سند شہزادہ ازیاد
تمی سیتین گژھنا مالو راضی
زدل تاراج صبر وہوش کورنس
دلی عشقن تہو سنہ کنہ سارہ
بیابنشین بین با غم ہم انبار
عطا سیتم بلا خواہش زباری
یژہیا کاتھہ نار سی منز یان گاٹن
بو ہلن ماجہ زن آسو سنہ زامت
بہ نیکی زندہ روزن تاقیامت
زبادغم سوا آسن گژھ بر پا
ژہ غم ون کنہ مہ کہ میانی وشاتی
مہ لکھومت در ازل ئی آسو تقدیر
بسینہ تخم محنت چھوم مہ ڈومت
فراقک آتش تہونس بوزالت
وتہ ادچھان یارس تیہ لاڑن
چھو تہہ معشوقہ سندوی حسن پرنور
جفا ییہ آسہ تمسند بے نہایت

دپس تم توره پټ کښه چه منه چاره
به عشق نوش لب دادم دلک هوش
کړان آس گفت گو تم تا گه شام
عجب ملکس تب گو زد ز محشر
پتن د وده لوی آس تونس در اسنخ
اتن سوی نا ددت دونس د احوال
کړو مه التماس از ته اجازت
رفیقی چه وک نه کړ تم غمگساری
ژه بکیم سیت کړ تم مهربانی
به صبح و شام آسک غم هرکاسان
اوی بایت چه ارزان یاربانی
امی موجب کړ د فرد ا بهانه
دپس تم از سخن تهو جمع خاطر
دیان چهم نا د راسنخ راسنخی چه وس
دپس تم مختصر تهو جمع خاطر

مه عشقن سخت کړ تم دل آداده
دوان از سینه چه وم آتش تمکو جوش
به تنگ آ و پادشه گو تهدو تهمت تام
ز سوز غم کهترس گړک پائی تا سر
به نسخ حرف غم آسوس نا سنخ
مه کړتم غشقه تیرن سینه غربال
شتهن هرگز تهو منه تت اجابت
چه وئی دستور شرط د دستداری
کوم یاری چه وهم پدیار جانی
سفر زائن بو چانی سیت آسان
کړن تیهو دقت لاچاری فانی
تکارک هتهر کړ و تیرو زخانه
یکی بو سیت پد سینک مسافر
ببر دادن یئی یاران سنخی چه وس
یمی بو سیت پد یترک مسافر

در بیان رفتن عجب ملک به سفر و همراه بردن الارسنخ را

عجب ملکس ته بوزت دل سین شاد
یگه کړ د سر ز مشرق آفتاب!
عجب ملکن اتن ر اسنخ نه دلونس
حقاه تهو تم کړک پد استقامت
دپس تم ر اسنخن ای شاهزاده
کړک سا ز سفر از صبح تا شام
به شب تیرت به پیهان گے زخانه

کړن تس راسنخس ته بخش د امداد
بهر سو جوش د تو لوزک حباب
مه راتس لوله نارن زا حتم وس
سه د زی نیک نامی تا قیامت
مه بر کهته غم کړی بو لور وعده
بین کیتشرن رفیقن تهو کهه پیغام
کړن پټ هت سماه مال د خزانه

جلد یک عون پزنده رات راتس
جلد یک پن پیتږه نه کو نه جابه ساتس
تهکس تم ا بیټه نه گو نه جابه ساس
صبح فلو وات اندر یک بیابان
به جلدی نزان بیابان گی شتابان
گهی یک بر بلندی گه به پستی
گړک از باد صرصر تیزدستی
بد بنمزال د وران آس تیرکال
سماه گی مانده کیهدر و د کشه احوال

بعد فراری فردان شهزاده کیاه آسو
غریبم غم غریب یتیم ره آسو
نه آسوس تاب طاقت هوش تیجس
مسافر داده گلمت آسو بیکس
دتن آسو لعس کن کیا یت آم
مه عشقن می ازه دتو تهم زهر پو جام
دتن آسو لعس کن کیا ژه کړ تهم
فراقکه نا ده سیتن سینه بو تهم

ذه کیاه کړمی بو کړتهس خسته خاطر
لبن گته خوبی دِل دار جانی
اچهو کس خون باران آسوترا دان

زشاهی والوتهس کړتهس مسافر
فدا کړهس بنن جان و جوانی
دبن ئی ناله ته فریاد دیوان

غزل خواندن عجب ملک

تو کهیتا پرده مستانه
گُل و بلبل چهه دیوانه
سمن بو عنبرین مویه
سرافراز پرستانه
اغا فله زهله دزتهم سس
سهوی کنهه نا مسلمانه
بنه چانه عشقتوی مس چیوم
چو زلفت دِل پریشانه
مه زهانډک باغ و بُستانن
زهنډم کوه ته بیابانن
شمع رخ تزک لمتازی
چو پروانه زه پروانه
ز چشم جادویت آهو
کوډ لاگو تهس زه بیابانه
مه مُبرک سُود و سرمایه
دد صد خرمن به یک آنه
متیو چیوم چالو ماره متو
متو لاگیتم زه بیگانه
به غارت ملک دِل بنوتهم

ولو بیدرده جانانه
ولو بیدرده جانانه
قمر پیکر پری رویه
ولو بیدرده جانانه
موهت گوهم شله داسن
ولو بی دَرده جانانه
تنه آشفته خاطر گُوم!
ولو بی دَرده جانانه
گنډم دُوده عشقه آستانن!
ولو بیدرده جانانه
بجان بر سوختن راضی
ولو بی دَرده جانانه
کران آه و فغان هر سو
ولو بی دَرده جانانه
زه بنوتهم زلفه چی گرایه
ولو بی درده جانانه
متیو مت گوس آده کنو
ولو بی دَرده جانانه
هدف کړتهس به تیر غم!

صدف پرورده دُردانه
ولو بیدرده جانانه
پزیا دل هت گزهن دلتنگ
گزهی تمه خوته کیاه تی منگ
بسر برهت یمی پانه
ولو بیدرده جانانه
جگر چیوم تشنه دل بیتاب
قرار و جان و دِل نایاب

بقیه داستان

بودر غم تم زه هم خانه
ولو بیدرده جانانه
نیوی لس چانه هجر کی لمول
زرن چونه لطافت مقبول
زشوقت گوهر بار یا نه
ولو بیدرده جانانه

ٹکان ڈاس دوہس میدانی منز
زخور دو خواب پیو شہزادہ بالکل
دوان آسو ہو لہ سیتی لولہ کلمت
رفیقن دادہ تمسندہ گودلس شور
گوڈن دود کنہ اصلاح طاقتِ بار
بزاری ڈاسخن دپو شاہزادن
گوڈن رفتار کوی چھو نہ طاقت و تاب
سوار و ہم پیادہ آیہ عاجز
دنی ون مشوراہ ییڈ میانو لوزک
گرتہ ہوزی زن رفیقن ژدرہ نیرت
لبو شاید نشانہ زان سمبر
دپس تم ژدرہ تیرن کرچھو افضل
چھو دریاہ نزداین بیابان
بہوہت نادہ منز سامانہ مال
پیک تی مصلحت تو تیوک ڈیرہ
جہازس منز بدریا گے زدانہ
بہ خشکی آسس دہس زنگ دد
میانِ آبِ دریا مدتھاہ آسس
لبِ دریا وچھن ییتہ آسس بستی
پرژہن تتہ آسس تمسند نام وپیغام

بیابانہای بے پایانی منز
سپن تراو غوانس نہ عفران گل
دوان فریاد نالہ ہوشہ ڈلمت!
سٹھاہ تہک یک پکی دزمنزلہ نہ در
سپن لاچارہ گی دل تنگ یکبار
رفیقن سارنی دپو شاہزادن
امی چیزن لوکرنس سخت بیتاب
ازین رفتار کن واتو نہ ہرگز
مہ سیتین کالچن ہوشیار روزک
ہموت یم گتہ ہن درخانہ قیرت
ستمگر لوک گتہ ہن کرتی چھو بہتر
کھمو کنہ کہنہ خطرہ دنہ چھی ژہ شرکل
تتوی ڈیرہ ہمو بامال واسیان
ادہ لگہ نیرہ نس مطلب کمی کال
بکشتی بیٹھ با اسباب جیرہ
چو برقِ تند چون با دخزانہ
بہ دریا درتمن سالِ دگرگو
کھوان از قسمتِ خود حسرتاہ آسس
کہتان سرہ سان از کشتی ہمتی
نشانہ کاتھہ لبوکنہ زان دلآرام

در بیانِ غرق شدن جہاز بہ باعثِ بادِ مخالف در دریا و پریشان گشتن

عجب مکلس دوہہ اکہ ڈاسخس دون
دن دنتم یت کرد کیا چارہ سازی

کڈت منزل سٹھاہ آسس واتہ کن!
مردما ژدنہ باقی عشق بازی

بہ دریا و بہ خشکی کر نہ کم سیر
لبن چھینہ نیب تسند وقت گوزبر
ہمن دپن ور ہنی تہک لدنہ پہرس
چھنہ وزہ اتنی مغلوق شہرس
صلاح چھوم یہو کھواز آب نیرو
بہ خشکی ون دمو ہرجایہ فیرو
ہمت نکرن ہمن تم آسں و تہ وداد
زدریا موج دتھو آبس فلک ناو

ہمت گی غرق دریائی خونخوار
بلک سامانہ سادی گو بہ یکبار
بہ تقدیر الٰہی گی پریشان
بصد رنج و الم تت مرد تک جان
قضا آسو کہ برابر ہم آک عدہ
سلامت دود کن ذوت شاہزادہ
پران تختس اکس [illegible]
[illegible] دیوان بیک آسو

پران تخنس اکس پٹ اک خاہ آسو
وَدان آسو مبتلا چھوس دون غمن منز
اکوی غم عشقنوی آسوم دوگن پیوم
بوزحہ آسو ذہمت زدرہ با کن

لۂ کنہ ہرہ دیوان بیکۂ آسو
جُدا چھوس یارہ سی نش ہاتن منز
گرفتار بلا تیر گوس کیاہ گوم
یہ کیاہ آسوم مہ لکھوٗمت ذاتِ پاکن

غزل خواندن عجب ملک بر تختہ جہازہ

کادہ تیمو تیمو تس ناخدا لیس گراوُد
عشقہ دادہ آو لنسی منزمہ بڈمونا وُد
یاونس مہ پیوم تاوَن برانت کُسہ دن تھا وُد
عشقہ دادہ آو لنسی منزمہ بڈمونا وُد
عادہ رستیو گالو تہس تن شین ہارنہ تا وُد
سینہ بریان گوم گریان کینہ بمانوی ترا وُد
مول راوُم سودہ چانی فرمہ نقصان آوُد
عشقہ دادہ آو لنسی منزمہ بڈمونا وُد
گرہ آیست پرہ کو تہس ترمہ دلیخہ ترا وُد
گرہ درا لوس سرہ کمتی سرہ منز پیوم وا وُد
گرہ کیا دات کرمہ لانس مرہ شرمہ دا وُد
ذرہ ذرہ چھیوم لولہ جگرس چانہ آمہ تا وُد
جام وصلکہ چاودا ماہ سوز دل شتہہ لا وُد
یمہ پیٹہ زشہ استگاری لبہ چانی نا وُد
عشقہ دادہ آو لنسی منزمہ بڈمونا وُد
سادہ لاگوم میانہ خونہ دل مہ نادان ترا وُد
دعدہ آسوم نیی مہ لکھوٗمت تی برابر آوُد
گرس کُن دَن ہیوس فکرن غمتہ غم کس با وُد

عشقہ دادہ آو لنسی
منزمہ بڈمونا وُد
طوق شو تک گوم گردنہ
تال کیاہ مو کلا وُد
ذوقہ چانی خاصہ پیرم
سانسہ بد پیرا وُد
سنگدلہ دل تنگ گوہس
ہنگہ منگہ مو کلا وُد

عشقہ دادہ آو لنسی
منزمہ بڈمونا وُد
سخت تنکل گوم دردِ دل
زینہ منزہ دریا وُد
زنگہ زنگہ سنز نہ سامان
چانہ پتہ پیرا وُد
زنگہ ریو پتو زنگہ نادن
بابٹ پیٹھ وتہرا وُد

رنگہ ریلیو رنگہ ناؤن پاٹ پرنگ ڈتہراؤ د
عشقہ دادہ آ دلتسی منزمہ بڈمو ناؤ د

عشقہ ژورن شور کرنم کتہ میلوزہ ماوہ
ڈالہ کیاہ روزمنہ لعل مہ رہ ہندوی باؤ د

چنہ انتہ مقبول کالی ڈال کیاہ گذرادہ
عشقہ دادہ آدہ لتسی منزمہ بڈمو ناؤ د

بقیہ قصہ

بعون ایزدی تختہ بتہس کن
اداحمداہ کرن گوڈہ باحلاوت
نہ آسوس طاقت رفتن نہ تاباہ
قدم تیز آسو ترادان بادل زار
ضعیفاہ خستہ گومت آسو دلریش
پیوان برخاک رہ از ناتوانی
وتہان تہدگہ لیوان تر زار و غمگین
دوان فریاد عشقس بارہ کرتہس
سوار اسنج گوم کتویس یار آسوم
رفیقس دردلن نشہ پیوم دور ر
بغیر ازحق لبومنہ کاتہتہ درد ل
کت باین لبضرب سنگ خارہ
دومہن کنتیرن کرن میدانتی سیل
نہ ڈیتہن لبستیاہ نہ کاتہتہ شہراہ
دہن القصہ لعد از رنج بسیار
دہچن از دور بالااک عمارت

لگوس پتہوکھتونہ آہت کنوی زن
روانہ گوتہ میدانچ ہترن وت
دوگن آسوس ہرلومت اضطراباہ
عذر آسوسنہ کنہہ الاغم یار
غریبس پیدہ اسہتہ گزہن نرتش
کہوان افسوس بجان وجوانی
انتہو کہود ویکان تر زار و مسکین
لومالس ماچہ نشس آدادہ کرتہس
سرن محرم غمن غمخوار آسوم
شفیقن ہنرمہ سودرم براتت نہ تہر
کرم شوی براتہ چہم آسان مشکل
گمت آسوس خارہ بارہ یارہ
بہ گردن نال آسوس عشقتوی جبل
نہ ان بن ہندوی گونہ جایہ چہراہ
دوہرہ آکہ بستیاہ ڈیتہن بمنزدا
ہترن وت تت عمارت کن گیس ست

نبزدیک عمارت آ دلاران
سبن خوش وقت اڈکتیراہ چہونہاران
کرن دبدبتہ وائین حلفہ در
نگہبان کانہ وچہن ڈیدہ اند
دلن زانوس عمارت آ تہ خالی
موزرنش اندرکن زار و حالی
اندر زار و یاہت عام و خاصس
نگہبان در رمکان ڈیتہن بانہ ستس

عمارت کن دوچہانی گوسو مشتاق
نظر پٹ کن کرن طاقاہ دچہن طاق
بنام ایزد عجب طاق دلاداز
چوابروی بتان فتنہ انگیز
نشو تگت شخصاہ وچہن بو تخت زرین
تجاب ناز بر فرش نگارین
دتہ لوتہ ہیرہ کھتو گوزیرن تخت
بہ بالین گاہ خفتہ پتو چہون تخت

تہ ڈیشت حیرتن اندر سنڈهاه پوکس
زرُوی لعفریت شادمان گوس
درین منزل رفیق وہمدمت کیست
چگونه زیستی وخوردنت چیست
ژه چھویا کاهنه دِیم یِه ہیم مہ باور
خدا ہر کینه چھوی رزاق دیادر
لدان رزاق سارن رزق پانه
دپُں تمه توره چھی تم بدگمانه

۲۶

دیہ تسوی رزق یمہ تیو داناوس
رفاقت سوی کرمہ یمہ زنده تھاوس
پہ میانه نیتمه تم توره تکھو ٹیت
تہ دانم تِس لدت یمہ آسه چکھو ٹیت

حکایت سبب تمثیل میگوید

دا بلاه چھی ژه آسی لو زنزناه
ژه دِر تہمت مسافر اسو شخصاه

دُرِن تس ښقدتُن ازرُوی پرُ لنُ ر
قد رعنا تُسند زن سرو تازه
رخس پټ زلف زن شهار برگنج
کران ابرُو نیر زله چشم جادو
بہ سند بر شونگت بر خواب راحت
تحیر گوس غالب تُس وچھانی
پری ازتام وچھمُر چھمنه یژه می
چوگشت آن نازنین از خواب بیدار
غبار خواب اچھونِ شِ بلہ کرُن دُور
جوانا هاک بہت ڈیو ڈهن بہ بالین
بجشم دُهر دژنس زوره آداز
چهنه داتان یتو مرغ درنده
تیوت ین شیرنی چھونه زهره ٹهران
مبالغه چھِن لو گزران چالو نیتو ٹین
زجان خود ژه ما آسک گمت سیر
نه باقی حیاتی دانه چھے نه
سلامت دِن گرتھن فیرت ژه دشوار
عجب ملکن دُ پوٗس لو چھوٗس عزیاه
ژ ہنوم واداه مہ تقدیرن ناگاه
مُسافر چھوس لو بتو الغیبه دانش
غرض چھوُم چانه خدمت کرته انصاف
دُوئم ز نو چھِه ښه سیتن یار دہمدم
دُسان از آسمان آسی نگو خوان
ژ ہندُم میدان نه جنگل دِ ینسوی

گرد گو چھا پری یا جنسچ حور
دزل دنه ہه چون گلاب از رنگ غاره
چھہ هندوی ختن مشک ختن سنج
دو بادام سیه یا دام آهو
عجب ملکن تُس نزبله وچھه شباهت
یمِس آسمان دارده هرتانی
فرشته یا قمر یا نوش لب چھے
کشاد آن فتنه پردر چشم بیمار
نظر ترادن بہر سو مست ومخمور
به چهره خاص ظاهر باٹھه مسکین
کتو چھوک کتو گژهک ایمرد جاناز
زهیبت رَم کران شیر غزنده
پرنده جانور یتو کو چھه بهران
خبر چھینه کیاه ژه چھوٗی یمه جایه ڈیشن
کرُت بیوایه یت جایه لوی سیر
ژه ماموتن اُنک یت پوٗر پانه
قضا آسوی کوک تم ژی گرفتار
زجان وزندگانی بے نصیباه
گمُت چھوس مانه دنتم چاره چھوم کیاه
مگر برگشته بخت که نیه دانس
کونی زن کیاه چھک سر با دتم صاف
غذا کیاه چھوٗی یمن رُوٗدادد نم
لسُن مشکل نه بے آب وبے نان
مولی ڈیو ڈهمه از تام آدمی روی

گژھن شہرس اکس تس آسو لازم
لجن جایہ اکس گرمی سٹھاہ سخت
کھموٗت صبحس تمی دُد ہیہ تیل آسوس
تہ شرمت آسِتس بفنن بندن منز
بیس پونڈ تیل فول نیرت نبر گو
در آن دم ہاتفی میداد آواز
رزاقن واتناون برونٹھہ کن تس
یہ کینژاہ در ازل لکھمُت تہ واتی
بیتھی پاٹھن غذا پرت کینہ تہومُت
وما من دابۃ کر یاد در دل
عجب مکن دپیٔ نتم تہ چھک کیاہ
سرس محرم مہ کر تم ای پریروی
دپیں تمہ بڈچھو میانوی قصہ مشکل
دنن احوال میانوی پوشتہ تہ کال
بیانہ نش چھو میانوی قصہ تہ دور
سیایہ لار چھم ہالن پان ناد
مہ کرنا زمت چھوم ناد بابن
عزیزا آسس بوٗ ہالن حبانہ خوتہ
بسن تہ ناوچھوم مست نازکرمت
بہ تقدیر الٰہی بوز کن تہ ہاوٗ
گنذان آسس کینژن سیت دنے
دنن اندر بوٗ آسس نہ تہ سردار
مولل آسیم مہ گنڈمت زلور درخت
دست از ہوائی آسمانی

تتوی گژھنس سینمت آسو عازم
کلس تل بیوٹھ ساتھاہ آن نکوبخت
گمت تت باطبیعت میل آسوس
فولاہ اکھ رُود مت آسوش ندن منز
لبخہ سیٹھہ جانوارا ہ د تہو تمی کہیو!
باین باعث لجی محنت بر د باز
غذا تم وچھتہ کنتھ پاٹھن لُدن تس
بہرکن ہتش ویس آخر تہ داتی
تہ یدوی در زمین آسی نہ بومت
کمان پرت کینہ سوی چھوی حل مشکل
پری یا آدمی یا حور یا ماہ!
بہ تنہائی تہ کنھ پاٹھن کرت خوی
تہ بوزت کر توانا تاب کرہ دل
سو ظلم آسمان بوزن چھو اشکال
دنی ون مختصر چھس پادشہ کور
سو چھوم نشہ ملک بجر نیک تتس تھاو
بو ر چھس لولہ تم عالی جنابن
توی چھس مبتلا زندانہ خوتہ
زنہ تمسندہ اسہ کیا چاو برمت
مہ کر احوال بد دریش ہیشہ بدآو
بہ بازی آسو تلمت ساز دسونے
گنذان آسو عیش کرمت گرم بازار
بناگہ پیدہ گو عفریت بدبخت
بو تو جنس از ہوا آنس دُفانی

بکدمہ زانا ونس بت مکانس
بکدمہ زانا ونس بت مکانس
خبر چھنہ میانہ حالچ محلہ خانس
عمارت چھی یہ تس عفریت سنز جائے
سو سرکش کنبہ شیرکیٔ چھو پیہ سنہ وائے
ورہ وانوم مہ بت جایہ بہ خواری
بہ حالچ چھمنہ کنھ امیدواری
زوخنت پادشاہ ہتن دیس غم
بزردی رنگ ویبن گوس دریم

٢٧

تلن ہتو یمہ سیتن تم بہ جلدی
فرت شہزادہ اُتو تمہ نادیدی
دماہ اکھ بہ کرد اظہار احوال
دلو باہمدگر راز مہ دوٗ شاں
بُت واتوم کوبہ زتہ بیکسی تھ
سٹھاہ ہم چھنوی تشہ تجی یم
دہراشان ہو کدہ ڈیوٹھم دماہ
تھکھا کرداراہ آراماہ دماہ

فراغت چھمنہ دوینس روزنچ مہ
کرم ضایع ایم ما دیو بد بخت
دُیس تمہ دُن چھ گومت دیو نیرت
گڈن دُن ژیٔ ہین ساری حقیقت
نہیب لرزہ ترادت بونۂ کُن یک
کمیو موکھ پانہ داتنک یت مکانس
دُیس تمہ ملک ترکستانکوی چھوس
ہین تہ مالہ سندنس حال بادن
زعشق نوش لب تم کرتہ آگاہ
بہ دین گونہ مہ اداہ کال داتوم
دوہس تس ہین ماہین تہ ورہین
نہ تھاوم کانہہ جایاہ کا تہہ مکاناہ
سٹھاہ تس پت توجم زاری تہ خواری
اوی چھوس خانمان ترادت بو فیران

کلام جان نوازت بوزنچ مہ
مہ روزم داغ دل از دلبر باسخت
مقرر ژیٔ ہ چھوس ہُن تورہ فیرت
کمیو موکھ بو ونہہ آییٔ اتھ محبت
دنو اس سرگذشت خود اکس اک
ترہت کیاہ ژاک پانے قید خانس
بہی شہرک ملک زادہ بو آسوس
نشان دنام و خط و خال بادن
رہ دان چھ شہو دوان فریاد تہ آہ
تہ ژہاندان مدت دو سال داتوم
کرم گردش بیابان تہ شہرن
تشند کونہ جایہ ڈیو ٹھہنہ نشاناہ
بیابان کوہن ژہانڈم زو پاری
تہ بوزت عقل گیہ شہزادہ حیران

تلی ذادن نازنست عجب ملک را احوال نوش لب باد گفتن

اسان تس کن دوین خاطر جمع تھاو
زمن اکثن پیام یار بشنو
توجت بڈ محناہ یدی ونتام
بوزان نوش لب چھم شیر خواہر
بڈ یترہ اسس چھہ یکجا پانہ دانی
عجب ملکس تہ بوزت اود نہ ہوش
گراہ گرتہتھی دوبارہ آہ ہوشس
بیاای خواہر جانی بمن گوی

تنک محنت تہ غم ساردی ژہ مشراد
نشان دنام آن دلدار بشنو
خوشی کر مطلب داتنک سرانجام
موافق بلکہ متفق تر زمادر
بو تمسنز جان آسس سی چھہ میانی
سین از نام دلبر مست و مدہوش
دوین تس آب ژہ ہنو تہم عشقہ جوشس
چگونہ نوش لب دانی بمن گوی

شناسانی گئی کتہ دادہ ونتم
کتہ ہم دلشاد از خاطر ژلم غم
دُیس تمہ ہبان بنہ یلہ آسس زاہر
بو دیا کیشرہ کانچ آسس آہر
دوہہ اکہ موج تمسی کو چھہ ہیت آس
کران تس لوٗ ژہ شیرین شربت آس
زنانہ پیرہ گیہ تمہ یا تہ خوش پوش
کرت زیور زگوہر گوش تا گوش
ادب چھہ پرزھ کرتس تمہ تورہ تسلیم
چھوس تمہ تاج میانی تورہ تعظیم
قدم ترادن تہ تہ ہریں ونہہ کین بیٹھ
تعجب کتہ سیٹھاہ یلہ تنک خود ڈیٹھ
تمن کو چھہ مست نازان سرو دین
محبت یان لونس شیر شیرین
متن تمہ سید دانگی نیرنس دن
بہ الفت تاج میانی دلو نمس کن

کنیچ چهک ناوکیا چهوی ای پریردی
بدین زیبائی و خوبی کنیچ چهک
به گفتا حال خود با مادرِ من
بوچهس پرین جنن هنز پادشاه بای
دیان چهم خاوندس شهور شه ناو
توی پته ماجه میانی دپوسه فیرت
دپس تمه میه دوه زا فرزه چهی کور
تهندس طرفی آسم مه کیهه کوم
گیس لاچاره سر پوشیده تهاوم
پرت ما نهرد درین خانه بوث ایس
عطا کرهم ز درگه دختر خوب
تیم تو لیکهے بخانه واتناوم
تمی دوه کور جانی ڈیٹهمژ چهم
ازا تین له اسند سیت لارن
پته سی نوش لب زایم ته نکهتل
دپس دوه میانه ڈیٹهت کور میانی
دپن پرین کنوی کمه حاله زمان
دتهت گیه حکمه تمسنده پریه از پیش
سه ڈیشت کیژ گیه دمیان همسرور
دوی تس شیر چاوت مای کیاه بر
تمن کن ماجه میانی دپو باخلاص
حق محبت ناشی نه تهو نه دن اه
دتس تمه وعده کرنس عهد و پیمان
مقرر تی چهو تس هر غره ماه

عطا کرمت خدائن چهوی ته خوشخوی
مه یادوم سر پنن دلول تیچ چهک
گرفته در کنار آن غواهر من
زوس اندر چه بیت الامان جای
کران پرین چهو سرداری نه زاد
گژهنگ کنوا ز ته بیتهو سامانه پرت
بوا شمس ازمژ هیوا ازه ددر
بیتوت دات مه آزار دفیع گوم
بزددی پرده جنی مه پرادوم
کروم دم دفع سیمت حمل دراپس
گیم خوش یاه ستهاه آسوم شرک لوب
زخوبی نوش لب تس ناوتهاوم
مه منز جای اسنز بیٹهمژ چهم
بخانه آسنم شرباز پرازان
ته پرت سات آسم بوز کن کل
بو دچه بن کور رشک حور جانی!
کرن گژه نوش لب حاضر بیک آن
انک دمهد پیس مادر خویش
نترن اندر بغل چون لخته نور
دماه بهتهی تمو گژه نچ سکهر کر
ته نه آسه واره دن گو الفقاه خاص
کرن گژه مهربانی گاه دبیگاه
ملاقاتس بهر مه آسه یوان!
سه خرخت الوان تتو تهک چهپه نزاه

بهر غره چه وزان سانه پرتس
گژهٔ نان روز دکه گژهی نتس عجبس
سزان دی نیت چه رتس سیم بیم
بران لولاه چه باهم کنه نه غم

ترغیب دادن بادشاه ... وزیر را دربارهٔ رفتن لیسوی ... کشته شدن عفریت از دست عجب ملک

سکهر کر دوهه پکن گژه سوی بحرین
تمی تیری لدا اسر سینی عین
بو جلدی تل قدم فن تو زکن یک
سمک تته ماجه میانی یام واتک
ته دزس میانه زوده حوال دی
کری سی عقده دادس واره داردی
عجب تکن دپس گژه هم ته همراه
تمی پتن گژه هم مه پیده فدراه

دست پیو برزمین آمنزلو ملعون
سپُن جاری از زخم تیرتس خون
کوہا ہیو تیرہ سیتی برزمین پیو
زلزہ کوہ و میدانن بونل گو
ٹچن گو برونہ تس شہزادہ چھن شیر
جُدا ازتن کون تس سرز شمشیر
روانہ جوی خون گو سوی میدان
ہمہ دریای خون شد تمام میدان

عجب ملکن بلہ عفریت ماژن
کرن تمن نیزہ پیزہ بودہ کمان
کرن تس تیرن تمہ نارمستی
دعا بہ نوس مسی حق زہ دستی
بہ مطلب وانناوی حق بیسی مند
سپن اسن عریت زنہ درسی مند
ستلاان تمہ تمہ حطب جھی
دزن تسہ تمہ حطب حی دانرادن
سہ ہر از جان ٹینت نرادن
ستکی یاریم نفینا سرزہ پادن

دُپس تمہ سانہ کوتاہ چھوک زہ گالان
تمن چھوم دلس تتھو داتہ کر بو
کھوژن تل ماجہ مالس ترادہ ناسہ
زہ سیتن میانو ینتہ تیرن چھیو مشکل!
گژھ ہو ید کر وہ ساسس دورسیرت
بہ صد فرسنگ یک لحظہ چھیو داتان
عجب ملکن دُپس کیاہ گوس طاقت
بقوت چھس بو تمسند زہ خوتہ برتر
اگرچہ این زمان چھوم جسم لاغر
دُپس تمہ کیتہ چھُو نہ طاقت تہ قدرت
اَس سیتن لبرتُن چالو چھا تاب
سہل کاماہ چھنہ این دیو ماژن
غزدہ سان دپونس ہای پریدی
اعانت یدُکرم حق یاوری بخت
اگر این قصہ ات آید عجب ترا!
بہ بین اندر الم ترکیف آن فیل
سہتاہ گی بوز تمی تس ستت دپایہ
شجاعت بُذ زہ چھی تتہ پرا تامت
مشخص دُتہ گو عفریت پیدا
دُپہ شخصاہ وچھُن اندر عمارت
عجب ملکس نظر یلہ پیہ تس کُن!
اندر کن حق تعالیٰ شُندہ متن ناد
سلاح ولول گنڈن محکم کرُن دل
کتاہ کڈتھی بشدت لائس تیر

زہ سیتن میانو تیرن کر چھیو امکان
بہ دیدہ ڈلیشہ کر پننوی شہ
تمام چھوم بتھاہ وچھہ ہا بہ خو
پتہ کرہ لمار این دیو سیہ دل
تتی پتھہ بازگشت انہ یُور فیر
چھود یو زشت سیرت ماچھو انس
ہمہ پٹ لبہ دست دیو لیا تن
یقین چھوم کر ایم زورن برا
بروی کر لگم زورن برا
بہ تیغ تیز دوس ہارہ ہی زن
زہیئت گومتن شیرین زہر
تہ گو توپن علانی سینہ دار
بہ فضل حق بو گالن دیو بد خو
نہ تھاوس تاج برسر نہ بہ پا تخت
لبوی پشہ مزدور بنگ
کہ چون کشتند مرغان ابابیل
دعا کرنس سپین نی رد بلا
ایتی آن دیو بد کردار تامت
بہ کوہ و دست گو لرزہ ہو ید
کر کھاہ بڈ لائس کس چھوک بو مار
پرن لاحول تیرن لعنتس کن
زدس فاتحہ پرت بیو ایہ پاتھہ دار
کمانی زہ لزن سپدس مقابل
اکی تیرہ تیتھہ پادن پو نخچیر

یلکن تہ دیونس ای پری روئے
آسک گرفتار ای پری زاد
پ خالقس کن بے نهائیت
هت فارغ ز شکر ایزد پاک!
ا تو تہ آباد لوی منز!
ن راه دانت کرکهه تدبیر!
پے قاصد اه تس خط طرفة العین
ے دست تس خط طرفة العین
ا صد سوی بحرین گو روانه
ی داتو در بحرین سواز راه
شس مضمون لکهومت آسو نامه
مه بنام ایزد پاک
یس قید در زندان هجران
رحق سپین آن دیو برباد
م شکر حق واجب دپن مه
کیا بکه سپاس و شکر بیچون
ی مه لیم ژان دیو خونخوار
راه آمتن چهوم لول چالوی
ه ژله هم وچهی یه روی پر نور
ی چهم خواب گیمز تاب چهومنه
بمت دانته کر ژله هم دلک شر
سر زاه تہ آسمنه خلاصی
ن پران گناهن گوم پورر
پهرون پر گژه هم تو له ها بو پروان

شدی آزاد دیو نگون روئے
بیاری خدا سپنک ژه آزاد
تهوی یم زندگی تا این لغائیت
هتری وت سوی بحرین چست و چالاک
ژمک منزل تہ یک میدا لوی منز
کرک تحریر نامه خیر تاثیر
دتوک انعام تس دپهس دیو تو برخیز
گژهی نن پیش شاه ملک بحرین
بہ تیزی داوزن روز و شبانه
نهاده نامه در پیش شهنشاه
چو نامه نامه ذرحت ستمامه
از و آمد پدید این ارض و افلاک
گیس آزاد شکل گوم آسمان
بو کرنس حمد سپین شاه د آزاد
خلاصی بخشه ون تته سوی سپین مه
تہ تو نم نجات از دیو ملعون!
سٹهاه چهس تشنه ون از بهر دیدا
سنت گومت دلس چهوم هول چالوی
امادر پیش چهوم یژ منزل دور
اچهو کن خون جاری آب چهومنه
نثار پای شه کره هاپنن شر
سو غم آسوم سزائی ناسپاسی
نزدیکی مبدل گوم دورر
به دیدار تو ون گژه ها سرافران

ژ لوم یار روی دلک غم غصه تمهر
بجز دیدار نه ون چهومنه کانه غمر
ولیکن تاب بجران چهومنه الحال
سٹهاه چهس پانده در دل چهومنه احوال
ولیکن اته کره چهوم دور منزل
توی چهوم اضطرابه گهمتوی دل
ژه نش کره وانه غمگین دلک هم شاد
وچهیت چهم لوله جانی مه گمز باد

بیان شسته دو بر پادشاه ته دیت
كنم اظهار دل حال به پیشت
سراپا حال پتوی دل به پیشت
سلامت آس ای شاه جهاندار
سراپا حال پنوی کرمه اظهار

خواندن سپه سالار نامه تازمت
دجواب نی شتن دپیدن او به خانه

شهن یله پر خط کیر اه گیس ست
به جان مشغول گو شکر نسی پیت

بنا گہ بیدہ گو اکھ شاہزادہ
زترکستان گمت سوی آسو شیدا
تمی از دست خود کرد یم معدوم
چھو لکو ی میانہ خونہ آسہ معصوم
سکہ لار بوزت حیرت بیو
ازین واقعہ تعجب تم ستھاہ کھیو
لیوان اصلا دین چھومتہ مہ بادر
ککٹ شر لوت کوتاہ گو دلادر

کرو ردیاہ ٹکھ کر دوستہ مین نش
لحیہ پنز نمہ بھر سین بش
ملاک دلاچھینہ زاہ کاراسان
بلا باہ ماہولی نزہ مارہ نیر
کزمین نتو آسمی بذونی تیر
بو بنہ باتماہی فوج وارث
بہر صورت زہ بانہ بینت سوکلاوت
نہ کیہ بہت نمختی ارادہ دراو

مضمون چشمین سو نامہ آسن ن گاشس
مگر از ناز مست آسک ترٔہ آمت
بہ شش روز آمدہ از ناز مستم
نوازش کر شہن تس بے شمار
لکھون نامہ دن تس قاصدس کن
بدین مضمون لچھین در خط عبارت
بو آسوسن چانہ بابت خستہ احوال
دوبارہ زندہ زن کرنس بو مردہ
فراقہ چانہ آسوم سور گومت
ینہ خط چانو واتوم گوم دلخوش
کرم از یا وری بختن ژلوم غم
درنگی تراوان تشریف دلول
مرصع برونہہ لدنس مخنہ زانیان
جلو کش تیز رنگ اسپان خوش رنگ
دوان گو نامہ ہت قاصد روانہ
سو خط یامت وچھوک شادان خندان
پرت خط دل ہرک بجر پنچی وت
ملاقاتھاہ بنو کرو یا نہ دانی
ز فرحت والو شاہن طبل شاہی
اتک سیترت گدا مسکین و محتاج!
شبانہ مال کرنس پیش حال
سلیمان گو مگر زندہ دوبار
رہائی زاہ نہ نہ آسہ نہ امکان
دپن تمہ فضل حق سینوی مہ ہمراہ

کرُن تس قاصدس شاباش شاباش
بزودی تس نشہ کر چھوک ترٔہ درآمت
بہ ہفتم روز پیش شہ رسیدم
ترٔہ دژ تہم زندگانی از دوبارہ
گژہی تس نش پہ دلول وا تناوُن
سپن دارد بہ پیک تیز کارت
کرُس بیم قاصدن از شاد و خوشحال
غم تو از دلم یکبار بردہ
زمین تنگ آسمان تیر دُور گومت
تنہ آسوس پہ اکتدہ مشوش
دلی کل سانہ سانہ تور کن چھم
دن کوتاہ کال پرارواسس ستھاہ گل
کنیزان و قمر بیکر غلامان!
ستھاہ مسند مولل تہ پرنگ تہ اورنگ
وپن تس بالسند نام و نشانہ
خرامان درای تم مانند خوبان
کرک از تیز رفتاری صبا برت
مفرح گے غنچ روز کنہ دانی
دژک کوچن نہ بازارن منادی
دتک خیرات تراوک جزیہ تہ تاج
چگونہ زیستی از عقربت بدحال
تسندی فہمہ گوسہد دلو بارہ
سبب کیاہ گوی ترٔہ موکلیک یا بان
تمی دتو تم نجات از دیو گمراہ

دلی تتہ دا تنگ آسو مُنہ جرأت
عجائبُ چھوم یوان شہزادہ سُند کا
ذرہ ذرہ بادنِ تہ قصہ تمُسند
سینمت نوش لبہ پٹ آسو شیدا
کنِ اَستِس خبر گمتیر بڈسِ نشِ
موافق ہم سفر اَستِس بہٹس تم
مولہ موبجہ دید بدذ اتیں ح تن درالتو
موافق ہمسفر اَستِس بھیٹس تم
رواحاجت بنی تن خوشخصالس
بوکیاہ دُ نہ میانہ پوژہ تم غم ہتن کیت
دُیں تم تس کرن لازم چھ یاری
یکی یدوی بہ مطلب دِ اتناوَن
ہمس پل دست کرنی تژہ رفاقت
اینی یدُ نوش لبُ ددا دُ تژس
بہ خوبی کرزہ تَس مرغوب خاطر

توی آسو ژہو یہ کرنھی بہت پت
تُسند واتن سٹھاہ تنت جایہ دشوار
ازلچہ یاگیہ ہند قصہ تمُسند !
توتی گو میانہ نجتہ سیت پیدا
تمی موکھ آسو در ہر سو بہ گردش
شکستہ دِل مرنش دِ اتوی بڈس تم
شکستہ دل مرنشِ تنہا کنوی داتو
کنوی موکلیا ددریا ون رڈسِ تم
بیار خویشِ دِل دِ اتن وصالس
سٹھاہ کرنم رفاقت یور چھوم سیت
چھن تو جمتر جایہ بابت ایژ خواری
ز جامِ وصل دلبر مَس سوچا دَ ن
امس تژ نہ خوبیاہ یدُ چھی لیاقت
تنھوی دُ تژس ہمس پٹ عار ازس
دُیں حالس شُہ نہ دیہ نہ بہ ظاہر

دوہہ آکہ دراو بر س شاہزادہ
قفونہ سیت ہنت از حد زیادہ
بوقتِ شام فیرت آ واز سیر
ٹکن نیر آسو در بازار چین شیر
پیش ناگہ نظر طرفس اکس کن
سودا سنخ نیر پیٹھ بان حال ڈیٹھن
غلامن حکم کرتم یکہ ناوَن
یہ درمنزل گرہ من واتنا وُ یون

دربیان طلبیدن سپہ سالا عجب ملک پیش خود ریفتن و شناختن را سنخ را

دران اثنا عجب ملکس دِ تن ناد
بجاون شاہزادن شرط آداب
ہمس دُ یت سپہ سالار خوشس گو
لجی میانہ موکھ بوزم ژہ محنت !
شمارہ خونہ ژرتس دُ تو نہ انعام !
حکومت گرتہ گندُ سامانہ دِ تو نس
تنہن دِ زدل تترکیاہ یور رٹن رائے

یو دا راہ جھوس تہ تنِ رحمی تہ دلتا د
بیابوسی تہ سیتن شر تیاب
پژہ زہن تس کیفیت از کہنہ تا نو
قیامر تام چھم چاتی مہ منت !
نکھ ہاتس ہہ یہ نادُن بہ اکرام
عجائبِ خلعتاہ شاہانہ دتو نس !
بہ تخت سر دِ دی تنھو نس بہن جائے

غلاموسیت درا سنخ نیو بہ خانہ
عجب ملکس نشن ژالو کر شبانہ
عجب ملکس گمت بنزیل رنگ آسو
بدخشان لعل درمُت ثن رنگ آسو
مولی تم را سنخن رنگ پرونس نہ
گراہ اک تم یہ ظاہر سر کرُ شستہ
عجب ملکن دِ پُیں کتہ آکُ پرژ دن
گژ ہند کتہ واژ لاغر کیاہ نہ چھی تن

سلامی نیون صبحن پانسی سیت
سپہ سالار سی تِتش پانسی سیت
پی اَنیا پوشِن شاہن کرنہ اظہار
یہوی کیا چھوم رَاسنخ آدنک یار
خفاہ چھوم بڈُ اُسُنُ تہوتم مرلادن
گمان آسوم مہ وار آہ آیہ موُمُت
توی افسرده بہتوآسوس لو گمُت
شاحی الیقینس زنده تھاوُن

۳۴

شاحی القدیمس زنده تھاوُن
دو وارہ یار بار یس میلہ ناوُن
سپہ سالار کوناه شاد سپین
بجان راضی بدل آباد سپین
نزری غٹنس سہ زر و زیور
بلٌن ہالہ کرُن سالار لشکر
شادی کٔہ نتہ نہ کیونتز ساکالاه
دو سہ آکہ گو عجب ملکس خالاه

بنت کیا چھوی ثه آمت پزونت گزه
لسان آسوس لو تر کستان اندر
اسی آسو پادشاہ زاده دلآرا
کنو بوزنت سو گوناه دیده عاشق
تمس کر غلبہ گی عشقن گره دراؤ
یچہ اسی بور ووس پیٹ کنوی زن
بہتس کن آیہ آخر پٹ ایرانی
خبر کیهو چھمہ نکت کنو گگو سو معشوق
لبن کتہ سر کرس قربان پادن
دیوان بار دو دیوان بیہوش سپین
وفادار ومہ دو بو یار چھوس جاتو
تہ بوزنت شادمان دل راسخس گو
نتش نو پاہتھ وارہ یہ زه ناوُن
تتوی ہتوتس پترہن وواد ساروی
ته بوزنت ناتند کو نہ جایہ پیغام
ازین پیٹ لو ز کھی عشقن ہوس تراد
علامات سلامت چھی نشانی
ته آسی پالبو مُت چھوس بوزانن
عجب ملکن سرہ تابی وچھن پام
زه دریا تا یہ قتل دیو خونخوار
ہمان پیغام یار خود شنیدن!
ز اول تا بآخر داره ونس
مبارک شاہزادس راسخن کر
غماه تہ خوف یدی ڈیوتھ بسیار

وسن تم پزونتے ہرگاه اسی تره
بڈ بومت چھوس شہنشاه خالق اندر
سمبر گلو خی معشوق ته زیبا!
بو آسوس تم سندی یار موافق
بو ہتونس سیت دریا وس فلٹس ناو
سر رستوی اره وُن ته یره زہن
کھتوس باقی مہ آسم زندگانی
خلاصی لبونہ کنہ گور حمت حق
سشکونت وندہس لگہس بلاین
عجب ملکن تہ وچھی دیوتس کُن
چھوسی سوی آدنک آرام جان پور
نمک تہ لوزنس پیدا رخس گو
کھون تل کلہ تس برخاک تراوُن
تلونیا محنتک اندوشس باروی
ته گو یا بخت کچر دراست تہ رام
وچھت تا عشقه داد وی کیاه بنت آد
یہ چاآوی جره چھوم مہ پیٹ ونانی
توی چھوم ڈومتوی آرام جانن
کرُن ز آغاز واقف تا بانجام
بجال خود کرُن راسخ خردار
دگر باناز مست انجار سیدن
قسم ہا دت تہ باور داره اونس
عجب ملکنہ خوتہ خوش داره گوزر
حمد دپ عاقبت گو بخت بیدار

هوس غالب دل از نوش لب گوس
کرڻ با ناز مست احوال اظهار
عاشق هند جهڙ دل صبره رستوی
تني منزيت دمس تامت مه شه جهوم
دپس تمه ليئت کو ناه گوک بيتاب
نگاه تيو ماجه سيتين واته بي تنک
فلاني باغ ميالوي چهوئي پڙ از گل
ڙه کڏ تامت کوٺن در باغ دا شاه
اغا قلم پاٽ ڙي نتش وا انتادن
ازين مژده عجيب ملکس اميداه
بمدا سنخ رداته گوسوئي باغ
کرڻ حاضر تنوي اک ادغوان ساز

دو چندان برونهمه خوته طلب گوس
دن کو تاه کال عشق ڙاله آزار
کوک ماسته داله بسته هتوی
هنه هنه فرض ڙها نڏن جان جان جهوم
جهو ڙهوران عشقه نارس صبر کوي آب
ڙلي غم ردي آن دلدار ڏيشک
ڙه گڙه تت باغسي ندر چو بلبل
بوانتي نوش لب بهر تماشاه
بجز دريا قيت ڙي نکه بهه نادن
ز ديدار دلآرا گيه پيدا
هڙن تس گلعذارس بلبلين ڙاگ
غزل باغ آتس هرگونه خوش آواز

جهمس آو دلو نمر عار ميالوی
تمی سو زم تنوی غمخوار ميالوی
منو شاه پيده گوبارن سو عفريت
بوانس موکلاوت بانسي سيت
تمي بونيو دوباره وانتاوس
آواره واره کاره داتناوس
خدا غم کاسنس آتس فوله ڏن
سو جهوتک بلراوني لب مجهس لله ڏن

۳۵

در بيان اظهار کردن جانور حال خويش معصوم شاه شهزاده

دين رادي سو در باغ آسو قيران
دپن معصوم شاهس هوشه سان روز
غرض کتو تتو بواتيس ماجه سيتي
يه کت ايه آسته در گوش ڙا هڙ
پڙ ڙهن هتوس ڙه کو آيک مه ونتم
مه آسوم لول آمت واده جانوي
بينه جانچ خبر آسمته از کهڄ تم
اده کر پراده ها تا وقت موعود
کرم مه پرستاه از اينه کاپچ
چگونه گشتي از عفريت آزاد

ديسل تيو داتنا دي جانوارن
دني آواره کم جيڙن کرس لوز
وجهت تيهو ميالوگي تم شاد کيتي
جهه موکلت نازمست از دلو آمڙ
خوشي بخش دل غمگين سيتنم
ڙه ڏيشت کا ڙه زدني ڙلومه گرانوی
نه ڙي رستومه کر لگه هي يه آرام
يک ساعت ڙه نش لو داته ها زود
سرا کيفيت ماضي و حاليچ
بگو تا جان من گردد ازان شاد

مه دونس جهک دن بارودی يه باطل
تهتن ڙته فتس کرس آسه قاتل
دپومهنه پرت اکس مرگاه چهودرس
تونن آت موتکس کدلن چهوڙکس
مه دپس پڙجه کن جاتي و ليکن
نتاني آتس تتن نش ديوته جن
جهو پرين قوت جن يکه پرتر
بدين قوت نيونه تنس برابر

رفتن نوش لب بہمراہی ناز و مست ناز در باغ و صفت آن

گمیس تمہ سیت ہت در باغ ژاَیس
دُچھان ازہر طرف گلزار آیس
بہار کی ابتدا ازوی بہشت آسو
سپمت باغ زن باغ بہشت آسو
رنگہ رنگہ اُسن گلزار قلمت
زمستی پوشنول اُسن ہونہ ظلمت

گگن بلبہ آسہ پوشن واوہ گراہ
ہران آسس عطر باغس جایہ جایہ
ختائی گُل چمکن عنبر وتن آسو
سنبمت باغ صحرائی خُتن آسو
چمنن ڈور تبر سُور لو ننو !
سگوہمت چینکو نافہ فروشو
زلہ ون گُل تہ بُل ہر سو ہر رنگ
زینن صد برگ جعفر تہ زنگ

گرہ ہون نتو آسہی کہ سالہ امکان
چور دیہ آسس تس نش شیر شرزہ
دلوم تمہ مار بے ننگ شاہزادن
سو گومت آسو عشقہ جانہ اوفاٹ
بڈٹ منز حیرتن بُوزت ہیس بو
ژکھ ہرہ لوہ دیوس چھایہ شایان
نہ زانن کانہہ نہ زانم کانہہ مہ ازتام
بنر دوازدہ ہس تامت مہ چھوم ناو
کتھو جانو کرس غمگین دل تنگ
رُواچھایی اُپز تہمت مہ انتہم
دلاسا کرتہ دلونم راست دنومی
زتر کستان سوالومت آسو عشقن
بڈس نشن لو زمت آسس صفت جان
گلستانن تہ ویران غارنی فیود
بڈس نا دعا قیت در ژرف دریا
مفصل حال تس شندمہ ونو نم
مہ پٹیم یوت غیرت کرسو دجھرن
سو کتو گومت مہ دپوس پوزنتین
دلوم تمہ چھوم مہ اندر باغ تہومت
گنے یم رائے تسنز گوم تاثیر !
گنے یم تس تہ دیدار چہ گارہ !
ہرم بیہ مست ناز ہمرہ بس تیز

بوکرہ ہا درخلاصی کوشش ازجان
ہوائی جانو ارن آسو لرزہ
سہ جانی تا قیامت چھم مہ لادن
یہ موکلن چھوم تصدق جانو پاٹ
تعجب آم آسمانہ ہیس بو
زہ تہ مہ دوستی ون وازپایان
ژہ کوہ پزہ چھک کرن ناخوش مہ بدنام
چھونہ لگومت مہ یاون لیجہ زاہ واو
نوٹرتہم شیشہ لایت آئینس سنگ
زہر برشراکن واگنجہ ژتہ تہم
پزس منز کر اُپز کانہہ دانہ دنومی
مس سخت آسوانومت کوس عشقن
لوی ژہارن تہ کارن دچھان جان
بیابانن تہ دریاون منزی فیور
نتس تم ہمسفر موکلیاو تنہا
سو غیرت بوز تھی مِنہ حال انونم
لولے منز باگ لعلک پاٹ رچھرن !
وچھون لازم چھو روی آسمن تن
سٹھاہ تنہ انتظارہ جانہ گلمُت
گمیس لو زت تس ندا احوال دل گیر
وتہمت تنہ تہد گمیس بے اختیارہ
دگر آن ناز مست فتنہ انگیز

عجب رُد آسس پریاہ نغمہ پرداز
ییم سو تہ سیت ستارہ بیہ ساز

ییتہ زلہ آسہ کرمت کھاس خالی
سر سنبل کھٹت از شرم دریائی
عبا سو کاسہ برمت آسہ لبریز
گلو داؤدنی پٹھ بلبل مست
اچھہ پوشن لچھن ہنز آسنہ گرند
گلابو ہی تہ موٗل آہ دل کیاہ
سبزہ پوشن پرزلون رنگ کیاہ جان
بنفشہ کارہ پت تہ تخشہ پیچان
بہ داغ عشق لالہ آسو مسرور
کران ریحان شبنم روز شرسوی
تہرن پٹھ کیاہ وزل گلہای انار
مشکبو تازہ رد گل یاسمن لاو
شمارہ پوشہ زاذن ہندہ کہنہ آو
قولی در ہر طرف آمژ چھ در جوش
دتھرمت آسو سبزک فرش مخمل
چھپن گلبرگ چھت تہ سرخ و زرد آسہ
درختن آسو نہ حد میوہ زارن
صفا ندر صف ہزاران در ہزاران
عنادل در چمن سرمست جولان
گلن پٹھ محو گیمت جانور آسہ
لنگہ لنگہ آسہ قیران زنگہ بلبل
اگر فردوس بر روئی زمین ہست
خوش الحان جوشہ آمت جل تہ کُنزور
صفا ندر صف ہزاران در ہزاران

چھوت پیمبر چھیہ بزیر پائمالی
یمن پوشن اندرون میان چھیہ جائی
ہیٹے یاقوت گوتہ چیت عرق بز
زبور کہت ورق زن آسہ در دست
کچھ کنہ نسترین اندر شکوخند
کول بربر چمن برہ بر مول کیاہ
ہنا لوز اندرمی کیاہ نار شہلان
چو زلف گلعذاران عنبرافشان
دین کو سمن کن چشم بد دور
علیلن تیتہ لن از لوی شبنوی
ژلن بلبل گلن پٹھ ماہتون نار
سمن نسرین و خیری زعفران تیاد
ژہ کیاہ بوزک بوکین ہندو نی ناد
ڈلاتی پوشہ مایہ بلبلن ہوش
کران نت برگ گل سیم و زرس تل
چھکن زن لاجودس سیم و زر آسہ
نہالی مشکبیدن سایہ دارن
بہ شاخ سبز قمری آسہ بولان
صنوبر سرو شمشاد ہزاران
گلن وچھ چھ ژون شام سحر آسہ
زنگہ زنگہ نئی تمن ہند شور تھو غل
ہمین ست ادہ ہمین ست وہمین ست
تمی سیتین اڈن ماتن گمژ سور!
صنوبر سرو شمشاد ہزاران

گتنہ تن غمزدس گنتہ ہی آواز
تنن تن غمزدس گنتہ ہی آواز
نہسہ غمزہ غصہ تیہ واز
زدل کنزہ ہی نہ سازس
نہ تنہ آواز سیتار تہ سازس
نہ تھو چنگس نہ اتھی حسن نوازس
نہ تنہ بلبل وزن نہ نے نہ طنبور
نہ تھو مزمار و موسیقار و سنطور
نہ تھو در نغمہ زیر و بم بہ قانون
نہ ند وند تھو رباس کوک موزون

بلاتشبیہ جنت آسو زن باغ
دمن کم باارم نسبت گمژ ہس داغ
نیمس آسو تت مژ جای آرام
نشاط کہ صبح زن درش تمکو شام
یہن یا عشق اندر بیخوف و سواس
ژد شتوی آسہ تم کرتھی اتھ وداس
خرامان مادہ آسی یا قمرتہ
کران خوش تہ طوطن ہتزہ آسہ

اَمہ مہ نازمست دِلوس و مہمل
دِلو چھیمہ عجب ملکس مقابل
دِلو کیچھیمہ لوت منز باگ بیٹھس
عجب ملکن تہ تتو آمت لوڈ بیٹھس
تہ یوت اَسس دُی تس کُن پردہ
دو چشم نرگسین پر آب کردہ
چلد گیہ نازمست تس بیٹھ نکھل
خبر میانی نچ ون نس کتس تل

بہت چھی نوش لب دخیمہ غم تراد
ژہ غنچہ تراواز چھی کو سمن سراد
ہنس یلہ نا دمیانوی آو در گوش
وستِ یو بہ زمین گو سخت بیہوش
بہ ہوش آیہ دلعبدت تہ ود تہ ہت گو
دتن تس ارغنون ساز سی ہتر زنو
خیالہ ون ہد افق مستانہ حالہ
ژلنا از دل غمگین مستانہ

نوان کیہہ آسہ باغس رؤشہ ژھالہ
بہر سو کرہ تماشائی گلستان
ژؤشی باز یورؤ سامانہ پؤرہ
پکان یلہ وات نخلستانسی کُن
عجب ملکن مہ یا مت ژؤی ڈ یو ٹھم!
نظر یامت کرم تس مہ جبین نس
نزاکت تژھ وچھت رؤدمنہ آرام
وُنہ تس دِ اچمژ ژھ اَسس عشقن!
شنیدس آسو باور تس مہ دیدس
لجن زالہ زن ڈیشت سو کاکل
وچھت گیسو بچھت زن گیم شہہار
بہ شمشیر دوابرو خستہ کرنس
اُسن تمسند کُسن ہارُن تغافل
سو خوشدل سو بر و سازو نواہت
سو تراوت زیٹھ دام زلف مشکین
دران حالت سٹھاہ لرزان گیس بو
دتم یلہ جوش وردل نارِ عشقن
دماہ تاراج کرنم صبر و ہوشس
دِلس تلقین کرم از صبر بسیارہ
بہ یکدیدن کرس عشقن بو پامال
بہ کیاہ کرہ نم بو کرہ تہ خستہ خاطر
گیس عاشق امس خوش رو جوانس
اَمہ سِتی چھو مشکل دُن لُن میانو
بو ستہ مسہ جایہ ہرگز کنہہ وژہس نہ

کران خوشبوی پوشن گندتہ مالہ
چمن وچھ لالہ زار و سنبلستان
بہشتس منز دوان نن آسہ حورہ
پیم ناگہ نظر جانانسی کُن
دِلس منز سخت عشقن نقش بو ٹھم
وچھانی آم عشقن تیر سینس
بو اَسس تند خو عشقن کورس رام
مہ تمسندی خو تہ واجن دہہ گن
تفاوت بڈ چہ دیدس تہ شنیدس
وچھس تم گلرخن مایہ چو بلبل!
نہ رؤدم ژلنس نہ روز نس وار
بہ زنجیر جنون پابستہ کورنس!
کُسن زہ عاشقن تمسند وچھن ہل
بو گیم غرق عشقن سو ہوا چھت!
بو ہاوت پیشکش عقل و دل و دین
بہ تن زنجیر در بر کردہ گیسو!
بو چھس از پای تا سر بار عشقن
بدل گوم ارنہ ہندہ تنگ دین پوشس
ولیکن آم نہ تت کہنہ تہ درکار
بلا چاری و توم با نازمست حال
درین گرداب ژی ژھ نس تہ ظاہر
اُسند ہر گان نن آم کان سینس
بہ از باغ نیرن زو کُشن میانو
زنگ و شرم خود تس کُن پچھس نہ

کړن تم نغمه پردازی تلون ساز یې ابیات پر تم خوش قوالن	دژن اندر مقام راست آواز بهو سیتین ژلن غم پر ملالن

غزل خواندن ارغنون ساز از جانب عجب ملک و لقیه داستان

روشه دلو یا و ننے داره قولم پوش

نوش لبه ننده بانے میانه مه روش

گوش رچهوم دیوه همم عشقه تنک جوش

پوشه کتو دن گوک مهت ژدر عشقن هوش

بوشه پنیه چهکنه تهاران وله زادن گوش

نوش لبه ننده بانے میانه مه روش

سیمبری عشوه گری رنگ پری نوش

جیم زلف نیم بر رخ نیم سر دوش

ردی قمر ابر سیه موئی چهوی لوپوش

نوش لبه ننده بانے میانه مه روش

چشمه نه چهی پر از باده سر جوش

بوزه دلوی ڈیته دنوی دامه گو مدهوش

یاد گیم چان بیتن گوم فراموش

نوش لبه ننده بانے میانه مه روش

ماره متیو ونته ژه چهوئی لیت کمکو کوش

ماره متنه یاره مه ژه روز خاموش

مرده گنه هن ننده متر لعل شکر نوش

نوش لبه ننده بانے میانه مه روش

میاندندا آسو رتت دوش در آغوش

گرادو ژلم کرانو وندی چالتو چهوس مع هوش

نیش ترنمک نشین بلمبر ته مه وصلک نوش

نوش لبه ننده میانه بانی مه روش

نه گوم کنن مه سوا مبر ه یا قصه لوش

ته دلی نشر مه گرمه هوشه نمه دل ریش

نشه ژلن آسه نبادشه تهنده روش

نوش لبه ننده بانی میانه مه روش

نرک دو فانیت ای ترک جفا کیش

ماره متیو یار لگی زاره مینوش

۳۹

مارفلت مارسر کر نه الو هتن بیهوش

نوش لبه ننده بانی میانه مه روش

گومه دلی گوم صد عمر صدا دوش

هوش نه مقبول ده دیه لوهی دانش

بهر دلارام دلی جانت وتن بعروش

نوش لبه ننده بانه میانه مه روش

روشه دلو یا وه ننے

داره قولم مه پوش

بقیهٔ داستان ۳

غزلخانی کران آسوار غنون سارز
سرودس منزدنان آسویم اشارت
یوان از هر طرف چهوم بوی دلدار
توی ام شکتی کرنس بو سرمست
بعشق خویشتن دیوانه کرنس
دماغس چهوم ایوان خوشبوی لدار
کنتو ژهاندت متیو درشن دهمنا
خدایش کهو ژنه وچه میان زاری
لگے مه یاره یارو یاد مه کرتم
بنر نیرت مه هاوم رُدی رنگین
سعادت بخش چهوم از بخت فیروز
مهوم غم غصهٔ اشب پرانو ساردی
تولت ژهن پرده از رخسار چون ماه
بو چهوس تشنه ژه چهوک آب مصفا
مری بو تر ژیته هتو چهوی ماریه دوش
بو فیوریش یره چانی گرد عالم
مه هاو دک موی مشکین رُدی زیبا!
به یکدیدار کرتم حلقه درگوش
ژه میانوی عاشنی بوزتم زار
چه مانداز ساز قوال ارغنون ساز

موافق آسس تس آواز باساز
کران آهسته سوز عشق اثبات
چهوما گومت پریشان موی دلدار
ز جام بیخودی مستانه دمست
به گرد روی خود پروانه کرنس
نوان رٹ رٹ مه دِل چهوم سوی لدار
متیو مُت داده چانی چهوس بیهنا
تو جم مه داده چانی کیژ خواری
اکی دیداره ستین شاد کرتم
یه وا نیخ ایژ کیژ اه چهی ژه سنگین
بهت مه چهوم نکه یار دلا فروز
ژه هاوم رُدی بندی کرانو ساردی
نه زالت ژهنے خیمه یک آه
ایم کرتا بدیشت آب دریا!
ژه میانوی عرض لدٰ کرنه درگوش
چهونی کیاه یدٰ بنر نیرک به یکدم
گژهم پیدا دلس صبرو شکیباه
گژهم شاید غم ماضی فراموش
مه دادی چانه گومت دِل چهو انگار
عجب رد داد خوشی ر دداد آدار

به خوشگویی همه دز عدن سفت!
حسینی ساز کرد و این غزل گفت!

غزل خواندن عجب ردو زبان نوش لب در اظهار عشق میگوید

معشوقه میانه مه مشاله
یکهت ساله ژه سانوی
مه شوقه چانه بر مو پیاله
یکهت ساله ژه سانوی
یتم یور چهوی سواله
دتم ژهو بخه در شانوی

وچهتو باله کیاه چهوم حاله
یکهنا ساله ژه سانوی
یکهنا روشه رٹت ناله
یکهنا روده بے کرانوی
تو تسان ونده بے کرانوی
یت لوته واره نمتو ڈاله
یکهنا ساله ژه سانوی
ولو لله الله وقت لاله
گلو بر یه لوتا نوی

بلبل واده دمو ناله
صاحبزاده با اقباله
دن مو میانو رڅ ملاله
چهوی توس بمه هلاله
لایان تیراچهره داله
میخانه چشمه چهی کله داله
پیمانه چهی بالا ماله
مهربانه فرخ فاله
گجبو چیانه استقلاله!
مجنون منته صاحب حاله
ژهاندټت ژونه بخدکه باله
ناگرایه کهتو کهه تلپتاله
ده پیوم پنجه و توتهم باله
تتهی چیانه تجس زاله
دن لو دانه ډودر ژاله
عنبر زلف مشکین خاله
ډیتیت زاله لگ غزاله
تس چهوی یار نالی ناله
مقبوله لا تس دنبساله

یکهنا ساله ژه سانوی
دلو تهم ئی مه تی مالنوی
یکهنا ساله ژه سانوی
چارت نازکوی گونوی!
یکهنا ساله ژه سانوی
مستانه کوهه دل میانوی
یکهنا ساله ژه سانوی
ماهس کاستم گرانوی
یکهنا ساله ژه سانوی
کیاه سته لیله چهوی لانوی
یکهنا ساله ژه سانوی
هیه ماله گوم سره چانوی
یکهنا ساله ژه سانوی
الفت آسوزن پیرانوی
یکهنا ساله ژه سانوی
دچهون نیره بجهیانی!
یکهنا ساله ژه سانوی
یم اک پرزنت زانوی
یکهنا ساله ژه سانوی

شهمهرخاره دل پروانه کنه تهم
تانت رانه خود به پانه کنه تهم
نه چهم لمانفنه تهی نشت وزنیت
نه چهم کت با وچ ژی سیت فرصت
پښی آمت چهوم مه از سخن کاره
لبنه بیچگونه کانهته چاراه
ژنهی ناله بوو چتهس عشقه درمس
لوکړدن کهده ژبنس تنگ ناس

خلاقاته چهوینه یت سنر کهته داته
زیرده نیر دن ډیتک ژه یانه
چهوکرپرټ مه لون ون تون تن چهوم
دس چشمونی اس تن چهوم
برکدن نوش لو انهه زفتن تن
عجب ملکه بقیه د ۳ داستان
تولت خیمه نر بیوانه درایس
بلااندیشه در مجلس لوژ ایس

بقیه د ۳ داستان

دنان یی آس درخیمه عجب بود
بیای جان من غم گینیم بین
ژلو هم جان جان بیت مه حانه

دوان آس تیر به آماج مقصود
به گولی عاشق مسکینیم بین
ژه ډیښت صبر او روزم مه دانه

وچھوں تم یام میانوی دی گلستام بزلف من سو لگت چون مرغ در دام
بیھتر بیہوشن یو یرشوی سٹھاہ کال بربالین بیٹھس با جاہ و جلال
بہ مہر دل مہ تس تول سر بزانو دتہر ہس گرد سوز عشق از رو
بہ ہوش بلہ آدو چھنس وارہ چشمو ہتون خون ہارہ نوی خمار چشمو
دست یو بارہا بیہوش بر خاک ز سوز سینہ تم جامن وتن چاک
کدان آسو آہ سرد از دل بزاری اچھو کن جوی خون بتن آسہ جاری
سویامت وارہ ہوشس آ وخوش گو دن عشق قصہ ہتو نم سر نو
ثہ کیا زانک ثہ پت محنت تو جم کیٹر ثہ ژہانڈن درجھان محنت تجم کیٹر
تو لم کم کم ستم از دور آفاق بو نیورس عالمس گہ جفت کہ طاق
بہ مطلب عاقبت ون گوس واصل ملہ اسینوم دلک مطلب مہ حاصل
ون یتو تام موتہ نشا بہ آسہ فرصت دمو خلوت بہ یک جیا داد عشرت
کرو دن بر بساط کامرانی ادا خوش پاٹ باقی زندگانی
ہہ تمسند گفتگو بوزم کنو یام دلن زانوم کرم مہ عشق بدنام
اگرچہ دل مہ لگمت آسو تی پت دژم نہ بیخودی پانس کنوی ژت
بصد حیلہ زبیہوشی رچھوم دل بہ صد آسان مہ گنزم کار مشکل

پاسخ دادن نوش لب عجب ملک را وانکار وصل

خیال وصل من دومس عجب چھوی ہیون ژی آدمی ہم جنس لس چھوی
کرن نسبت ثہ باہمجنس شوبی ایتی نہ غیر جنسس ثہ خوبی
کند ہم جنس با ہم جنس پرواز کبوتر با کبوتر باز با باز
کرک بلہ پیدہ خاکس نشہ آدم دثن نہ بالملک الفت کرن تم زم
زبیلوشس خدا پیدہ کرن یام دثن تس سیت دردم انس و آرام
چھو لازم تریت اکس ہم جنس ثہ ہارن کرن ہرگو نہ شوبن میل تس کن
خلاف جنس یس ثہ ہاری بہ عالم بنت تس پن مصیبت غم تہ ماتم

ثہ ژہانڈن چھوی پن ہمجنس یات
مہ سیتین آشنائی چھیتہ ممکنات
شلہ چھوم رچھمتوی چھس پاک تہ
مولی بوزی نہ یدوک چاک جامہ
عجب ملکس امی کتھہ وارہ کرژس
تمس نن نون پیوس تازہ زخمس

پاسخ دادن عجب ملک نوش لب را

دوان می کن دوپن ای یار جانی
زہ چھک نند پاٹ میانی زندگانی
ثہ وارہ تر تو جمہ جانی مشقت
مہ دارہ تر تو جمہ پادشاہت
نیمہ بہ باد زی ات پادشاہت
وفاداری کرم کتراہ مہ زی ہت
جفا جو چھک ثہ لاگان بے محبت
دوا کرنم دلک حاجت تہ مطلب
دوائی وصل ون ن بلبہ ائمہ تب

ژہ چھک میانی حیات جاودانی — فدا ژی پٕت کرم جان و جوانی
ژہ نادتم رُوی کرتم مہربانی — دژت زن مردہ چھس زندگانی
چھوسی بوترتھ ہتوٹ ناگہ رادس — دنم دِن بتر تماہ اکُ ات دادس
کری یم بخت سرکشتن مہ یاری — دلیکن چھکنہ بو زان بیان زاری
لگے پادن ژہ لادن تہادتم مہ — زجام وصل جاماہ چاوتم مہ
بوکنہ مای میانی چھوی لتہ اباہ — ستنم ایل دِتم رُت جواباہ
قیامت تم کرن برپا رَوانی — کھوکن ضرب تن آسوم رَوانی

جواب دادن نوش لب عجب ملک را

مہ دِلس پیرہ شاہا بوزتم حال — مہ نشس نیرن یہ مطلب چھوی ژہ اشکال!
ژہ چھوک انسان بو چھس جن پریزاد — مہ تہک چھی ات کلاس ست بنیاد
ہوس میانوی ژہ چھوی بیہودہ گومت — یہ غم بے فایدہ بل چھوی ژہ کھوٗمت
باحق چھی ژہ تو جمراتی خوادی — ایی ہرگز نہ ادنا جنس یاری
ازین سودا ژہ کینہ حاصل لبی نہ — وفائی غیر جنس نشس ایی نہ
مہ پت یدرادہ داوک عمر ساری — لبی نہ الفتیج بوباہ مہ لادی
ژہ میانوی وصل سپنی نہ میسر — ہیی نہ نار نزاہ دہیستم تہ
زمہرمن ژہ تل یکبارگی دِل — ترن شستر گرن چھوٗ نہ کاریا قِل
مُولچ کت چھی بو چھس کھوژان یامن — مہ چھو منہ زاہ گمت آلودہ دامن
دُر ناسفتہ چھوم پوشیدہ ازتام — مہ نشہ اتہ تام لبوٗمت کینہ کام
اُپز کنہ چھوٗ منہ چھس بو پاک شانہ — یہ ناپاکی مہ گژھ ہیی بدگمانہ
دِنم ات بیٹھ گواہی رود دیوار — باین پاکی بہ بدبازی چھوٗ ماوار

زاری کردن عجب ملک نوش لب را

دلوم تم یار دیگر لے دلآرام — ستم چانی مہ ازتام ترمہ ژ اجام

نزی نہ وَن دمی نہ عذر تی تن
دکنہ ژن چھار روا خاطر شکستن
گمہ نشی آسہ رسیم خوبروئی
گرن عاشق کشی و تند خوئی
شبہ عشق چھوی تت جایہ خلوت
خوشی کرزان تتہ خلوت غنیمت
چھو حاضر ناز و گل ہم ساز و ساقی
نہ شب روزی نہ صحبت روزہ باقی

۴۳

رباب و چنگ و نے سیتارہ آدن
بلول گفتگو ضایع مہ کرنار
ژہ چھوی پرزہ یادامن پاک ہتھ مت
مہ چھوم دوخستہ جامن چاک کرمت
مہ چانی دادہ چھیم کوت غم کھیوم
سرہ کردادہ چانی کُس ستم گم
بو عشق زال لاکتہ بستہ کرہتس
وَت کرتم دستگیری خستہ کرہتس

تر عشق نه بر سر دسی مه دژ تهم
خبر آهسته مولن تام هتر تهم

جوانی سا تژی نت راده را دم
حکومت سلطنت یکبار تر ادم

کمانی چانه د تیم تیر ستینس
چهوکه ژهیرٹ دوان چیس پیٹه زینس

یمن زخمن مه لند مرهماه دم
دله رستنس د لاساه اک د ما دم

کران گو گفتگو از حد سه تیرت
جواب این سخن دیوس مه تیرت

روگردان شدن نوش لب عجب ملک ازا

به وصل من بنی نوچاره سازی
کران بازی ژه چهوک با عشقبازی

بنیومت زاه چهو نه در ملک عالم
پری زادن هتر آمت به آدم

زانسان زاه د وفاداری ابی نه
بغیر از مردم آزاری ابی نه

چهان نن هنری خصلت د غانی
سراسر کاران ن بے وفائی

به مردم دل گنڈن زاه چهویه دستور
به عهد و قول خودان ان چهو نه لور

چهو نه النانی هیو کا هه دغا باز
چه هیم ید عهد د ناساز د فسون ساز

مه الناننی هنزی چهمنه مولی پژه
مه کرد دیوانه گی یته آک تنو گژه

غرض دیوه آسهی کره مک مه بد نام
یمو چیز د بولنو هرگز گژهی رام

چهسے لولوچ طفل شیرخواره
لیه انه هم پو ماه دت داره داره

ژه چهوک ناحق کران پلس جفائی
گژهی نوزاه مه نش حلجت ردائی

چسی نوجالوز نادیده ته خام
به صد حیله مه کره مک بستته دردام

مه زه دنت جایه قل یته کنه لوی نه
گل ته بیول حاصل کنه ابی نه

بنن قصه د ون مه کیاه چهو حاصل!
مرادس ناه مه نش سینکته د اصل

دن چهوی تت حکیمس د ادشایان
نیس نش سینی بیمار آسان

مه نش مطلب ته بیزی آ مولی زاه
دمی نو دت بهی نوزاه ته بدراه

بجز د زاری کردن عجب ملک نوش لب را بار دیگر

عجب ملکن وچهن یله تند خوئی
به شیرینی کرن آهسته گوئی

ستم کر هم زه ای بیدا دگر یش
به شمشیر جفا کو هتس لوی دلریش
خوشامد کیت کریم با مدارا
زرن چهو نیچا تو د در میا لو یارا
بنزدیکی یه دور کوه زرن چهوم
از ین ید زستن بهتر مرن چهوم
مه گومت عشقه چانی کوت دلتنگ
زه والیخ میا تجنه چهی کر سنگ

کرم می باخت ژی یت صبر و آرام
زه نه تو هم یبو وفا که با عشته نام
گژهی ید میا لو بخت رنج معلوم
به تکبین دل گنه هی زه مر خون موم
نه ادسس د ننه اکه سر مست و مغرور
نیس نفض نه جاه د سلطنت د ور
خیال سلطنت نه اسومه دربه
دوان نه اسومه کا هه نخ برابر

سوخوت زی نشته مه گوم بر باد
گلت گومت تلت بو چهوس گالم
دتن ناله سطاه از بیقراری
تسان عشق جاتس چان سدآم
لبو منه کیهه نه باقی تا به مردن
مه آسیم عیدا ز دیداره چانی
به تلخی ترادشیرینی زراه کره

مه نام و ننگ بالکل گوم بر باد
لو بانے سوخته چهوس تو مه زالم
زحد بیرون کرن فریاد و زاری
زبد خوئی مولی چهکنه گژ هن دام
غمن بشتراه مت چهوم مه خاب و خوردن
ژه کره تهم خسته دل دلداره میانی
غریبس التفاتاه اک گراه کره

قسم هم وت کرن مه عهد و پیمان
زلوفن تسک دور از خاطر پریشان
وچهت داغ جگره لاله زارن
آکس اکس لو سیت ون گلعذاران
خوشی با همدگر کره بے نهایت
کرن نهر اک اکس شکوه شکایت
نکن نه کینه تو زن نم نشسکایت
زه عاشق کیاه ون وقت ملاقات

۴۵

تاثیر شدن نوش لبا از زبان عجب ملک رضا و دن شرط عهد و پیمان!

کرن یله عاجزی تم بے نهایت
اشس داره لجم عشقن اثر گوم
عنان اختیار از دست دادم
بدم پائی خرد اندر گل غم
به جنگ عشقن زخمن لجسم زیر
زننگ و نام خود بیزار گشتم
بلاچاری دچهوم تس کن به الفت
کو لومی تا باین دم صبر بسیار
لگوم نه چاره عشقن زور دتو نم
ژه چهوک آدم بو چهس از قسم دیگر
ژه نه مه دراز لئی آسو نقدیر
وتف ئد بهاده ها بو زی پن هاین
به پاکی کرژه می سیت عشقن ازی
بشهوت کرد نه نفس مه کن میل
عجب بلکن دلوم کت چهک نه کهوژن

مه گو یژ سخت والیجه سر پیت
از آن سیلاب آب از فرق سر گوم!
ژه صبر و خرد از دست دادم
عزیب، زه گیس در منزل غم
هتوم واٹین به سوز غم بم وزیر
ز عقل و دین خود بیزار گشتم!
گیس از جان و دل شیدا وتس پت
دلک سر میانو پن گژ هونه بیاد
به یک زه صبر و هوشس نورد تو نم
امانت آسوائی قسمت برابر
بدل کرزاه نه ات گژ هی به تدبیر!
به شرط آنکه کره هم عهد و پیمان
سوائی عقد کرزنه دستبازی
به گردن اسر کشن کره صبر کوی جمیل
زکار بد چه عاشق پاک دوران

دچهن گی مطلق اک اکس کن
منی فرحت قراه تهو سا قتین دن
میک تاثیر نی زنو مستی جوش
رٹن هت ده وده وی و ملکی لوپش
دونیدی از خرد بیگانه شین
تهی گی شادغم متهو پرانو بالکل
تهی گی شادغم بشتراد بالکل
خوشی کره بلبل و دلیست تهی گل

جوان مس آس و صلکه لوله شیشته
به یکجا عاشق و معشوق آسن
دوان آس اک اکس جام پُر ازمی
چهومیت آس مس جپ لوله سیتی
سین یله داره دل از عقل خالی
به خواب و ناز شونگ بر فرش زیبا
مست گو نیک و بدگی مست هشیار

بهت زن آسو مجنون لیله ث
زه فارغ دل بهت از ذوق آسن
ز سلک عقل و دانش یک طرف پے
بهتر همت بدت گیمت بمستی
به گردن اک اکس ثهن بیت نالی
نهاده روی بر رخسار زیبا
خبر کنه ردزنه از یار و اغیار

تفحص نمودن ماد زنوش لب دختر خود را و وقوف یافتن بر حال وے

بخانه ناز مست آسم بهت موج
تسنزی ماجه کن دو ماجه میانی
دُس همه سیت چهک مست ناز نیمژ
ژلان آسکه چهوکت تر کال کُوی لول
هر جا باغسی قلمت چه گلزار
بوچهس تانان شبس ما تورژ زان
بهت تت جایه چهک خالی ز اغیار
مه رستوی ماجه میانی آو نه تاب
گلستانن شه گلرو فیر هر سو
توت داژ آس اس هیت جایه خفته
شونگت مامت بو چهس باشکر لب
خفافت تر لجس آزروه سیین
دین ما ناز مست از غایت قهر
یهوی چهار سم و آئین اصالت
عداوت تر گمر آسی ته هسانی

ستاده پرپه آسس فوج در فوج
یمن گوژ تر کورن کیاه چهو معنی
یتی چهک بیه ناز مست تورهگیمژ
شفیقن بُی چهو نا تر اصلکوی قول
لب جین چهو آمُت تازه سبزار
نوائی قمریان در باغ بوزان
وچهن ما نند بلبل حسن گلزار
در آمد در گلستان همچو مهتاب
مهژه ماند ته آیه در گل آن سمن بو
بغل اندر بغل باهم گرفته
گکیس ب هژ لژن نن پوس بد لب
خجل گیه گوس و ق افسرده سیین
چهو پرپا هن بنا میانن آ تهن هر
شرمدارن زه داد تر خجالت
کمرت رسوائی عالم کو میانی

حد و در زی کرت جائی محبت
یتهوی شو بیا اداثی حق صحبت
بدی ما زاه کوی آسه کرته اثبات
کوی نیکی ته یتهو میت مکافات
ز بخت و داژ گون مهر س قهر گوم
ٹهس و ن شکرس ماچهس نه ریم
سزا یانی کیک یتهو یتهو کرت کار
یوی کال هی یه از و دک خار

و دک و ن شکه کنک نراه کونهس
چهک خس زهره گل خر ما کس نه
زه چهونیه کنه خطار چهو مانیس
مه یانی پران سوم ز عفرانس
تو هنر آسم سته مه منه کامن
زه کیه تهم داغ تهو تهم جائی مامن
مه رزانو هم یه لوه چهو ده شیمن دی ست
ٹھس مهندیامه موتن چهولتن کیه

فرمُ اخلاص تہٕ سینتھ کرُن مہ
خبر چھیٕ کیاہ تہٕ آسی کینہ خواہی
زہر تہٕ ایان کرن تس خشم و تندی
کرس تہٕ تورہ فیرت عذر خواہی
خطایہٕ دُنی المثل میانی انتھہ آدٕ
نخشیم وٕن بہ پاسہِ جدّ و اجداد
کرہن ہند چھیٕ پیستہ بہوی کار
وٕپن تہٕ منزہ چھاون میانو اولاد
بہ دردِل حسُن ظن آسوم ستھاہ چانو
لنکوانومت جاناہ خیرہ سر چھُوی
وطن ہُنٛد چھُو کیت ملکن چھُو کیاہ ذاتھ
یہ فتنہ ظہراً برپا کرُت تہٕ
فتنس تہٕ تیز نارس ملوٕ کرُت تہٕ
یہ چانی باعثہ بیت مطلبس پُل
گیہ شرمندہ ساروی حال دٕ لونس
یہ شہزادہ چھُو نہ گرستان آمُت
یہ ملکہٕ جان دٕ دلِ عشقی چھُو غالب
کرُن دیوانہ عشقی ہوشیارن
بد مستن کیفیت تہٕ بادس سأر
زبان شیرین کرن در خوشکلامی
خبر لیہ ماجہ میانی لج ات انتخال
تہٕ بنہ تار ہتونس خار تہٕ گوُس
بجارُ وزستہ عقل مصلحت بین
خطایہٕ دُنی المثل میانی احمق آدٕ

چھُو مشکل نار حسرت وٕن زرُن مہ
تہٕ وی پتہٕ ہُو دُیہ انتہم دٕ سیاہی
بفرزندی دٕ شامی سربلندی
بو لاشک بےگنہ چھس سنہ داہی
عفو کر جبینس چھین موتہٕ داوٕ
زِ قرآن کاظمین الغیظ کر تہٕ یاد
غضب مشرن رحم پَن برگنہگار!
بوزاہ بخشیتہ کم کر تہمہ بیداد
منہر لاگت شہر آسک ہہ کرتہٕ تو
ملومت شودہ سُی نادہ بیر چھُوی
تسندی دیہ تیہٕ پتہ آنتاہ ذاتھ
یہ چانی باعثہ گو بوُ کہمہ دہ!
دلوت سگ کند مُلکس یہ گدُ برُت تہٕ
فتنس تہٕ تیز نارس تہٕ کرُت یہ پُل
تسند احوال ماہ و سال دٕ لونس
یہ عشق الوہنوی چھُو تہٕ پانہ آمُت
سُوی زہر سوئی مطلب یہ طالب!
انان بدنامیاہ بڈ نیک کارن
ہُرہ نس سر بسر کس دلس دٕ أر
قسم کھت موبو دلونس تمامی
رٹن سوی کینہ در سینہ تہٕ ٹن نال
یہ کرتہ پیہ ترتہ مکرنس خار تہٕ گوس
خطا آسُوستہ کھان بر جبین چھین
معاف کرتہ جبین چھین موتہٕ داوٕ

خوطن گتہمیرتہٕ بجر خشم و کین آس
سنہم شمع زن تہٕ تیز مکین آس
زتس ناموسن بید تس ننگہ آبس
نوس آئینہ خانس سنگ آس
بہ ہیبت دلونہ پہن کن جدائیم
گرد آمینہ پاٹھن ہرد دنائیم
جدا دلول کرکوک بر اکہِ اکن نش
بہ لکت گرتہ ہنہ تہٕ کینہ اکہِ نش

تہتوی تو لوٕک گژھہن یم تہٕ تو بیداد
خبردار تہٕ تو نہ یم سینتھ ہُشیار
بجانہ توش لب گرتہ دٕ تناوُن
کوٹہن پتھن اندر لوتہٕ پاسادُن
ہُمس گرتہٕ گاش ترکستانہ تأوُن
دٕ کرمہ سخت در ویرانہ تراوُن
تہٕ لکت لول یہ ترکستان سوٕ تناوک
تہٕ کیاہ معلوم چھُوم کتہ جایہ تھاوک

کمان زن گوم قد برد الجمالی
بدیو تیر عشق ہمیشہ مالی
زلیخا یوسف زی پتا اثی تیس
متے یی وامق عذرا نئے تیس
تلخی جہیں دن شیرین فرہاد
گذہنما پیدہ خوشدیلا فرہاد
تھیاہ ت نقد دل ہنت دورثلوہم
جفاکار وکتید ثہارت زہ ڈلوہم

۴۸

تھیاہ ت دِ نقد جان ہنتی ور زلوہم
جفاکار و ثلس سن زہ وریوہم
مدنوار و یدن گوہم مہ زلیت
سر آتش لو زلیت
کمیے نُو دور رگ کوہ تیرہ زہ وتھوک
ملالہ گوی کمک کوہ تیرہ زہ وتھوک!
کمس دل المعور ہوا قبال یو تھوک
چراغ خورمی رسون غمک شام
آنہ کمر گوم خوشند یار مو کھ آمر

بو نُو جہس نندہ ہتر تہو ہس نخبانہ
نہ تھاو کی می خبر ہتنز نہ تس میانِ
خبرانیہ اکس تھاو کنہ دا نہ

کوٹہس بینز اندر تہو ہس شبانہ
دلوک در سھاہ یات لوی زان
تہو کنہ کنہتہ خبرانیہ اکنثانہ

بیدار شدن نوش لب در خانۂ خود و گریہ زاری کردن در فراق یار

صبح فلو بلبلو تل شور و غوغا
خبراستم یو جہس در بر نگارس
نظر ترا دم نہ ڈ یو ٹھم باغ نے گل
گمہ ٹھیم صبح سینم غموک شام
نہ ڈیو ٹھم یا دنہ گلزار آن باغ
ہتم ون دِن نگارس گل عذارس
دھُوم نہ رُدی زیبا یارہ شُندی
بجائی گل نشینہ خار ڈیو ٹھم
دیان اشمس دلس با چشم پرُ آب
سو عیشاہ رہ اختاہ دو شیون برہ اشہو
ہتر رانوہم تتر رکرُ نحم بدلنس
نگارا بے مدار سرو و جہرا
ہندر لاگت نندر یاوت زلوہم
منتو زلتم ہتو ہتر داو ہتنس لو
نندر یاوت زلن ژوری ردو اچھیا
درہ قلہ میانہ کت گوشس دلت جائی
خریدار و کمیو بازارہ ژہارت
ہر یس آرہ ول گلاب بو یو
نری دلوانہ کرتنس منہ جبیت

گیس بیدار ہتر رم چشم ستہلا
منفرد گب جہ نندر ین بہارس
نہ بوزم از چمن آواز بلبل
مصیبت ہیوم اشک از غم کوم دام
نہ راتک عیش الا بر جگر داغ
پر وپیتس ہمنیس تہ یارس
نشانا ہ کا ہتنہ تو فی لدا ہ شندی
ہتوم زہاڈن خبرانہ مار ڈلوہم
سر مجلس اچی ما اشہی خواب
خوشی شوبس دِ ین کرہ ماہ آسو
وَدان آلو ہتم دِن تس ہدنس
بتا ماہ منیرا خوب جہرا!
فراق ولہ دُن تھاوت ثلوہم
ہیتم بیہ نست گمہ ہم شرا و تہس لو
ہتہون ہیہ داغ مستہ لے رو اچھا
زہ گوشں میانو گویا ترا و ہتم ہائی
ہیر تاون یاو ہتم کمہ وانہ گارت
دزس مہتاب نی ن مہتاب زدلو
بہمستا بار لہ نازنیں ہتم!

سمھالڈہ سے اما کانہہ چھوٗم تہ دردل
کٔوسوزی کٔوبادی یہ تقریر
ہتو ہا صبحکے خوشبویہ داد
زگردہ ژہ دامن وترہ اول
جفا اندیشہ کس تراوت سہ مظلوم
موہت گوہن ونت چھنہ کینہ زانان
پرن سینس سین تس چانہ ہولہ
ندا اسی کرن آخر جدائی
شکستہ دل کرت لٹہ زد معزور
ہتو وادہ ژہ کیاہ زانک مہ کیاہ گو
یہی کت گلشتس منز آن گل اندام
زہنہ مشغل گیس یاون وتہ گوم
تورس عشقتس منز چھس حطب تن
خزانہ ژام اتر دسنی بہارس
ہندرزن گجہ شراونہ آفتابہ
فولہ دسنی بہارس لہ تہ رنگ گوم
دوہفتہ زونہ تولتھی گژہن پیوم
ہیہ کھرہ یادن کرکھم برہ سے
شمع صورت بوچھس گریان وسوزان
بیزدل تس ہموینہ مایہ ونجس
فولہ دن لوشہ کھر چھترادنس ہار
صنوبر قامتن ہیچ وبہ کرنس!
سرک ہمیشہ اشن نو جترن ہار
دوہہرس تم میوٗلم خام کاری

ژہ نتو تہم لالہ دیو داغ بردل
یکم کس نتو سوائی بادشبگیر
نتو تس گلعذارس میانہ گراود
پن انگہ نٹ تنی گرہندس پرس تل
کرت کتھہ نھامہ لاجت پانہ معصوم
دہت گیہ چانہ ژہ ای جان جانان
ژہ ڈلوہم لولہ رستیو عہد و قولہ
یہی چھانہ طریق حق ادائی
سمن اندامہ بب برتہم ززبتو ر
گمت دالچہ چھم دم گیرکی سرد
سہی سروٗن صحی ازمہ پیغام
سوتیس ود ودی شورس تہ پیوم
ونس دودن کوٗم تم سرو بسزن
سوٗلی دوہ لوستم پوٗہ گوم ہارس
بہ تابم چون طید ماہ بتانہ
مولہ لس عشکش خفرہس تیر رنگ گوم
شگوفس شین گلزارس گژہن پیم
زرہ زرہ سیمتن زاجت زرہ مے
چو پروانہ سوٗے پروانہ لوزان
فرکہ دن ژرگہ کونہ تاوہ بخشس
اسہ دن دودوی وسہ رادنس یار
سونس سترل گیم تشہیر کونس
کرس غرقاب غم خورشید رخسار
درس گدم قد طہدا وم طوطہ ہاری

گنجس کنج کادلیوہ نی آمہ نبیس
لگوم ور لادہ موریسے آوہ سیبس
کبابک پیٹھ تخنس گرہم تا دے
اڈہ دزن گیمہ سر موٗرہ لادے
ژت لٹہ کم تتھرنی دتو نم منہری
لدت طوسمل ند طاسس اتھری
یتھن جانانی رستوی لبابہ
سوتر ادن نجری ستین لبابہ

سوٗتر ادت کرام نبذ تہ نہ سے
سوٗتر ادت شربت شرین چھوٗدم
سوٗتر ادت منگہ کیایت پاٹہ رنگس
سوٗتر ادت تازہ کر بو نقش رنگس
سراسیمہ گیس جامن ژنوم چاک!
مُلوم آیتہ پانس سوٗرتہ خاک
دواخ آتشس دوان بحرکیرال
دوکرہتھ یوہ تازہ پترزل

مدہ لوبو وجہتس نہ الہ سُندر مال ہیتمو
دُور رلو چالوی تالہ کوتاہ کال ہیتمو
مدہ لو وجہتس نہ الہ سندر مال ہیتمو
دُور رلو چالوی تالہ کوتاہ کال ہیتمو
فول لولہ باغن لالہ یکھنا سالہ آلوی
بادام چشمن ہند لو بیا لال ہیتمو
ہا وسہ چانی رسہ عشقنہ مہ چھوی ییں
کیاہ غصہ گدی تلو یم تہ ہیہ مال ہیتمو
ناسازہ چانی سوتہ دزس وزہ ناغمگین
رہ تالہ گنڈتم چالو بوزت تال ہیتمو
مہ روی مہ کن تھا یہ ہھاوت ونتہ
کس بخت بڈس آس سو ہیتمو اقبال ہیتمو
خمارہ ہتری عارہ دتی چشم زہر آلود
مس پیالہ چھی کلہ والہ مالا مال ہیتمو
بیداد عشو وسیت یتو تھم دل مہ گو بیداد
مژگانہ تیر وسیت چھوم غربال ہیتمو
بلبل صفت سُندا لوڈ لیث گیہ سو گلزا
چھوم تال ولت دم زلفک زال ہیتمو
گو یار غم ہت خم وہیم شمشاد صنوبر
از الف قدت سر و سہی دال ہیتمو
سر پا دہ وندی سرو قامت کرتہ خرامان
پامال گیس خستہ تر احوال ہیتمو
دد کانہ عشقنہ می کرلوم سودائی محبت
مہ سُود را دُم مول ہا رُم مال ہیتمو

اے سیمتن نہ چالو مہ تو دزہ ہم وُنی
انصاف کروُن زیادہ مہ تال ہیتمو
دُوبارہ یکھنا یاہ مہ گو داہ دُور رچالو
دن بو وتہ سے ہر حال نالی تال ہیتمو
دل لیکھے میرا بو دجفا نال کیوں بھاگا
ہمکو نہ بلا تم چلا کس نال ہیتمو
مجنو تہ چانی میلہ دریں لیل نہ چل
ٹھم تہ جنگل بال سنگر مال ہیتمو

۵۰

ہیہ لہ لو یم لبہ کرتہ ابہ سو ناگرای
کس نہ تن چھوم پیال یہ تہ تال ہیتمو
عذرا یہ یتیم وہتھی ما یہ دلیش جاتی
سنیس لو کس نرادنس گو پال ہیتمو
دلدارہ خوت ندیدارہ دگیر یا یہینا
نصبول سوزی جان بر استقبال ہیتمو

غزل خواندن نوش لب

در بیان خشم گرفتن بادرنوش لب بروی افسون خواندن او و تغیر صورت شدن نوش لب برا بشکل جانور

زجرین ہیچ میانی آیہ یا مت! | کرم نمہ خشم و تندی و ملامت
خجل کرہن کتھی زا ہم تہ ہش کو | چھو مایتھو کار بد مستورہ دستور
کمی شتھرن تہ تیھ اَت نادہ واجک | متھر لاگت کمی تژہ نادہ زاجک
حیا برطاق تھاوت شرم تراوت | پری قومس خجالت پادہ نادت
نہ کھوژک ننگ و ناموس نہ عیبس | دژت جای شکیبی دلفریبس
بہ کار ناسرا تھاوت رضا تہ | امی موکھ عاقبت ماچھوی قضا تہ
تمی سیتین ژتت کونی اتھہ واس | پہندی کمد بہ از یتھو آیو انلاس
قبیلس پام تھاوت داغ تھاوت | بہ دنیا نا وسانوی منده چھاوت
گیک زکار بد بدنام تہ بدنام | تہوت پانس پری خاتر اندر نام
مرن چالوی مہ آسم عید شادی | لُسن ماتم مصیبت نامرادی
مہ آسن کینہ تہ دخت بدختر | لُن بد زہرن بہتر بدختر
کرم نمہ لعن وطعنہ بے نہایت | مہ دردِ دل گو نہ ہرگز سرایت
کرن آسس تیز زیو چون تیغ ہندی | دِدن ضرب سخن آسم تیندی
لبان آسس مثان آسمتہ از دل | سو شکر لب تسند شیرین شمائل
بخشم اوحدشہ نیرت آسس گمبر | مہ دلو مس نہ جوابا یورہ قدرت
بمحکم زانس درعشق دلدار | دم سر دو ژہ سوم نہ لولہ کوٹی تار
بحر اُس تیوت ژرحشمن ہ کس گاش | کرن فکرہ یہ سرگژھ ہوسیہ گژھ ہن فاش
فوکھاد نم پرت ماتھر سنے نیم | بہ یکدم چالوٗ صورت تیے یم
دِتھ زم امی سیتین کہشت سر | نتہ گژھہ در میان خلق ظاہر!
انیی کیاہ میانہ دستہ شکر احسان | مسافر پانہ چھوسی دست سامان
ولیکن نعمتک حق نکھہ و الن | چھو بزقی امر حق برحق چھو پالن

دتن نتو نام سر معصوم تیاہس
آتن انصاف تس عالم پناہس
یہوی چھوم باعث تبدیل صورت
ستمن تیہ حسن لبن حضیہ کدورت
وانہم تہ ورہ در ملک دنب
وتھن در عالم سفلی و طلب
تہو منہ تنفس سکان نسبہ سانا ناہ
لبو منہ نداہ تسند نیاہ تنانا ناہ

یمن وذہن دہن تہ ہاند ہم یہ دنیا
بہ فرصت زاہ تہو منہ پاے یوجھا
بہرچایہ چھوم دردیع سکوت
یہ شہر دیجرو یردکوہ ماموت
نہ تمستہ زاہ تتنانہ ذ انتظار آم
نہ بو زم زاہ تسند کونہ جایہ بیغام
دیھن داوش عمارز چایہ یام
تہ دیشت خوش بہتاہ بیھس یادم

دیں تم مرجا چھوی د لیاقت
پن حاجت کڈن سم چھوییہ طاقت
ہن د رہن د تو تنہ دین نفس
ژہ تش کی یرہ مطلب مایو کوس
دین معصوم شاہی کن یہ تعظیم
ہم حاجت یرہ نہ پاتی شہ چھوی ہیم
تسلی چھوم میہ از دیدار جانان
تہدوم نا چاہ دل یہ ہجرد حرمان

دئیں زرحمی پاژہ سنی اعتقاد س
چھ یا دریا نہ چھیر نامراد س
زد لہ [illegible] نقش نامرادی
چھ ختم پر شاہی در سفیدی
سبب چھ خاصہ کار سازی
گرچہ چھس نہ حاجت بے نیازی
[illegible] کل کرتہ یہ فضل الٰہی!!
دی حاجت روائی پرچہ خواہی

عجب ملکن ہوی ڈیو ٹھوم ژہ اہتار
تسنزی برانز وچھومی ہوی رخسار
ژہ کن وچھہ وچھہ و سال آسن یو برابر
تہ بوزت شاہ معصوم ستم گو
دین تس روز خوشی غم تراو ساری
ژہ بیت ئی عہد چھوم ید زندہ روزہ
ژہ بنیں دلبرس نش د اتحاد ت
مسافر لاگتھے ہمرہ ہمت ادہ یو
بہر صورت یلہ وت جان جانس
دیں تمہ شہر یار اشاد بوینی
مہ ژہ ہارم یار اندر دشت و کہسار
بہ این پرندگی فیرس یہ ہرسو
بہ ہر سو رفتم و جائی نہ دیدم
خرابی و بہ آبادی رسیدم
دہن د رہن وچھوم سرم اپچھن گاشت
عجبت چھوی د رجوانی سیتھ خیال ۹

ژلوم لولاہ مہ ڈیشت چالو دیدار
براہ عاشقی وچھومک سزاوار
بڈت ادہ پانہ لاگوم پان در دام
بہ فکر چارہ سازی دار پاہ ییو
کری یو آت غمس منز غمگساری ۳
یو تراوی سلطنت جندہ نال پیرہ
شراب وصل آن معشوق چادت
سو دلبر چھی ژہ ہا نڈن ہر سیمت یو
پیم فیرن مہ ید سارس جہانس
دل فارغ ز غم آزاد یو ینی
نت ناہ زاہ لبو منہ زان و فادار
لبو منہ یوی آن گلروی دل جو
نشانی تو مقام او شنیدم
بہ دام پائی صبر خود کشیدم
دوبارہ چھمنہ کنہہ تس ڈیشنچ آش
کنتے تھاد ک و ستے ات پٹ منالاہ

تمثیل گفتن نوش لب با معصوم شاہ

بزرگاہ خاص آسو از اہل اخلاص
بہن ۱۲ د رہن منجو تس د ین نفس!
ہمیشہ نفس آسس ئی تمنا
کڈن نہ نفس پاکس زاہ تہ مطلب
دوہہ اکہ آو د ر شیس کس نش
بہ بالین گہ بہت کرنس سلام اہ

چھو یمسی ناو ابراہیم خواص!
دوہے کرنس بلال دژنس نہ زاہ تن!
گرتہ ہو ہم ژ کت یا مدر اک دین ہتا
بہن و رہن ہتوان نہ دین یہ لب
ز بیماری آسو آمت بہ بالش
تمنا و نہ دیونس کنہہ چھوی ما!

به مطلب داته نادُن آسه یُس رِتھ
به صد فرسنگ ثه تس نیم لحظس

تمثیل آوِ دِن معصُوم شاه قصهٔ هارُون رشید دا

شه هارُون رشید آسو اک امیراه
در آن وقت آسو نه تس کانهه ثانی
به اخلاص آسوکیٖ صاحب کلاهه
عباد کارو بار آسوس همیشه
بذوقِ دل دُوهه اکه آسو خلوت
کران تته آسو فرقانس تلاوت!
تِهِن توجه سوی بالا چشمه یامت
دِچھان مشتاق تس کُن گو جهه اندار
تِهِس تس کُن وچھت آسِه وزکریٖ ان
تِهِن تهف دِت میانِ کفِ ٹس زنگ
ارادِه حق سیٖن ظاهر به یک آن
دُ ڈلن آسو جانواد ن پادشه هت
اکی حرکتھ هتس کرِه مس وفن گو
اُمید زندگانی ترا وشاهن
هچن نه چشمه موذ رت تیوت گو تنگ
چھو سادن تا ٹهو آخر جانِ شیرین
زبیم مرگِ خود تهف چھو ڈنس نه
زباد تُند کرتم تیز پرداز
زحد شہر و آبادی بتر درا وُ
جزیرن منز جزیراه اک پسند آس
تو جن تهف جانوارس یام تامت

به جود وداد و احسان بنیظیراه
به احسان و به لطف و کامرانی
قیامت تام نامی پادشاهاه
تِلاوت روزگار آسوس همیشه
بهت باغس اندر جز اہلِ صحبت
تلان از خواندن فرقان حلاوت
وِچھُن اک جانواراه خوب تامت
تهندِ ڈنگ همس گو شوق بسیار
دست واز هوا مرغ زرافشان
به پیش شاه یله یود ٹهه مرغ خوشرنگ
وِنهت گو جانور شه هت اویزان
هراسان آسو بیدِ ذٰ اس وحشت
به صد فرسنگ یک لحظه گره هت پیو
به صورت پاسیٖن میانن گناهن
نه زانن وارس اتھ ترادنی تنگ
سو دنیا دار آسن یاسو مسکین
امید زندگانی سُو رنس نه
به غم همراز گو شاه سرفراز
جزیرن منز تهوی گو تِیهه گرٖهن واو
اندرنت وِتھو شه هس ذٰلو بیم و سو اس
کرُن شکرانه جان بر سلامت

وُدن بختِ بدن ٹھ کنو لگوس پور
مه هیو کُس زنده پانے زا ودر گور
زا عمالِ بدا بن مشکل به پیش آو
نبت کیاه آم تقدیرن زینوم واو
مُرن بر حق اما میانوی مرن کره وٹھ
کمس گو وزِ بدبختیو میانو هیو کره وٹھ
به هر صورت تهدن بر فضلِ حق دِل
چھو پیس نش حل بحقد کلِ مشکل

درین مشکل مه حاصل کیاه چھو کھن غم
یه لکھو مُت دراز ل آسیم ته وا تم
وچھن ناواه لِوات از طرف دریا
خلائق تتِ اندر هچون ز دریا
تهِس ذٰ اوناو ڈیشت وحشتا ز دُور
به پستی و بهمستی رُود مستور
بمودل تت جزیرس کُن لکک تاو
بهِن پیٹ شاهزاده ناوِه منزه رِ دُ

ژلک نے یم چھُوی قطع حیاتی
از ہارون رشید نہ دسته داتی
کمر بسته بخون شاہ جہان چھُوی
اگر در خانہ ز دزک خوف جان چھُوی
وزیرن کُن دوُیوم ونو تمکو سِر!
مِرتس سیتن عداوت چھُس ظاہر
مہ چھُمنہ تاب جنگ آن شہنشاه
درین مشکل مہ ونیو چاہ چھُوم کیاہ

۵۴

ژلن مہا لوی بس لطف چھُس آسان
ولیکن چھُس از دشت ہراسان
تصرف ہر طرف ملکن چھُس مسند
سِتھاہ در ملک نازِ ہر ناز تُمسند
ژطم گونہ جایہ یا رم گیا چھُو چاه
زخنگ اوگرن مشکل کتاره
چھوی مہ دوگنیزا چاه کڈ توم
نو دو نیہ تم زختبس تم توم

کرکھ بوپای خیمه خوش زیبا!
کہست پٹ بوٹ تخنس شاہزاده
ہتوس رخصت امیرو تے وزیرو
تن تنہا تھوک شہزادہ تم گیس
سیتن تم گرم روا اندر دو یدن
ژلوس ڈراز کمینگہ ونہو نبردراو
سلام باادب کرنس بہ اخلاص
دُپس شہزادن ای مظلوم غمناک
کینژہ ترنو سیت چھُو نہ کانہ رفیقاه
دُپس یم یوُزہ سوداگر بو آسوس
جہازس منز بو آسوس مال و زر سیت
بہ امر حق مخالف واو تہو سخت
لگوس بو یت جزیرس منز سِتھاه کال
مدار اتم کرُس دپونس وپن تراو
یہ بڈ مت چھُوی دمی تمکوی وچھنہ ان
دُپس ہارون رشیدن چھوس بوزانان
سبب ونتم ہت کوہ چھوک تِہ تنہا
بہ تنہائی مہ ونتم کیاه مدا چھُوی!
دُپس تم چھوس فلان شہر کس شہنشاه
توابع چھیم سِتھاه دانا تہ عاقل
چھہ محرم تم بہ علم رمل و تن جیسم!
بہ سعد نحس دانستن چھہ ماہر
دوُیوم ہوی یوُن نوبت ژہ کنو گب
بیس طرفس گژہن لازم تہ ملزم

ونہرس فرش مخمل ہای دیبا
اکابر دوُساری ایستاده
بہ کشتی تراو در دریا تمہ رَد
مرخص ونہ گل گنڈت پھر یئس
زِ لیتی تُل کلہ ہارون رشیدن
پژہ تحقیق شہزادس لشہ آد
جواباه تم کرُس فیرت سِتھاه خاص
ژہ کُس چھوک وچھنین جای خطرناک
نہ یار اه دوستاه نہ کانہ شفیقاه
کران تو ده سیم وزر بو آسوس
غلامان و کنیزان ہم سفر ہیت
بڈت گیہ ناو باسباب بارخت
ژہ یامت ڈیو تھمک دل گوم خوشحال
دُپی مالک عوض یو داوُ منشراد
مخور غم روز راضی شاد و خندان
ژہ آسک شاہزادہ چھوک تُوی جان
ژہ ہمدم سیت چھینہ ہم وطن ہم
یتین چھو یہ شوق کنہ ذوق خدا چھُوی
قشونہ چھُوم سِتھاه بڈ حشمت وجاه
مدبر مصلحت اندیش قابل!
کران راز سماوی اتی چھہ تفہیم!
تمن نقش راز پوشیدہ بہ ظاہر
ژہ ملک خود ژہ روزن جای چھُوی لب
دِتس تا مت دتکت چھُوی ژہ کنو شوم

ہمت تدبیر ٹھہراوک وزیرَ د
صلاح نیک ٹو نہم چھوی تہٕ بہتر!
شرط چھُوی یِتِ رِتس تت جایہ روزن
نمی سیتین ژلی گا نگل سِتارس
توی تنہا بو چھُوس یت جایہ روزت
میر چھم صیا فتہای شاہی
وناں بادلِ اندر کن شاہ ہارُون
غرض تختک تہٕ تاجک آسو مُت چھوک
ہہ ما امسنز ٹس بَدرای اَسِہ ہم
بہ نفس الامر کرہس بے دفائی
یہ اصلن نہٕ اوٗمُت چھوک سُدتہٕ ساہ
دِپُن ہارون رشیدس بردنہہ ڈکن یک
کبابٕ و نان متوک باہمد گرہ کہن!
بزُت سابوٗت اسہِ ایس ناز دانہ
قلمراشاہ لڈن نازک سٹھاہ تیز
سیٖتھ ہارون رشید سٹھاہ ممنوُن احسان
تہٕ مزمان وارکر تہم وارہ خوبی
اپنی کیاہ میا نہٕ دستہ شکر احسان
ولیکن نعمتوک حق نکھ وا لئن
قبول یدوی کرک چھُم خدمتس عرض
تھِجے یا ٹھِن تہٕ آیہِ تہم بہ عزت
اجابت تم تہوس یم توج قلمراش
نمی لحظہ بہ تقدیرِ خدا دند
بزور عطسہ ژایس تشراک تالس

ہمن میانوی گرہ نیرن صلاح پیو
سکونت منزٕ دس لوٗسی تس کر
کنوی نٕہ لو بِدٕ تہٕ چھُوی دِن سوٗن بوزن
دَوانی چھُوی نخوٗستکس و تارس
زخونِ دشمنِ جان ژہ ہا یہ رَوزت
کبابٕ نان و بریان مُرغ و ماہی
ہموی مُسند چھیو عمدا ہا رمُت خون
توی حیلہ و نت تہوت کاسو مُت چھوک
نہٕ دُو دنا و نِشان و رائی اَسِہ ہم
دعا یتھ نتِ ژلس ہت پادشاہی
کران اکثر چھیہ شاہس مارٕ ہ پیادہ
بو چھُوس نہٕ انان فاقہ ما ژہ آسک
شرابٕ آب پاکیزہ ہتوک چوٗن
مکلف خاصہ بر دستان خوانہ
دُرِت تت ماز آیہ تس کرت دیتر
دپُن شہزادس ای یار مہربان
معاوضہ خدمتا ہ تہٕ نہٕ میان تھوٗبی
مُسافر یا نہٕ چھیوس بے دست و سامان
چھیو برحق امرِ حق برحق چھیو پالُن
ادا کرہ ہا بو چانی خدمتوک قرض
تھِجے بو آیہ راہے ژی بہ شفقت
دُرِت تت ماز آیہ تس کرت فاش
بناگہ آیہ شہزادس کوٗڈر پوٗند
ویٖت پیو گومت تبدیل حالس

تحق تسلیم کرد تم جانِ شیرین
قضا گو کار کرد تھی ڈلو نہٕ آئین
جگر ہارون رشیدس گو پڑا زخون
دو دکُن ہو ٹھس چھو کُس ٹٕ پیوس نون
عیان تم ڈلو ٹھہ تقدیرِ الٰہی
سپُن حیران بہ علمِ کبریائی
زرُن بند دِل گرُن درکام و ناکام
پرُن انا الیہ راجعون نام

وناں شرمندگی ہت آسو با حق
کھتوم یا ربّ بہ گردن خون ناحق
دپُن تقدیرا پزد گو کرت کار
پیو جای قضا ہر کانہ چھُو لاچار
رضائی حق قضا مُسند بلا ریب
بہ دستِ بندہ لکھو مُت آسو از غیب
محض یتو میا نہ دوانت آسو مقسوم
تہو کنہ کینہ علمِ غیب معلوم

سٹاہ شہزادہ شُند تس آ سو فران
سو ٹُلست و ہمہ جانک دُور تس گو
بلا شنک مچھو آمُت جالو زدَن
نکھ بیو ٹہس سو مُرغ تیز پرواز
دتہت گو جالو پرواز ترادَن
گُلستان ڈٹیھی مسرور گو شاہ
بہ یک ساعت بو بیتو واتس وُہ ناگاہ
بہ در دربان ڈیو ٹہن تیغ درکف
پرُن حمد و ثنا اشن دارہ ہارُن
کرُن تصدیق دل بر خواہش حق
یہ اف نہ وقت معصوم شاہن
نظر کرو چھتہ قسمت کیاہ مقدر
زہ یُدا آسی نصیبہ یار ڈُٹشُن!
خدا بے شنک ٹمس نش واتا دی!
دلیل اتو تام آنہتس واتہ نادُن
دنی امہ پتہ بو قصتہ بوز کن دار

دھچُن پیدا ہن آن مُرغ طیران
دل نا شادیٹو مسرور تس گو
کدُم البتہ زین جائی خطر دن
گوڈس تھف شہریار تس کمن بانہ
بہ یکدم باغس اندر روانتہ نادُن
بجبرت آسو واتس کتو وجھوُم کیاہ
نجھس ویس ہتہ ننو کاتہ داتہ نزاہ
تمی در حجرہ وتہوی ٹپ رحلہ مصحف
دوگانہ بہر شکرانہ گذارُن
بہ تسلیم قضا گو دارہ صادق
دُین بانوش لب تم نیک خواہن
چھوتس تتو واتنوی یِیتو مُقرر
بہ دنیا رُوی آن دلدار ڈٹشُن
زبیش مرگ ٹمسند رُوی ہادی
بجائی خود گزہت تم ڈاف ترادُن
بھوش گوش بوزدی ززہشیار

تیاری کرم دِن معصُوم شاہ بہ سفر بیت الامان و رفتن بدان طرف

پگاہ بیلہ والو صبحن کوس نُزین
نہنگ زنگی شب درادتہا
ہزیمت کھف شین خیمہ کڈن پت
سیٔن فیروز شاہ روز بر شب
زلنصرت مژدہ ہت باد صبا آد

لدُن براق ہر سر قدم زین
ستادہ رُود پوشیدہ خوزہا
ز وحشت رُودا اندر کنج ظلمت
متین با کام زرین جام بر لب
شب غم ترا ورز خرمی آد

کوہن پیو تا عالم گو پُر انوار
زخواب خوش سیٔن شہزادہ بیدار
بالفاف پرآد گوتت پنجرس نش
زبان با نوش لب موزرن ایر پرسش
زہ دنتم ای زلیخائی زمانہ
کری یت یازدہ لہ از دت آ دانہ
دپُن تمہ یںتی چھت زہ کالہ شہمار
ٹمس آ در آسی ستین چھو کیاہ کار

جد آ گو ٹیں مد العنی دلا رام
سو ضیاد ٹمس گو رام در دم
نبر تمہ جابہ نبرت آ دیبی
کرُن رخت سفر سار دی مہیا
زسر ترادُن خیال بادشاہی
کمن ساہیں دہس سفر چ تیاری
زُن بلہ آفتاب مغرب ج جائی
شبن کر خیمہ تاریک پاشی

تفس مت شاہزادہ دراو درراہ
ہژن بیت الامان کنٹ بتیزی
اکس لحظس برک نہ زاہ نہ آرام
بگومی تیز رو تم آس در راہ
سفر واراہ کرت تم داتنہ کن
ذک شیطان شبانہ کرنہ گمراہ
کلس ہٹ ہت قفس تنہا پکان آسو
دنان آسوای کج اندیش آسمانس
ایی کیہ مار نہ سیتی ژہ حاصل
ہمین نوع آسودن رہن کران گشت
ڈہن ہٹ جان واتس از مشقت
دلیل التحایر ینن ہا دلس وت
تُسند تیر دُعا بر آسمان داتو
تفس تھاوُن کلس ہکیوا دیزان
پڑن گوڈہ اسم حافظ جسم و جانس
جنو یامت وچھوک تا من تجسم آس
نگر از جان ژہ چھوک بیزار گومت
ژلوک منز باگ اندا ندگیر کرہس
پرژہن ہتوہس کتکو چھوک از کجا آک
میانِ صد بلا کتھہ آک سالم
پکام اژدہا پانی کتھو ژ اک
دلوک تم پانہ حق ییو آسہ ہمراہ
بواذ نوشس لب آمت خبر ہت
دلیل التحایر ینن ہا دلس وت

موافق نین خدمت گار ہمراہ
بسامان گوردان باصد عزیزی
ژکن چون باد یک از صبح تا شام
صبا پو شکستہ رفتارس مولی زاہ
غلامو ہتو سہ از سختی پتھر ین
تن تنہا ژلن تر اوت سر راہ
براہِ دور بے رہبر پکان آسو
بو کرہتن بے خبر ژہ نشر زانس
انوت کس میانو ہیو ژی بیس مشکل
کڈن منزل کنوی زنود نشت درد نشت
ہری یش ہمت تت فیو رنہ یت
مہجن یاری نہ حق سپنس مروت
بتوفیق خدا بیت الامان واتو
کہٹست از چشم مردم جانور سان
دُرن دِل ژ ادمنز بیت الامانس!
لضبدو سو آس ژ ہتو ہس کرن ترس
بشر نزدیک دُور از خیر ہو مت
ستمگار و شدید و خبر کرہس
چگونہ ژ اگ در ملک خطرناک
ژہ پانس کتہ نہایت در اک ظلم
ہٹس سنن کتھو لایت بڈت شراک
گزند ہیچ کس تسن دانہ زاہ
پیام عمر باز ہت اثر ہت!
مہجن یاری نہ حق سپنس مروت

توچھم از خدمہ خواری و مشقت
لجھم محنت سٹھاہ آسمنہ زوت
مہ چھیم ہمراہ انثر داراہ لوُزو
سہ تراو دِ و تھ اتھہ تُوہ دُور روزو
سپن خوش تم سٹھاہ لار ان گئی نام
دنکس ین پانہ دشتہ پانی پیغام
خبر یلہ گُوڈہ ننز تمہ پانہ جہ لوزن
کنیزاہ شاہزادس نشہ سوزن
سو پانس یت تمہ نیو بر دیتھ کس تس
وچھت معصوم شہزادہ خوشدل سپن تس
پریشن پانو تی جن زاو یامت
کرن ہیر ادب خم سرو قامت
نمت کرتن بہ صد آداب و تسلیم
دُعای مال و جان کرتن بہ تعظیم
دپُس تمہ کیاہ ژہ چھوُی ییی م لہت
ہگو چھوُم ہیر دختر موخن سپنمت

سپند و عود و صندل مشک و عنبر
وزن ہیچون دل دشمن بہ مجمر
نواساز آسن آواز دمن ز
بہ عشرت باز نوش ناز ہمراز
وزانی آسو زچنگ و ستار
وزانی عود و عنبر آسو در تار
نوان کیٔ آسو تمنہ لو رکوی گاہ
تمی ساتہ بوتھ واتسن ناگاہ

نظر یامت ... ہمہ بر روی تس بام
زسینہ تمہ ... بیچھن لو بر بام
... روزت مقابل
... اگو دل
... حال ... ان
... آسو لو بان
... ہیولا
... مشغولا

بجلدی کورہ ہند پیغام مہ دن تم
دپس تم چھم مہ نمرسیت پالنس
سفر تیر سخت دون زمین کڈن یوم
ازان آسوس مہ معلوم آسنہ وت
براحت زاہ تہ رود سنہ زمانے
ہماندم دراو دل ہت نوش لب آؤ
زحال پنہ ڈیٹھن خانہ گیمت
زجس نیرت وچھتس کتہ رہ کون باب
دعا پرنس بہ افسون از دل صاف
بت مہ ردسپن از خوی اصلی
بہ شفقت تنگ لٹ تمہ ماجہ در بر
وچھن تمہ کورہ یامت روی مادر
ووک ڈیشت اکس اک ماجہ کورو
جدائی وچھتہ کیاہ گیہ زندہ پانہ
رچھک از غیب آفات و بلیات
اکس اک میچہ بعد از دوازدہ سال
پرزہوس ماجہ زہ یم اننک سو کس کس
سٹھاہ یم چانہ تڑہ تو جمرچھ خواری
دپس تمہ تخشمک شہزادہ خاص
وننی کیاہ کنھ چھو مالن ٹھو فرزند
یہ دو تو مت چھوچ تمن منگ منگ خدا ین
عزیز آسو سارنی از حد زیادہ
پرزلون زوہ نش تڑ روی آسوس
دوہہ اکہ آسومت جام آداز

گیس بے تاب نار س آب مہ زمن تم
بہ سختی دات اس بیت الامانس
توی چھم زدن لجمرتھ مشکلاہ گوم
ییچوس پیوستہ بوسر نوش لب ہت
سلامت دات یتو اقبالہ چانے
مرت زن کورڈیشت ماجہ زڈاو
کنیچ زن پنجرس منز ہا یہ گیمژ
لجس دگ اننک زگس گوس دلچاک
ڈلوس اندم سو زم یکدم زلس شاف
تڑہی گیہ یتھ پر زاداس نسلی
دتن بوسہ سٹھاہ بر روی دختر
کھورن تل تراونس از عاجزی سر
زہ تہ مہ لوٗن دور کیاہ زن پیو
لکھت تی آسو ناحق گو بہانہ
تھو کن ندہ دوبارہ کر ملاقات
کرک باہمدگر تقریر احوال
چھو ماداشس کجاو ذات کیاہ چھس
دتن پانس ید اکرنے زہ یاری
چھو مقبل صاحب ہمت بہ اخلاص
بزاری چھوسن یہ منگومت از خداوند
وچھان آسس تمی زاہ بن نہ گراین
چھونہ در صحن بکومت زاہ پیادہ
بہ عیش و ناز کرمت خوی آسوس
گھی آہنگ نیز یرہ وگھی راز

منعص گوس عشرت شوقہ میانی
بہر اطراف دام و دانہ تہو ہم
اَمِس یلہ شوقہ میانی ذوق گو گم
یہن تہو ہم مہ در زرین قفس جائی
بہ پیشس لوی خود تہونس سر طاق
اَمی نہجہ مہ کڈتن جایہ کنہ دوُر
لجس یلہ پنجرس اندر تہ تقدیر
اَمِس گیہ میان بیماری، ہ سٹھا سخت
لذن لڑہ خاک گو غمناک بسیار
کتہو میانو سپُن شادابُ خوشحال
وَنن ہتو مس پنن احوال جانوز
بو چیس مشہور شاہن کور دلپوس
لکہت آسوم گژہن دِ ماتم غم
سراسر بادمِس عشقن حقیقت!
دوُن دل نارہ لوُزت عار تِیر اَس
ہمّت تہ دِل نہی کرنم بہ حد سوز
پیم بدوی مہ تراون پادشاہی
مہ دپومَس چانو تتہ واتن چھو دشوار
کڈُن ازتن لباس شہریاری
کرن شاہی اَمی پڑہ میانہ بو ہم
رفاقت ام کرم کرنس بو ممنون
بہ غمخواری امی کرپائی میانوی
سپُن یلہ ماجہ تمُسند حال معلوم
سٹھا کرنس دلاسا تہ مدارا

سرودس فی وقت اوس فی وقہ میانی
بدل دانہ مولُل دُردانہ تہو ہم
دژہن لو زالہ غمہ دا پان لاگُم
خورش محنت تمگو آسو سنہ پردائی
ہہت بے جفت مہ کُن آسو اشتیاق
دلس سٹ زن بہت آسوس غم کوُدہ
ہتوم بیمار لاگُن بہر تدبیر
سٹھوس کہ توت شاہی تاج تہ تخت
مہ پردس چاک تو ایس بہ گفتار
بہر دل مہ کرنم پرسش حال
بیان کرمس پنن احوال دلسوز
مہ رستوی کانہہ اولاد اہ چھونہ تس
بہر صورت مہ دژنم جانور زم
تتہ پتہ طالبس پیر طریقت
کرُن مہ سیت دِ غمہا انہہ واس
ہمت بو ماجہ مالِس نِش تہ خوش روز
شوم بیشک ہمراہی تو راہی
گژہن بیت الامان چھونہ کینہ بندکار
سفر پراون تہ تراون تاجداری
سپن یکدم چھو کن میانن پہ مرہم
وندت لگنس بدن میانوی ٹھکو خوان
ہنن ہرنس تہ گلشن آئی میانوی
انن پانس نشہ شہزادہ معصوم
گژھوم تری ہیو مہ گبراہ غمگسار

بو اَسِس دادہ مہ سندی انتہیٔ
ودان دیوانہ تہ فلدانتہیٔ
مہ سندہ دِل تیغ آسمہ امید
ازین دختر بو اَسِس گنز نومید
تہ تمکل گوم جانی سیت اسان
بو کتہ نش اریاہ ممنون احسان
زہ تراوت ساتہ بابت نازو نعمت
ہمیشہ ایم لوبن تس ماجہ رحمت

بو کرہتی نذہ دلوتہم اچھن گاشس
زہ بو بیتہ جات باتی شاباشس
گیس خوش چانو دیت دوی پوتوس
نجیمی ثری یہ مہر دِ غیرت حور
کرن پتہر بہ عقد شرح پاکس
خوشی کرتر او غم اتہ محل خلش
ذیتہم غیر ات تامت چھم مستور
دیس لم پورہ پرہ کت کوچھ منظور

غزلِ نوش لب

وسئے گلن آوے بہار
ازسال انتھ بالہ یار
دلول انن فل لالہ زار
ازسال انتھ بالہ یار
تمت پرانہ مائی گوی زہ کیاہ
ہشر اوتھس کیاہ چھوم مہ راہ

آسک زہ مہ یانی غمگسار
ازسالہ انتھ بالہ یار
چھم لولہ چی گنیمر مہ یاد
سوی نازہ میانوی نہ آہ تہ داد
گوی نالکن پیغام ہار
ازسالہ انتھ بالہ یار
دوس کتن مہ کیاہ چھم پر آدن
بس کرہ و چمن

یہ چھم خواہر بوچھس اسند برادر — کرس کتھہ بدنظر زانہہ چہ مادر
بنی گزرت دچھن بوچھس مس کن — چھونہ بہتر کلا ماہ یتھو کرن نن
یہ گل تس بلبلس کرتن حوالہ — ہمس اسند چھہ داغ دل چو لالہ
لکھے زمانہ دن لوختا میانوی چھوتت منز — یمن ہجران تہ دن کرو وصلکوی سنز
منی منز جای چھک اکسنزی پور — چھہ گیمت ہر دوکن از عاشقی دور
مہ کومت عہد و پیمان با خدا چھوم — یہ معشوق عاشقس واتن مدا چھوم
زبد عہدی چھو سپنان آدمی خوار — لوان اندر عذابِ حق گرفتار
دپس تم حال سند چھمنہ معلوم — خبر چھا آسہ کتو لگومت سو مظلوم
سوتتہ زہ ہنومت چھو نزکتان اندر — کنوی زنو نزاومت دیرا تس اندر
خدایی زانہ تن آو دریش! — زندہ چھا و نہ یاتل مودد لریش
دپس معصوم شاہن میان کت یوز — خطا ہت ملک بحرین قاصداہ سوز
بنام نازمست کر نامہ مرقوم! — عجیب ملکن خبر تو آسہ معلوم
یقین چھوم تی سوندہ آسہ ہرگاہ — ہمس نش آسہ واتن گاہ و بیگاہ
تتی سینی تسند پیغام اظہار — لیوتس نش پیغام آن دلافگار
زہ لکھ نامہ ہمس کتو تی چھو تدبیر — بہ جلدی سوز قاصد کرمہ تاخیر!

نامہ نوشتن نوش لب بجانب نازمست

بہ سوی نوش لب نا ملک اشارہ — سین از مادر خود بہر چارہ
قلم دلول تلن از بہر محبوب — کرن خوش اشتیاقک نامہ مکتوب
زجر دل در مضمون کھارن — بکاغذ از عبارت تختہ ہارن
بمعنی ہیچ پیچان صاف شد حرف — بجون دیدہ لکھوتس شرح شنجرف
غزل شوقک کرن در نامہ مرقوم — میان نثر زیبائی چھہ منظوم!

سلام و ادعیہ لکھوتس پیس دپش!
وتن نامہ لدن سوئے وفاکیش!!

بیہ ہس پتہ پتہ چھو منہ دار
لاگت چو بلبل ون دمس
یینر زلن کیاہ چھوس حمار
تراوِت ژلوم بھاوت فراق
منہ دِت انن دہنس لوٗ زار
پروانہ لاگِت گت کرس
چھم کل تہنز مول چھو منہ ہار
لیہ لوسنا دم تم وچھان
ہیہ تن مہ ڈولم اندہزار
شرادن شین زن گاجنس
دل ہت ژلوم دلگوی قرار
تیر بلاد تو نم کتہ ! !
پشہ ناسوس ہیہ لولہ نار
تم یارہ زا جینم نارہ دس
کس باوہ اندرم حالِ زار
پلہ کتو لبن کتہ یار جان
نلہ ناگ چھا کنہ آبہ چرار
فو لنے گیس گلبن برہ
زو لہ چھمنہ در دل چھوم امار
مس پیالہ دتو نم عشقتو ی
چھس منتظر در انتظار
گوشن کرس احوال میا نو
لگو سیر ڈل فتح شالہ مار
در باغ بوژ ہا نذن سو بہ سو

از سالہ انتن بالہ یار
منز سنبلن زاگے ہمس
از سالہ انتن بالہ یار
چھم لولہ جگرس اشتیاق
از سالہ انتن بالہ یار
تت شمعرویس تل مرس
از سالہ انتن بالہ یار
بیہ ناتہ بال ادہ مارہ پان
از سالہ انتن بالہ یار
گل زالہ عشقنہ لاجنس
از سالہ انتن بالہ یار
رُدم گژہت ویرن نشہ
از سالہ انتن بالہ یار
کت جایہ لگومت تس چھورس
از سالہ انتن بالہ یار
ولہ زار دہنس عارہ سان
از سالہ انتن بالہ یار
للہ دون مہ آتش کر زرہ
از سالہ انتن بالہ یار
حس چھو منہ لارس کت کتوی
از سالہ انتن بالہ یار
یہ نامہ ژلہ ہم زونہ گرانو
از سالہ انتن بالہ یار
گرڈ نیشہ تمشند ماہرو

سر یادنی کرہ یس نثار
از سالہ انتن بالہ یار
بلبلن آدان چھیں گینہ گلشن
ولمت چھو زلفِ کاکلن
فلمت مہ چھیم تازہ انار
از سالہ انتن بالہ یار
ریوان نختنہ نارہ چھیس
دلوان ون تس دلبرس

٦١

الوان تس چھوتہ دانہ عار
از سالہ انتن بالہ یار
تراوت ژلوم بھاوت فراق
چھوم لولہ جگرس اشتیاق
منہ دت انن دہنس لوٗ زار
از سالہ انتن بالہ یار
ییتہ ہا دنم حسن عجب
دیوانہ کرنس توتہ لب

از غمزہ ناوک زن صیاد
تس یاد پمناکرہ ہم یاد
مہ تہ تس زلی آس میلہ دن
دشہ سیت کمان دون کرزہمن
مہ چھوم غم ہمدم تس دِ شاد
تس یاد پمناکرہ ہم یاد
ربوکھ آیس تر لاچار
دژہ دژہ دِراس تیہ مار نہ یار

ہاس پیہ نالاس ناد
تس یاد پمناکرہ ہم یاد
نشہ پیوم دور ر گوم راون
دشہ چھوم دشہ ٹب دنبر راون
تکیس منگس استمداد
تس یاد پمناکرہ ہم یاد
دلِ زِ صلہ پیٹ گوم جادوگار
شہ تس نہ کڈیس نیرنگار

از خانِ دمان کرنس قرار
کتو گوم منتو کرنم مہ حیل
آخرہ وچھوم ناپائیدار
ناگرائی ڈ ونگنم ناگسی!
تس پتہ مہ راوم لوکہ چار
تامن ژلوم کرتھی سوگرائی
دامن رٹس دوز شمار
یس زالِہ بدنس عشقہ نار
مقبول کرنس دِ لفگار

از سالہ انتن بالہ یار
تس پتہ دراس کرانہ لیل
از سالہ انتن بالہ یار
ہیہ مال بوتت پٹ زاگسی
از سالہ انتن بالہ یار
پامن مہ تھاوت گوم جائی
از سالہ انتن بالہ یار
سوئی زانہ کیاہ گو ہجر نار
از سالہ انتن بالہ یار

غزلِ دیگر از نوش لب میگوید

وسں مارہ منتو از پیوم یاد
وسں نارہ زاجنم گوم بیدا
رو چھوس دوشن مو چھوس شام
در بند کرد آن سرو آزاد
مصحف روئیس چھس خم لف جیم
ابرو لوزن تل عین صاد
تم وامقن تراونس عذرا
شیریہ میلہ نا از فرہاد
یہ گوم تراوت تھاوت پام
ونہ کس تس رستویم بیداد
نزدیک شانت دورِ رپیوم
ترکان لعماد رشیراز
معصوم کرنس بے اعتماد

تس یاد پمناکرہ ہم یاد
تس یاد پمناکرہ ہم یاد
در چین گیسو چین تا شام
تس یاد پمناکرہ ہم یاد
وندشین زن چھس خم الف میم
تس یاد پمناکرہ ہم یاد
مت لیلہ کرنم نہ زاہ نظراہ
تس یاد پمناکرہ ہم یاد
تنہ آشفتہ دل پیوم دردام
معلوم چھو منہ کمہ وتہ گوم
تس یاد پمناکرہ ہم یاد
چھاکو نہ تس ہیو تیرانداز
تس یاد پمناکرہ ہم یاد

پلہ کوتیت دٕتہٕ چھس بے زاد
تم سرو مہرن ترادم مائی
عارضی چھ نہ عشق بے بنیاد
ای مہ ارض و آسمان افروز
فیروز پتھو روز افزون باد

لو از شنامہ ہت باد صبا رَو
بہ بحرین آ در گاہ شہ ژا و
خبر لوٗزت سہ گیہ خوشنود و خرم
بہ پیش خود سو قاصد منگہ نادٕن
پرٕن نامہ ہرٕن چشمو کنی خون
مژ رتمہ در سخن لعل شکر بار
مہ کیاہ معلوم چھوٗم پیغام اشند
شبا تہ نذرہ ہتو ینہ بیادہ نادک
بہ ببر چھی کرک آ دارہ مارہ
تمی کنھہ قاصدس ستین کران آس
کنیزا آیہ دپانس ای سیمبر!
اما چھوس تنگ روش لغر ژلمت!
ننہ داری خبر لوٗزت سر درآیہ
غریباہ ہیو دچھن لوٗزت برس تل
ز ہجر یار بچمژ نازنین تن
ہیہ پانس ہترا یاد غم گرد
رٹن تس چیرہ بویاہ ناٹہو دربر
حرم خانس اندر ژانن بہ اعزاز
گمان فرٕ نہ چھوم ژہ اندر درد غم چھوک

تس یاد پمنا کرہ ہم یاد
ییم مہ چھہ رٹمژ شمنہ منز جائی
تس یاد پمنا کرہ ہم یاد
مقبول کا پچھان چھوی شب و روز
تس یاد پمنا کرہ ہم یاد

رَوانہ سوئی بحرین زن ہوا گو
لبقصر ناز مست از محرمی ژاو
سپن تن تازہ گلدستہ ز شبنم
عنایت نامہ تس دیش تھاوٕن
جون الونس دلن لوٗزت سو مضمون
کرٕن تس قاصدس کنٕ تلخ گفتار
سیمت آسہ کوا انجام تمسند
ترکستان ولایت وانا وک
مرت چھا نہ زندہ گومت کانہہ دوبارہ
زنرگس ہیجہ شبنم اشس ہران آس
عجب ملک آدٕون وانو بر در
کونہ ترہموی لالہ ہیو سوگلمت
کرٕن نامہ سیتی کنھہ وایہ
ہٹیمت ترگمت افسردہ ہیکل
گلابس تس بنیمت رنگ سوسن
ارن زن دوی گلنا ہی گمت زرد
زگرہ بہ زونہ پٹ کہتو لوز اختر!
خورم دل پاٹ کرنس پرسش آغاز
بہ عشق زتس لب ثابت قدم چھوک

چھس نے شفق نبی دنیک چھوم بالو
ونشامتہ زہ ونم کیاہ بنت آم
ہمن لطرفن لگوک تقدیرہ سیتی
غمن ہاگوی بدل تدبیرہ سیتی
عجب ملکن دتس بیہ راز از باغ
تولن تنومس تہو ہم برجلب داغ
ابرنت دتو ہس یقین ز الوہم بومود
زچھن آسوش خدا یوش نذرہ ودس

پننہ جانک تہ پانکہ کیفہ نہ غم کھیوم
ولیکن یار دراوٕن بدر ستم گرم
دیتوم از طالع بد کیاہ بنت آم
دتت کوتاہ کرم نمی چھی تمام
دیو تو رس عالمس ژہ ہار پوشہ دلدار
کدام محنت لعنایت ریح لہ یار
بہر جایت دنم نبی گلزحس فون
زہ دو کو بجل عالس فتو رس کنو زن

چھی گیسوان مشکین
بو یاہ چو نافۂ چین
بکشائی لعل نوشین
طوطہ کلن مبارک
ترمژہ ژہ گستاخ
ونتھم مہ گیم سوراخ
لولہ دلن ہمی آخ
ذاہ کربلن مبارک

۶۴

خال سیہ بہ زلفت
دام بلا بہ الفت
باذاغ زاگ زن ہت
منز سنبلن مبارک
عاشق ترچہ پریشین
سرخستہ غنچہ رشین
بہر جان غمزہ دشین
تم تنبہ لن مبارک

ترہی آسم منس عشق حرا تت
چہ دور عاشقن مرین علامت
دوان آسوس قدم از صبح تا شام
مہ بوزم نہ تسند کونہ جایہ پیغام
وچھومنہ روی آن مہ روی زیبا
وچھن ہن ہن گجم نارہ دزم تن
بوچھوس دمت سراپا لولہ نارہ
شکوہ و سلطنت ترادم مہ تس پت
مہ راوان راژ ون میدانی منز
کوہن تہ غارنی فیورس کنوی زن
ودن دمس کونی زن ون ژدپاری
دیس تمہ کرتہ از خاطر ژہ غم دور
مہ نشن ون قاصد اہ آمت چھو تمسند
سو خط تمہ آسو لکھومت چانہ بابت
خطس اندر لکھن لو چان غزاری
فرحنامہ لکھون رنگین بہ مضمون
حریرس پٹھ کرن زن مشک ریزی

تہ ونہ ہا چھومنہ ونس سم مہ طاقت
چھو دور پارہ سند یارس قیامت
پتھر بو ٹھسنہ ذاہ ساتھاہ بآرام
نشانہ کر کنہ تمسند کونہ آم
توی چھوس گلمتوی ہیچون ہلالہ
نہن ونہ کرالو چھومنہ لولہ زخمن!
سومی آسم تنو ناپائیدارہ
بیس کن ہا تس ون آسہ رغبت
سہ ما آسم بہت بیگانی منز
تمس ما آسہ دل اغیارہ نی کن
بہ بیہودہ توجہ مااثر خواری
سہ چھی اندر دفاداری سیٹھاہ پور
خطاہت از صبا رفتار چھوس تند
لکھن فرصت بودن چاتی حقیقت
مبر کانہ غم کری بو غمگساری
باابیات و غزل رنگین موزون
جواب نامہ تمس سوزن بہ تیزی

غزل نوشتن نازمست بجانب نوش لب

فصل بہار آمد خوشبو گلن مبارک
بیرون زدل برآمد غم بلبلن مبارک
ای حور وش پری زاد قد چانو تازہ تمشند
دلومت چہ سرو آزاد تم کاکلن مبارک
رخسار دژہ ہاوک گلزار منزہ چھاوک
یامت نظر ژہ تراوک بادم تولن مبارک

برمضطر اے ستمگر بنٛن یتوی ستم کر
کس بادہ راز دلبرس یذ فلن مبارک
عشقن ستم بنن یس والبخہ کنڈ سنن تس
تی داد لدٛن کس کہہ سنبلن مبارک
بُلبُل گُلن چھہ گاران پروانہ شمع ژہاران
بنبور ہمیشہ لاران ینبرزلن مبارک
عشقن شراب یم چیو بیخود سو گو یتھہ پیو
دیوانہ تی وچھان گو دل عاقلن مبارک
مہرو یہ ہادنن موکھ زاہ کربلن تمی چھو کھ
جگرس لگن یمی ژہو کھ یٹ تنگلن مبارک
مقبول راہِ دلبر مُو یک سوائ رہبر
پے ژہانڈ پیروی کر صاحبدلن مبارک

اچھن چھس زون لچھر لولہ چانی
دوان نالہ چھو ڈیمت حالہ پانی
تنہ ستۍ گمت چھو نہ خوتاب راتھاہ
سوای گریہ چھو سینہ کانہہ ساتھاہ
تمس ژون رہ نہ تہس چھس ستۍ رگو ست
یتھہ یادن تھرہ چھو مت پر لو مت
عثن لاتی گمت از ضعف و سستی
یثن چھس خواب گیمژ تندرستی

عبارت تت خطس یے اَتس لچھمژ
بوآسوس چانہ لو ژہ غمگین نہائت
وچھت از نامہ چانوی گوم خوشدل
فتوح تازہ گو حاصل باوقات
چھچم نامن زسینہ گرد ہر غم
بہ کینژاہ کرمتوی آسوی ژہ مرقوم
بحمد اللہ ژہ سیتوی بخت بیدار
بر ین شادی ژہ چھوی بجد مبارک
توی تس نش اَتس بو معدوم
ژہتہ بنہ گو ژہ نش از قسمت بد
فراقہ سیت چھس گمژ ردیہ تن
بلیومت چھو سینہ زخم خنجر عشق

تتھے یاہن لچھم ننہہ چھم مہ و چھمژ
ولیکن اَسنہ جائی شکائیت
قرار جانس دل مہ گوم حاصل
کہ مکتوب آیہ دہ لطف الملاقات
ژہ آسُوم زندہ بڈ مہ جان یت چھم
تمکو مضمون مہ ردی گوم مفہوم
لبوت وارہ دٛ باہ راومت یار
عجیب ملکس نشہ اَتس بو محروم
سو ما معدوم گران طالع تسوم
تنہ عیب آسو دلخستہ چھیہ کہ لد
ہرلومت رنگ رخ چھوس تن زردن
تتھے یاہن یہہ گن تیغ خنجر عشق

فرُش چانوی محبت خوار یژ گو
کرُش عشقن ستم بیو ادیژ گو
یمُت دون از خیالات امیری
گمت یژ یشت کورتس دستگیری
پیس چان عشقبازی کتھہ مشکل
تمس بڈ داہ کرُن کیاہ آسِ حاصل
بیتومُت حال بد چھوس گمت تن
دیتومُت چھس ردانی جیب و داماں

تائُ کرِ شہن اوّل دِین کار
باحُرمت صلاحس تمتہِ چھُو وار
پریک دُشون شہمعصومِی رای
تخسّہس تخت تہ زیور سرو پائی

دربیانِ عروسی نوش لب وآراستہ شدنِ او

٦٦

چو بایک دیگر این اسرار گفتند!
ازین دُر ہا سر الماس سفتند!
نسیمِ مژدہِ وصلِ بہاری
درآمد بر بساطِ کامگاری
عنادل در چمن ہمسو گشتند
بوصلِ دلبران کشتن نا گشتند
نیاری گل زِ خبرس منز چھُو تعجیل
تمی نو غنچہ کرِک بینہ نا تاویل

زنان وہان خود گُمت چھُو بیوار
تشفیقانہ کرس وُن قدردانی
چھُوس من لعد خاطر بوزکھی میانو
نصیحتہ میانہ از رغبت عمل کرا
وُٹن نامہ دتن تس قاصدس کُن
مکانی واتو در بیت الامان سُوی
کرُس یاری بہوی چھُوی آدنک یار
بدل غمخوار لاگس نے زباتی
مِہ تِہ ہاندِ م از محبت فائدہ چالو
مہ لگنی ٹہہ یہ شیرین چھی زِ شکر
شب اندر روز تتو وار دسوسِیپن
بہ پیش نوش لب تم نامہ تھاوی

جواب نامۂ نازمست بجانب نوش لب

بہ پیش نوش لب یلہ نامہ تھاوُن
خطکو مضمون بوزت گوس دلخوش
ازان پس نامہ خوبی بہ صد لُوب
مُبارک بادنامہ ماجہ ہا دُن
مہربانی گوُٹن کرِنس حو فرزند
عجب ملکن نے بحرین واتو پیغام
جوابِ خط الوم تم فرحت افزائی
بجیرِ دخورمی نہ ندہ چھُو وارہ
وُلزم وَن مصلحت تہو مکٹہ مختار
دپُس تم کار خیرس منز بہ تدبیر
تہوک ہرگاہ اجابت عرض فرزند
بہ عزت کر تلاشِ عقد بندی
گرتہ ہو در ملک بحرین ہال وجاہت
تمی دُون خستہ جانن وصل بخشو
گنیپن رائی تہ پیدا گیس ہائی
بنابر مصلحت گیہ پیش شوہر
سو سر نامہ چھت کیاہ اشک ترا دُن
گلابک باٹ فلونس وی دلکش
تولُن اندر کنارِ خود چو محبوب
تتہ معصوم دِل تمہ منگہ نادُن
بہرزند بیر چھُوک بے شک خردمند
سو قاصد یُس گمت تتہ آسو دن آم
حسُودن لَت طرفدارن شرفزای
دیُس فُرِتہ عشقنوی جوش خارہ خارہ
کردکیا کتہ چھُو لازم کیاہ سزاوار
چھُو در تعجیل خیر آفت بتا خیر!
دُومن دُون دستکتن کرتہ پیوند
توی حاصل گژھی اقبالمندی
چھیر دسلطنت ہال و سیاہت
پیھُوی مشورہ پسند دل تمن بیو
دزس سرہ صلحکوی یکیا زُلو نیای
بیک رشتہ کرد عقد دُو گوہر

عروسانہ کرک کیاہ شادیانہ
مشاطٲیہ باآداب وباساز
عروسانہ کرک تس ساز وسامان
شہانہ خاص ترز زیور تہ گوہر!
گلابی جامہ ولوہس مشک آلود!
شبن گل منیرہ سیتن گیس گلگون
گلابن جامہ ڈیشت لگو دِلس چنگ
تمن ہنز منیرڈیشت ارغوان پوشس
مکش تس مہ جبنیس شوبہ وُن جان
زندن ڈیشت ڈلکو یک ہفتچی زوُن
ہلال ابرو بُمن منز خال شاداب
کمان ہت زنگیاہ زن تیرتراوان
فسونگر چشمہ زن شہلای سیراب
کحل فتنہ پرور رہزنہ چشمہ
اچھن ہند کار صیادی بدام آسہ
بنفشہ دستہ زن مشکین گلالہ
شکندہ دراس گیسوئی گرہ گیر
بسر تم زلف سرکش پیش برپا
کنس تل نیشن زن پرتاپ سنبل
فروزان آس گوشن گوشوارہ
وتھان آسو نور گوشن ہخنتہ جمکہ
کنن فیروزہ دُور آس الہ دان
بلہ دن آس کرمز زال فرانکن
تہون برفرق سرطاقین نہ دکار

گنڈک ہر سو شہانہ شامیانہ
نگار نازنین پیرن بہ صد ناز
مزین پیشوارہ زُدنہ دامان
گرامی پارچن ہند حلہ در بر
ملت کافور وصندل عطر دعود
کرن پامال کیتاہ بے گنہ خون
توی تس روپہ دستن لگو وزل رنگ
پتش پیٹ کہت توی ودکنہ ہوشس
زر خورشید زن کہتو مُت بہ ہان
دست پیہ در شفق گیہ غرق در خون
بلالاہ زن مہت در پیش محراب
زہیئت آہوی چین نخچیر پادان
خمار آسہ سوکن جادو شعلہ در آب
ذو صد جان قیمت آن یک کرشمہ
اچھر دالن اشارہ قتل عام آسو
پریشان تراوتھن بر برگ لالہ
تمکو حلقہ بحلق خلق زنجیر
تسکار سہل تت دراس چھہ عنقا
بدفعتن پُر زمرد آسو کنفل!
نوان آسن جان مشتاق وارہ وارہ
گرذہ بل زن کران آس جمکہ جمکہ
بنن تہ لعل بالن تم مولہ دن
مسلسل عاشق کتو دم جان کن
بہ سنبل نہ ارگیہ خیری جرداد

حریریچہ وڈنہ جالرا آسو مختک!
نن آسہ تارنت فرخندہ نخنک
سو سرخ گوتیہ سرخ از رنگ غارہ
گلاب تنہ آسہ وقتِ صبح تازہ
بزرگون جورہ تتھو زن نورہ مشعل
زجلوہ آس نیران تارہ ورزِ ہل
جمال از مہر وماہ تس گوسماہ زرہ
تہ یمہ وتھو کلمہ لاحول تم پیہ

کمند ہت آسو رخسارک سیہ خال
سرافراز کران در خاک پامال
خزینس چشمکس نتہ آسو دربان
یوُدیپ تم کاہ سیہ دل نامہربان
رخس پیٹ حلقہ بینی شبن کیاہ
تنہ زونہ پیس تہنہ حالہ برماہ
عقیق آسہ بداد آسوس رخ سرخ
زہ محتہ مالہ خندس کم سماہ ترخ

دو هس تا شب به عشرت آس دمساز
شبس تا صبح مست جام آدآز

گلچین شدن عاشق و معشوق از گلزار وصال و کامیابی بجشن اتصال

سحرگه در آو خورشید جهان تاب
لکس لے گنډ‌ت بر قصد مهتاب

۶۸

عروسانه زخانه آو لوتسان
زمین گوتا فلک از نور روشن
قوی امید گی شید دو شبوی
زجک آئینه بانس دو ریچ کهی
سپه لاره پسین گبه نیه سمن
سخنجش ضیا نت ال نبه زمین
گران امین وزار و نیکه
همی تمتنا امیر وزار و
زکوپه باي تا سرسنه زیور

سرآسوس مُدور در زنخدان
به گوهر حلقه بند آسوس مرصع
ټکس آسوس ډکس پټ نور برسان
دُو په نزه سون کره ستین کرُن پُر
گلُن باون شرمن گنډ هس شره بند
گوډن پا زیب زر سوندار خلخال
ژهن یله نال مرداد بد ماله
سمن سرو آسو قامت گوس عنا
پری رخ گیاه سین مه بیکراه زن
شکرلب نازنین صاحب تمیزاه
لزک پیرت به سامان در عماری
حشم ته سلطنت هت آ به بحرین
پدر مادر تُشند معصوم شاه هم
دُدان نزدیک بحرین وت فی الفور
سپه سالار به بحرینس خبر وا تر
تشونه هت سپاهنه برونهه تس در ادُ
به اخلاص و ادب دُوداستاده
عذر خواهی سټاټ کرنس به تعظیم!
عجب ملک آونه معصوم شاهس
سه غمخواری تهنر لُو نت سو مضمون
دُعا کرنس کهُون تل ترا ونس سر
مدُمیانوی کډ‌ت ته دو ستنداره
کرن نسبت مه یاری تمامی
به خوبی اتفاقاه اختلاطاه

بلورک کاسه زن در آب حیوان
کرت زن طورکے لوزک ملمع
ملک تت کن وچهت ازدور ترسان
مُرصع آس تم از گوهر دُر
به قیمت از قیاس عقل صد چند
گنډن یله پا بوس آس اقبال
ستاده رُود کمرت نورس اقباله
به جنت کرد چهن حور و تمنا
پریه ون خوش لین لوشه تهراه زن
کمینه شو بهس شیران کنیزاه
عماریه پټ کرک گوهر نثاری
دتق مهره جهکن با قرة العین
پکن با فوج و لشکر آس باهم
سین لونت سو غوغا هر طرف شور
چه آمر نوش لب شهره نبرو اژ
میان خیمه مشهور شه ژادُ
به نرمی دست بسته لب کشاده
نثار مُزد پاکرنس زر و سیم!
قدمبوسی کرن تس خیر خواهس
سین شرمنده احسان و ممنون
ته بلاوت مه سنیمت عشقوی زر
فدا سر میانو بوینی غمگساره
تهوت تا روز محشر نیک نامی
کرک باهم نشاطاه انبساطاه

شہر یارانہ پیرک باہراز ہ
فلک رُو پُرہس رخشندہ رخشاہ
سواری دِ رایہ تراں نداند چہ انجم
خرامان باکمال نازو سانٹے
زدیا آسو کرمت فرش زرکش
بمسند نوشہس گژ شیر مثر جائی
سُوالی بیٹھ بر مفرش بہ عزت
ضیافتہائی رنگا رنگ شاہی
مکلف آسہ نعمتہ گونہ گونہ
کھیک نعمت لذیز و چرب و شیرین
صراحی ہای مَی ہت تراو ساقی
مَے چھوٹہس چھتہن یژ گو سوالی
مُوافق گوک ناگہ بخت ناساز
بم و زیر آسو نازک ناز آمیز
کران یلہ ساز دِ رآداز شُستی
رباب آسو گاہی تازہ چارِ ن
بکم جان لوازی نیشکر بار
لوائی چنگ بوزت بینوا شاہ
دوائی دردِ دل لحن لوا ساز
عراقس سیت آسو کِ دوگہ راست
خلاف پردہ سبزاوک موافق
شرِ مشہور ڈیشت ردی داماد
بہ صورت ہم بسرت گوس راضی
لکھون ہتو قامن خوشخط عروسی

زدرُ رحلہ زن گوہرہ تازہ
سُواراہ تس سیُن خورشید رخشاہ
گمت ہم دردفورِ لوُراد گمُ
ببرج انجم اندر شمس ہت ژاے
بہ دنیا سرگہ زن الومت سو مفرش
گندِ مت گل حُور و غلمان آسن پائی
کرک مجلس بہ صحبت رشک جنت
انک دِ رخوان ژ رباعذر خواہی!
بہشتہ اندرہ زن انمت بمونہ
چیک شربت ز قند و شہد شیرین
انن دردُ و رد و رُ عشق باقی!
زغم یکبارگی چون شیشہ خالی
انک ساز ندہ خوش آواز باساز
صدائی ارغنون بالکل شکر ریز
کھوان ادہ گوشن یچھی آسو سیتی
تہ ڈیشت نٹ اژان ستیارہ تارن
دہن تس نے نوازس نیشکر بار
سین گی شادِ غم رُود کنہ حاشا
ونن گہ درحُسینی گہ بہ شہناز
موافق بارہا دی کر متور راست
کرک لائق برابر زن مطابق
سیُن مسرورِ بے اندازہ گو شاد
بہ محفل ہنگہ نادن تام قاضی
عطا داس بہر دستیو سی

نِکاح ہمبر لیکھون بزر آب!
عجب تہ زرکرن لستہ بسیماب
قرآن با مشتری بخشن نہ زہرہ
بدامن ہا چھچک زن ہارہ مہرہ
نِکاحس مہردِ ماہس بوٹ پروین
عقد کر یک بہ رسمِ دین و آئین
گہرِ ماشیتی لفرق نو عروسان
زہر جانب سیُن اندستِ لوبان

٦٩

بہ مضمون خاصہ موزون آسہ کیاہ جان
خوش الحان پریہ درکر کر وتہ دن

غزل خوانن کنیزان بطریقِ تعنّی

مارہ منزہ چھو چا تو مارہ متونی
دل گوم متو نے میلکت

بوگژته ببور کس ته بیرز لنی
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
دولہ کن باغس گل یلہ فولنی
تل بلہ میانوی دل بیمار
غصہ غم ماتم ژ لہ بلبلنی
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
ہجر وانس بمہ کمانہ چلنی
مژہ تیر رسد آم زہر آیدار

تن نہ تھاوسی دل کانہ تہ پھلنی
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
گلاب روبیں لمہ چھوی ڈلنی
شبنم تتہ ڈلہ برگ گلن
لش آنہ وچھو نک تاب ڈزہ بلنی
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
دل تازہ کرہ نمر آمر کا کلنی
چھی زلف مشکین سیہ مار

زار بوز نار چھوم للہ ؤن تتو ئی
کنہ چھوک منہ بو میہ ہے تتو تی
منہ نچھ تور کنہ ژی یکھ نیو یی
سوئہ ند گرنہ گندبری ژی کتو یی
کنہ بوزونہ ون کیاہ چھو تور تو یی
ژہ نہ مہ تیہ دت گو متھر تو .. یی
میانہ حقیقی آسولانہ لکھمتو یی
ڈوپہ تنہ آتش چھوم ہتو متو یی!
ڈنہ کس از لہ پن ڈ کہ کھتو تیتھو یے
چانہ موکھ واژس چھتہ کتو کتو یی
زانہ کیاہ پن یتھ آسہ آمتو یی
ڈردانہ لڈ دانہ یتھو کم دلو یی
فرنارہ بر قم شریانہ ستو یی
بمہ خنجرن چانہ کرمن دلو .. یی
مژہ تیر لیند لا یتیم لتو یے
گلہ چانہ مقبول گو اکہ آرہ کتو یی
بیتاب بسراب چھوی تر تشہ ہتو یی

دل گوم متو ئے میلکن
ڈتہ چانہ یکنوک چھوم تمن
دل گوم متو ئے میلکن
سنہ گوم گونہ موکھ ہا دکنا
دل گوم متو ئے میلکنا
سنہ ورشہ دل ہت ژلو ہنا
دل گوم متو ئے میلکنا
ہنہ ہنہ دہ چھم سرتا پائے
دل گوم متو ئے میلکنا
کرانہ بال دراس یاد چھو ینا
دل گوم متو ئے میلکنا
پُر ناز قد چھوی سرو رعنا
دل گوم متو ئے میلکنا
ڈمہ ڈمہ لاگت بے پروائی
دل گوم متو ئے میلکنا
بلہ اکہ دیدار ہ ہنہ حسناہ
دل گوم متو ئے میلکنا

غزل بہ طریق مغنی

ڈورہ چھی ڈورن ڈردانہ النی
شرپانہ چھم چانہ گیمتہ گلنی
فول پوشس باغن جوش دتو ڈلنی
نادت شور دنہ آرن نہ کولنی
گلہ لو رشو بان منز سنبلنی

چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
ہر جایہ سرتازہ آڈ سبزار
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
دلہ دلہ فولنی لگو گلزار

کتو ڈلہ یم مار نال پس ڈلنی
ڈلتے آئیں جاد ہا نکلنی !
پڑھ ڈلہ سالو گرشہ مل شکلنی
مہ چھوہ لدّہ کن تھاد ڈلنی
لسہ کتھ تیلہ کرایہ منز پس تھونی
دمہ دمہ جانی غمہ چھس گلنی
یم داغ مرہ نتہ دسلکہ بلنی
در پردہ ژالوس دوپتم ڈلنی
ادہ ناد لکھتے منز داصلنی !
مقبولہ داماتہ رٹ کا ملنے
حال بوزا تھ لعل ین ڈونگلنی

چھم کراؤ گلنی ہا ڈ دیدار
ژلہ نس ڈ دمنہ کونہ رنگہ وار
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
دُسہ نار تہو تھم اینی عار
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
نہ پہٹہ ژمہ تان ہتو تم نار
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
کر ترک سرہ سرہ سینی یار
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار
دن دتہ وچھہن تن دلدار
چھم کراد گلنی ہا ڈ دیدار

غزلِ دیگر بہ طریقِ تغنی

گلہ میانہ کس نہ تس دلدارس
دل چھومنہ دیوان تن لہ ژارس
پل گوم پُر زور شورس تہ نارس
تاب چھومنہ آب ون اشکی ہارس
ڈکہ سور گومت چھوم لوکہ چارس
ہکہ کتھ کرتم دار نا دارس
منصور ستد پاٹ کھہ نادارس
من نورہ تن یس سرہ بایس
عشقہ نادہ دریادہ کس ترہ نارس
کم ہمس غم ہر گناہگارس
منزس منز باگ بجرد غارس

لارس پتہ نتہ مارس پان
لارس پتہ نتہ مارس پان
دہ میانہ دلکوی کھتو آسمان !
لارس پتہ نتہ مارس پان
ڈکہ پامہ کنہ ژنجہ چھم الوان
لارس پتہ نتہ مارس پان
تن سودہ برہ ہن چھوم ارمان
لارس پتہ نتہ مارس پان
سوی ترہ پس کرہ سر قربان
لارس پتہ نتہ مارس پان
دُردانہ صدفس منز تابان

ڈونگلو تحفہ لای دُر شہوارس
لارس پتہ نتہ مارس پان
بلبل مشتاق ہر گلزارس
بالکل مشغول از دل و جان
مقبول امیدوار دیدارس
لارس پتہ نتہ مارس پان

بقیہ قصہ مسکوید

٧١

شبانگہ تام مشغول دُر شہوارس
دزن بلبل صفت شہر و دوارس
عجب ملکہ آسو دونت انتظارس
یم کرآت وصلوک لولہ نارس
وزن کیاہ نوش لبن تس دلدارس
زحال من خبر تس غافلس آس
جزا آسہ تہ نو تن پیارہ ون بو
دچھن تی یان ساتھاہ نارہ دن بو

بدینگونہ کران تم اَس راحت
بردیناَ اَکس یٹرہ پادشاہت
میسّر کام عیش و جام آسوک
قرار و جان دلک آرام آسوک
مقرر ہر مجلس چھو صباح درَیس
پتہ پرت مخش راحت بہر کس
دو لوتشنہ لبو چیو صلکوی آب
فراقج رہ ژہوک گے بز دیراب

چہ بغم پذی گلڈن دو ریزن ہوک
تعیش و ناز آخر دون گندی گروک
تلوک تنی کال پذی کال و صلوک
لبوک خوش عاقبت اقبال و صلوک
گذار کنت لغبرت گنہ تنبزدوز
بہ صحبت اَس باہم بہرہ اندوز
سپہ سالار شاہین تہ بہ طاقت
کدن تیب شاہانہ ضیافت

بمغرب آفتابن عزم کرہ جزم
شبستانس اندر شہزادہ خوش ژاد
دچھن گیمز سہ مہ منز اضطرابس
بوقت خورمی باہم قرآن گوک
تہس گیہ اچھ دچھت مہ سخت خیرہ
کشیداول کلید گنج مقصود
ژہنون یلہ گوہر شادی بالماس
سمن غنچہ دہن تنگ آسو بستہ
تمام شب بکام جان و دل اَس
سحر شاداب تہہ از بستر خواب
لباس فاخرہ پیرک معطر
مفرح گی ژجان و دل نہ عشاق
ژہ تشنہ لولہ نارن مدہتاہ ژال
قصوا آسوک بہن و رہن گمت لوت
یکجا میول ہموّر تہ بیتر ژل
تتہ گو بلبلس باہم ملاقات!
نتہ واصل سپُن پروانہ تہ شمع!
کہ داند این سعادت را بیان کرد
ژنک باہمدگر بوستہ رخسار
کران اَس اکس عشوہ کرشمہ
ژمژگان اَس لایان اکس تیر
خاد ستور بان آن تلف وکاکل
بجوش طبعی کران لہو و لعب اَس
ژہ ناز آمیز باہم نازہ ہاوان

مہن با مشتری ترتیب کو کر بزم
کرن ہتر بلبلن لادن گلشن کراؤ
ببرج سعد پاران آفتابس
بخوبی شیشہ وصلکہ لولہ اَس چیچ یک
رٹن زن پوش در آغوش چیرہ
بدشواریش آخر قفل بہ کشود
تمنادر اَس بڈ سود و ابہس اَس
نسیمکہ نیمہ سپتن گو شگفتہ!
بہ شغل کامیابی مشتغل اَس
بجائی آب چھاوک آب گلاب!
سپن ژن مہر و مہ الوز منوّر
دچھن ہر دم اکس اک اَس مشتاق
باب وصل تم تشہلائی یژ کال
اکی شبہ تت عوض راحت لبوک یتوت
بفرحت بہتہ چھاوک ہی تہ مول
رواپس دلک حاجت تہ حاجات
ژلوس غصہ ژسینہ گوس دل جمع
کہ داند این کرامت را عیان کرد
بہ بوسہ سرد سیتوک دو ردک نار
فران باناز آن غمازہ چشمہ
رٹن بیہ باز گشت از رہ بہ تدبیر
دوان از سرخ گل آواز بلبل
کھوان آمیختہ شیر و رطب اَس
محبت خیز تخقن راز بادان

مرتب مجلساہ گیہ خاصہ عالی
ملون کھیک کم الوان نعمت
خلاص از خوردن نعمت سپین یام
شرابکہ شوتہ گے سرمست یکبار
اڈن سر نیم مست اڈ آس سرمست

بعزت بیٹھہ سرکردہ سوالی
مصفا چیک رت اقسام شربت
پر از صہبا ہنک دن ساقین جام
خود مدہوشس بیو گو عشق بیدار
اڈن گو اختیار عقل از دست

عاشق شدن معصوم شاہ بر ناز مست و عقد کردن او باوی و عقد کردن را شیخ را با ناز مست

شہ معصوم از مجلس نبر دراد
بہ گلشن پروز روشن ژاو تنہا
صفا ہند با صفا تر در نظر آس
صفس نیکھو دا تو بیجو دنیم ہشیار
گون بوزن باواز ز نانہ
کنیزن منز ہیت تنہ ناز مست آس
ہیس کن نظر پیہ تس ہیس کن
ہیس گو دل بیکدیدن گرفتار
ہیس مہر دیہ دل گو پارہ پارہ
ہیس برمراد دل تر ہرتہ چشمو
ہیس گو خال ڈیتت حال برہم
ہیس ہمتسند احیر وال آی نن تیر
ہیس ہمتسند دہن ہیسم محبت
دوشیون تیر عشق کارگر گوک
بہ مجلس شہ دتہو تم آی لا زالن!
عجب بلکن سیٹھاہ ہتو سولہ نادن

پئے گردش گلستان نس نبرداد
کران بلبل صفت سیر چمن ہا
بہ خوبی خوش کرن تت کن گذر آس
کنو بوزن صدای ساز و ستار
حزین لحن و ترنم تہ ترانہ
کران خوشبو گلن دستہ بدست آس
سنوک د و شیون دلس تاثیر عشق!
ہمس گیہ دیدہ جان محو دیدار
ہمس مانند بلبل خارہ خارہ
ہمس گے بند غم ہم کا کلک تہیم
ہمس خونین جگر ہندو کر شمو
ہمس گی زلف ہمسند نال زنجیر!
ہمس قامت تسند الف اجایت
دست پی برنین نیر و زبر گوک
دھیو کتس بر سر آب و الو مست جان
کوہس پٹ کلہ ہنتوس للہ نادن

عرق جھلکوین تہ دنوس شیر و شربت
سو ہوشس آدنہ تر گو اتھو کرپت
خلل معلوم ہمتسند گو نہ کنھہ نس
خطر جز عشق در دل گو نہ کنھہ نس
بہ گوش آہستہ ولونس از مودت
اتن ہوشس چارہ لعبہ دت
مریض عشقی عشقن مرض زانو
ہمی ہمتسندہ وندہ اندرک غرض زانو

٧٣

میر کنھہ غم ددا ہاوی بودادس
کری بو زدہ دعوت عشقہ جادس
حریفانہ سو چارہ زہارتس پد
پگہ پیش رسیہ لاد شر گو
گون تس سیت گفت و گو زہر باب
بہ خوش گوی دو تو شیخی کرن آپ
سخندان کران دا نتوردانہ
از ین پیس مطلح کنھہ در میانہ

بہ خدمت التماساہ از اجابت !
شہ معصوم بہتر سارنی نش
سعادت مند شہزادہ چھو ممتاز
بخشتس نازمست ماہ پیکر
لوکٹ ہش مست نازِ سیم اندام
ہیندین نہ بہ گفتن نیک اوصاف
رضاد توہم دوشیون نازنینن
تلوک لذت فلوک خاطرِ لوک کردن
جزائی ہر عمل بے شک چھُو برحق
مزدِ آیک بجوی محنتس لوُر
لبوک مزدِ قدم رنج سعادت
ترشیون گوک شُونگمت بخت بیدار
ترہ بلبل گی ترہ گل ہت حُسنہ واری
بجوش وقتی پچھاہ اکتتا داگوک

کرُن مہ چھُوم باُمیدِ اجابت
شکوہ رسم چھوس ہم فہم و دانش
بدامادی خود کرتن سرفراز
بہ پاس کمترین ای بندہ پرور
برادسنخ نامزد کرتن باکرام
دوشیون سینہ چھوک بے کینہ و صاف
زہ بلبلہ وقف تھاون بلبلن دون
زہ محنتہ مالہ بخشن دون نگینن
خصوصاً نیک خواہن یم چھہ برحق
چھُونہ رادن بہ دُنیا خیر دستور
عطا سپنک سہ دولت بے ارادت
ترہ گنج حُسن دِ دست آک بے مار
نزلو طوطہ نیک نیت ترہ ہاری
پدر مادر دران اتنا ژتس پیوک

دربیان رخصت گرفتن عجب ملک و معصوم شاہ و رادسنخ از مشہور شاہ و سپہ سالار

ترشیوی گی نشہ دون قبلہ گاہن
سٹھاہ اَسہ آو مالِس ماجہ ہند لول !
خداین امر کرمانن چھُو برحق !
رضائی والدین تہ ہاُرن چھُو بہتر
چھِہ یڈ ہش ح ولتاہ چھُوم با نہ معلوم
اجازت گژہ ہو کرُن اَسہ مہربانی
ہو فرماد کہ چھُوہ یاتہ مختار

ہتوک رخصت منگون دون پادشاہن
جگر فٹو ییرہ نہ دالنجہ زاہ ہول
کرُن احسان مالِس ماجہ چھُو برحق
مکرِ یِنی چھو فرماون ہمیشہ
امی نشہ اَس ترشیوی ن چھہ محروم
ستی نکھ والہ ہو در زندگانی
کرُن اَسہ شو بہ نہ اَت جایہ انکار

ولیکن سان اولادِ گرامی
سٹھاہ رچھرک باعزاز تمامی
زنہ پھُٹیت دِمس تا مُت ہمیشہ
چھہ پروردہ نیمرہ ناز و عیشہ !
فوُرزکنہ مولی کوتہ جایہ زاہ دِل
رضائی سان تتہ اندر چھہ حاصل
ڈنک رخصت تمن پیٹ کام تہ ناکام
کڈک خیمہ بقوت نیک فرجام

۷۴

نوازش آنتہ زرہ شائستہ کرنک
سٹھاہ دادو دِمس بالستہ کرنک
کتھن گز خلعت شاہانہ دِلونک
مُرصع قیمتی زہنا نہ دِلونک
فتونہ سیتہ تخ لوٹک بے نہایت
گرامی تحفہ ہائی بے نہایت
خزانس ہائی ترہ زرگنج و گوہر
تمن بیہ پختہ تخت و افسر

یدک کیناه کړ دم شهگام رفتار
لزک مهرویه بڅښن در عماری
زه شهزاده سمندن ۲ دن کهت حری
زه خرښت زه شیرین برد شبدیز
عجب ملکن بجاه و حشمت وخیز
شه معصوم هم گنج و سپه هت
وداع دگرگو یارد ۳ ترلو کړه
منازل طی کران گی آسته آسته
کړک پیغام خط سوزک طرب ک
ملاقات پدر خوشیا ټهه حاصل
سپاهن حق ادا کر شهر یار د
خراج ملک تو ادک داد پراوک
پیش کشکرانه خرچک مال نه دیار
شبانه شادیانه جشن عالی
غنی سیین گدا از بزل اموال
بر باکی زندگی عیش د توک ناد
نصیب حق مدد سپنوک کرامت
اول ثابت قدم قول ره استبازی
چهودا تن عاقبت طالب به مطلوب
یو پیں آسه مطلب نه تو لاک!
خصوصا گیته رستن سیته جاکن

جوان زرین کمر آسک جلودار
ستاره زن نچک انداز سواری
ردانه گی برفتار دل آرای
دا ټے ینن جهانن کن توجک تیز!
پری هت راه ترکستان هترن تیز
بشادی حی نخشب ره ده هت
اچهوکن آشن تهودردانه زن هر
مقابل وات بابخت خجسته!
به استقبال فرح و مال هت آگ
بتوک از فضل حق بیه مطلب دل
به بخشش نام نهاد وک کام گارد
گدا این بیش نوا این ناد دیاوک
کړک آئینه بندی میسه باز آ
چراغانه کړک گنجینه خالی
جهنی فی الحال گی آسوده خوشحال
مثل در عاشقی پت کن نهوک یاد
دلیکین از طفیل استقامت
سولیه آخرته بت کیں یه زهاری
بنان آسه محبتس وصل محبوب
موک تس بیگمان بخشش تسلی
چهو چرهم عده وصلوک د رد ناکن

طریق دریافت مجاز از نفاوت و حقیقت آن در نظر اہل طریقت

رموز عشق ذاتن عشقبازی | یمن لذت چهو در سوز و گدازی

زه بدپی درد جهوک دل اسر د مهره
زخامی نخنه کاران رت ټی مه خوره
په آئینه مهون کنهف جهتی نه سودا
الس په خزانش عود خوشبو زاه دیا دود
دل بید د جهوی افسرده مرده
په سحار آئینه کیاه زنگار خورده
تنگی پروانه سی شمعکت د جهن انور
مبن د شعله یکدم در سپین سور
ظهور یار زاتی بلبل زار
یس ز عشق گل ترتت د رچار
مه کړ زاده عاشق عشق شده انکار
حقیقت یا مجاز آستن ده اقرار
دلیکن فرق لوزای مردم هشیار
مجازی گل حقیقت زات گلزار
لیک ذات داره ات مرکه تامل
بحر گلزار چها اطهار کا هتر گل

هران آخر چھہ گُل گلزار دٔزان
صدف گنزرن مجاز در راہ ادراک
غواصن از صدف مطلب چھہ گوہر
جلا صدفک مہ دِچھو دُرد اسی منز
مجازس ناوِلِ تہند مُت بنزِ رگو
سمہ یِٹ رہرو سٕ وزن چھہ نقصان
مجازس کن حقیقت چھہ مہ الوٗلاگ
اصل ترا وت مہ گژہ عکسس ژہ مائل

دٔلی بلبُل پِیی گلزار سوزان
کہٹت تت منز حقیقت گوہر پاک!
انز تمہ گوہرک صدفس چھہ جوہر
سوائی درزٕ دیدہ زاہ مہ کرٹٹنز
تری امہ کدلہ سوٗئی یُس بہرہ ور گو
سو مشکل پانسی تش کار آسان
سپن بنیای صنعت صانعس اگ
عکس تن پاپٹ ناقص اصل کابل

کمالِ عشق کر حاصل ژہ ای دوست
جمالِ یار وچھ در مغز بے پوست

مُناجات بدرگاہ قاضی الحاجات

الٰہی ہا مقبولس رہ راست!
فرس دِل ازکجی لاگن سوئی راست
الٰہی عاصیس ہا دِم رہ راست
فرم دِل ازکجی لاگم سوئی راست
دتس توفیق بر بر اعمال صالح
ہدائت تی کرس یُدوی چھہ طالح
عفو کرتس خطا دُون اچھن گاش
نتس غفلت دتس دلچن اچھن گاش
خیا لک پردہ از اکرام تولتس!
برہنہ خلعتِ ایمان دلتس
منی کاسُس زخود بیزار کرتن
غنی از دولتِ دیدار کرتن

بحق سید الکونین یتم آن
ژہ رُو کرتن بخشش زن ایمان
پدر مادر کرم مرحوم و مغفور
تہندم تم ہیت مہ از نارِ سقر دُور
گرفتاری نش چھم رستگاری
بہشتس ژانتم ہیت زوساری
سر امید از کرتم انتم ژہ انجام
گنہگاران کرتی چھم ہمت عام

خدایا کیم ضائع پاٹھہ انفاس
غرامت تہ ندامت ہنز ژہ کن آس
پشیمان گوس اعمال بد سیت
تباوان ہیپ اعمال بد و سیت
گنہگار امہ سو چھوتہ کانہہ لعالم
زیادہ چھیم بدی از حدز رکم
غرق بندم و عصیان چھس سر وہائی
کرم نیہ بدکرم نہ کنہہ یہ والے

حلاوت خاموشی هند راده راوم
بڈت دِل واهیا تی کڑ مہ تہا دُم!
کرُم ناحق یہ نادان پان مشہور
دزن ڈہرٹ قدیم اسن چھوڈ دستور
ثرہ نفس لگوم بوزن تگومہ
بنہ زیونم اما دن چارہ چھوُمہ
زباندانی کرم لاگم سخن باز
یہ نیرت گوتہ فیرت زاہ ایا باز
زمانس منز مہ ہیو چھوتہ کانہہ نادان
کرم بے وایہ بے مایہ پننُ پان
مزر لازم نفع از دست تراوم
پنن مطلب دِلک از دست راوُم
پراکندہ گیم جمعیت از دِل!
تہوم بر صدق ثابت نیتِ دِل
وسیلہ اَس ڈی کُن ہت معظم
جنابِ شیخ حمزہؒ قطب عالم
رَوا حاجت ڈہ کرتم میان ساری
ز لطف خود کرم سامانہ ساری
مناجاتس قبولیت بخشتم!
دِلس اخلاص و جمعیت بخشتم

مناجات کاکی

زشرِ نفس اماره نگاهم دار یا الله!
هوا و حرص نفسانی ز من بردار یا الله
نه دنیا دوست میدارم نه عقبیٰ را خریدارم
مرا خیری نمیباید بجز دیدار یا الله!
ره دور است در پیشم ندارم توشه درویشم
ببخش از رحمت خویشم توئی غفار یا الله
من درویش مسکینم نه در دنیا نه در دینم
ازان برون خرقه نشینم درون زنار یا الله

چو جانم برکنی از تن شود بیزار خلق از من
در آن ساعت جدا از من مشو بیزار یا الله
خداوندا مسلمانم مسلمانی همیدانم
ولیکن چون مسلمانم مسلمان دار یا الله
خداوندا گنهگارم گناهان بیعدد دارم
رهائی ده ازین کارم باستغفار یا الله
من کاکی جهد کردم هر آنچه ناسزا کردم

دربیانِ خاتمۂ کتاب میگوید

سپن ختم سخن الحمدللہ
گناہن مغفرت منگون زغفار
۱۲۸۶
سنہ بہ شت نشہ پٹ شتین برابر
چھہ ژہ دہ شت ستادہ بیت تعداد
۲۷
غزل ابیات ژی ہت نہ ستادہ
نہ آسوم علم نہ طبعس نکوئی
بخدمت عرض چھہم مضمون شناسن
بزرگانہ کرن ڈیشت خموشی
دِتن انگشت پت از حرت گیری
جبد کیش بد اندیشس یہ گل ریز
ہوا خواہن دوا درد دروس
ہنرو مرد گنزرن عیب دارس
خداوندا گنہ بخشم مہ ساری

پرن دالن چھو حق اللہ فی اللہ
پرن دالن یحق این گنہگار
بہارس منز یہ نسخہ داتو تا سر!
غزل ابیات خمس تام تھو یاد
۲۷
برابر تتمہ قصک شت نستادہ
چھنوی جرأت کرم بر شعر گوئی
ادا فہمن رشیدن مرد خاصن!
کمال عیب ڈیشت پردہ پوشی
صغیرس پٹ تھون حق کبیری
زکینہ چھوک سینہ آتش تیز
پیک مرہم دیک زخم جنونس
دِتن گلدستہ زن پٹ خارزارس
وسیلہ مہ اہم عاشق ژہ ساری

گر شکنہ دل ملول از باعث طول!
بہ پیش حق چھو رد خلق مقبول!

تمام شد گلریز کشمیری

غزل یار باش

گلِ دیہ کرہ تہم بلبلِ ؤ دِل دیوانہ تے
مہ خارہ چانی پارہ گو دل جانانہ تے

اَت شمعِ دیس گت لو کری پَروانہ تے
چھوم سوٗر گومُت حورہ چانہ تورانہ تے

چھی تیر مژگان بمہ زیبا کمانہ تے
از رمزہ کرہ تہس غمز تیرن نشانہ تے

پختہ دہنس چھہ مس ہرانہ تے
سوراخ دِل گیم رشتہ چانی دُردانہ تے

امہ کلہ دِلن مست کرنس مستانہ تے
خمخانہ رُوس چشمہ چھمس پیمانہ تے

تس سرو سرس لب چھہ نگمت ازیانہ تے
وُڈھ شاخ مرجان فولہ وَن غنچہ دہانہ تے

بیمار جگرس یارہ چھوم چالو ارمانہ تے
درمانہ کرتم شربت نار پستانہ تے

زلفن گرایہ مایہ دلونس بیزرانہ تے
گوشن رَوزت دُرہ فل میانو روشانہ تے

یمہ چھو نہ دستن وونہ کیاہ چھس تابانہ تے
یمپوشس دیس گمہ شبنم ہرانہ تے

تس کار و گنس کارہ پتہ یارہ بیچانہ تے
مستانہ لاگت فیرہ ہس ہر آستانہ تے

ہر جایہ تمنترہ مایہ وہ نہ ہس داستانہ تے
تس سروقدس سر یا دن قربانہ تے

تس رُو دنہ متس شرنہ دارُوونہ دامانہ تے
کمہ شونہ برمرم کیاہ چھو وَن میانو سامانہ تے

دس بالہ یارن بالہ لاگم بیگانہ تے
وَن دارہ وونتس یار باشن افسانہ تے

گلِ دیہ کرہ تہم بلبلِ ؤ دِل دیوانہ تے!
مہ خارہ چانے پارہ گو جانانہ تے

ہر علم و فن کی کتابیں و سامان سٹیشنری ہم سے طلب کیجئے
فاروق اینڈ کو تاجران کتب بہوری کدل زینہ کدل سری نگر

اسلامی کتابوں کا واحد مرکز

جہاں پر

علمی۔ ادبی۔ اخلاقی۔ مذہبی۔ درسی و دیگر کُتب

ہر وقت مل سکتے ہیں۔

فاروق اینڈ کو تاجران کُتب

بہوری کدل۔ زینہ کدل سرینگر کشمیر

{ کاتب قاضی محمد حسین خانیاری کاشمیری }

اعلیٰ پریس دہلی

K UNIVERSITY LIB.
Acc. No. 100357
Date 19.1.73